

Analiza Mestne občine Ptuj

**v okviru izdelave Strateškega razvojnega dokumenta
Mestne občine Ptuj do leta 2035**

OSNUTEK

Ptuj, oktober 2023

Naročnik

Mestna občina Ptuj
Mestni trg 1
2250 Ptuj
Tel: (02) 748 29 99
Fax: (02) 748 29 98
e-mail: obcina.ptuj@ptuj.si

Izvajalec

Znanstveno-raziskovalno središče Bistra
Ptuj
Slovenski trg 6
2250 Ptuj
Tel: (02) 748 02 50
Fax: (02) 748 02 60
e-mail: bistra@bistra.si

Predmet

**ANALIZA MESTNE OBČINE PTUJ O
STRATEŠKIH USMERITVAH MESTNE
OBČINE PTUJ DO LETA 2035**

Odgovorna oseba naročnika

Nuška Gajšek, županja Mestne občine Ptuj

Odgovorna oseba izvajalca

Doc. dr. Štefan Čelan, direktor ZRS Bistra
Ptuj

Koordinatorica priprave

Mag. Mojca Šibila Drobnič, ZRS Bistra Ptuj

Skupine pri pripravi in vodji skupin

Gospodarstvo s kmetijstvom -
Robert Novak, ZRS Bistra Ptuj
Okolje in infrastruktura -
dr. Klavdija Rižnar, ZRS Bistra Ptuj
Turizem, kultura, kulturna dediščina s
prireditvami -
Danilo Čeh, ZRS Bistra Ptuj
Kakovost življenja -
Mag. Mirjana Nenad, ZRS Bistra Ptuj

Vsebina

1	Demografski oris in trendi demografskega razvoja	6
2	Trg dela	9
3	Vzgoja in izobraževanje	14
4	Kakovost življenja v občini	18
4.1	Stanovanjska politika v Mestni občini Ptuj	18
4.2	Dohodek prebivalcev	20
4.3	Zdravstveno stanje v Mestni občini Ptuj	21
4.4	Socialna varnost v Mestni občini Ptuj	23
4.5	Šport in rekreacija	25
4.6	Društva v Mestni občini Ptuj	27
4.7	Mladi	27
4.8	Kultura	28
4.9	Digitalizacija	30
4.10	Vključenost občanov v odločitvene procese	30
5	Gospodarstvo	32
5.1	Poslovni subjekti na območju Mestne občine Ptuj	32
5.2	Poslovanje gospodarskih družb	34
5.3	Poslovanje samostojnih podjetnikov	36
5.4	Hitro rastoča podjetja na območju Mestne občine Ptuj	38
5.5	Povprečna bruto plača pri pravnih osebah na območju Mestne občine Ptuj	38
6	Okolje in prostor	40
6.1	Varovanje narave	40
6.2	Tla	41
6.3	Zrak	42
6.4	Podnebne spremembe	43
6.5	Oskrba s pitno vodo	45
6.6	Odpadne vode	48
6.7	Promet	50
6.8	Energetika	55
6.9	Vpliv industrije in storitvenih dejavnosti na okolje	59
6.10	Odpadki	61
6.11	Prostor	64
7	Turizem in kulturna dediščina	68

7.1	Turizem.....	68
7.2	Kulturna dediščina	79
8	Kmetijstvo in razvoj podeželja	82
8.1	Stanje na področju kmetijstva.....	82
8.2	Obremenitev vodnega telesa podzemne vode Dravska kotlina	85
8.3	Ekološko kmetijstvo.....	85
8.4	Trajnostne in okolju prijazne kmetijske prakse.....	86
8.5	Izobraževanje in projektno vključevanje na področju kmetijstva	86
9	SWOT analiza	87

Kazalo grafov

Graf 1: Demografski prirast Mestne občine Ptuj 2015-2021 na 1.000 prebivalcev	6
Graf 2: Starostna piramida prebivalstva Mestne občine Ptuj 2022	7
Graf 3: Gostota naseljenosti prebivalcev Mestne občine Ptuj po naseljih	8
Graf 4: Delovno aktivno prebivalstvo Mestne občine Ptuj 2015-2020	9
Graf 5: Stopnja delovne aktivnosti prebivalstva Mestna občina Ptuj in Slovenija 2015-2022.....	9
Graf 6: Povprečna stopnja registrirane brezposelnosti v Mestni občini Ptuj za obdobje 2015-2022	10
Graf 7: Registrirane brezposelnosti osebe po trajanju brezposelnosti, oktober 2022	10
Graf 8: Registrirane brezposelne osebe po izobrazbi, oktober 2022	11
Graf 9: Indeks delovne migracije mestnih občin, 2021	12
Graf 10: Medobčinski delovni migranti Mestne občine Ptuj, 2021	13
Graf 11: Otroci vključeni v vrtec, po občini stalnega prebivališča	14
Graf 12: Število dijakov po občini stalnega prebivališča	15
Graf 13: Dijaki po občini stalnega prebivališča in šolanju v srednješolskih zavodih na območju Mestne občine Ptuj v šolskem letu 2021/2022	15
Graf 14: Bruto prejeti dohodek prebivalcev	20
Graf 15: Izplačana sredstva Centra za socialno delo Spodnje Podravje za prebivalce Mestne občine Ptuj, 2015 in 2021	23
Graf 16: Število prejemnikov sredstev Centra za socialno delo Spodnje Podravje, 2015 in 2021	24
Graf 17: društva v Mestni občini Ptuj	27
Graf 18: Razvrstitev prihodkov gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov po področjih dejavnosti v Mestni občini Ptuj v letu 2021	34
Graf 19: Podatki o poslovanju gospodarskih družb v Mestni občini Ptuj 2015-2021	35
Graf 20: Prihodki in neto dodana vrednost gospodarskih družb na zaposlenega	36
Graf 21: Podatki o poslovanju samostojnih podjetnikov v Mestni občini Ptuj 2015-2021	37
Graf 22: Povprečna bruto plača 2015-2021.....	38
Graf 23: Povprečne mesečne plače pri pravnih osebah po dejavnostih 2022	39
Graf 24: Količine nastalih, zbranih in odloženih komunalnih odpadkov v Mestni občini Ptuj 2015-2021	63
Graf 25: Število prihodov in prenočitev vseh turistov v Mestni občini Ptuj, 2015-2021	69
Graf 26: Struktura in deleži turističnega prometa 2019 in 2021.....	70
Graf 27: Število nastanitveni turističnih zmogljivosti v Mestni občini Ptuj 2015-2021.....	70
Graf 28: Število ležišč po nastanitvenih kapacitetah v Mestni občini Ptuj 2017-2021	71
Graf 29: Primerjava Ptuja s Podravjem po turističnih nastanitvenih kapacitetah, 2019 in 2021	71
Graf 30: Letna povprečna stopnja zasedenosti nastanitvenih kapacitet v Mestni občini Ptuj 2016-2022	72
Graf 31: Primerjava letne zasedenosti vseh turističnih ležišč v destinaciji Ptuj in v Sloveniji, 2016-2022	72
Graf 32: Povprečna skupna doba bivanja in domači/tuji gostje 2015-2021	73

Graf 33: Primerjava Ptuja s Podravjem po kategorijah turističnega prometa, 2019 in 2022	75
Graf 34: Primerjava Ptuja z makro destinacijo Termalna Panonska Slovenija po kategorijah turističnega prometa, 2021	76
Graf 35: Primerjava Ptuja s Slovenijo in posameznimi mestnimi destinacijami po kategoriji vseh prenočitev, 2019, 2021, 2022	76
Graf 36: Primerjava deleža prenočitev tujih gostov v destinaciji Ptuj in po posameznih mestnih destinacijah v Sloveniji, 2019-2022	77
Graf 37: Ocenjena vrednost izgubljenih prihodkov v turizmu zaradi posledic covid-19	78
Graf 38: Kmetijska gospodarstva po velikostnih razredih, 2020	83
Graf 39: Kmetijska gospodarstva po tipu kmetovanja, 2020	84

Kazalo slik

Slika 1: Obseg delovnih migrantov v/s Ptuja glede na druge občine v letu 2021	13
Slika 2: Varovana območja v Mestni občini Ptuj	40
Slika 3: Državne ceste na območju Mestne občine Ptuj	51
Slika 4: PLDP_2020_karta	52
Slika 5: Smer poteka prometa glede dnevnih delovnih migrantov	53
Slika 6: Prikaz lokacij obstoječih in predvidenih poslovnih con v Mestni občini Ptuj	60
Slika 7: Pozicija Ptuja v srednji Evropi	74
Slika 8: Kulturna dediščina v Mestni občini Ptuj	80

Kazalo tabel

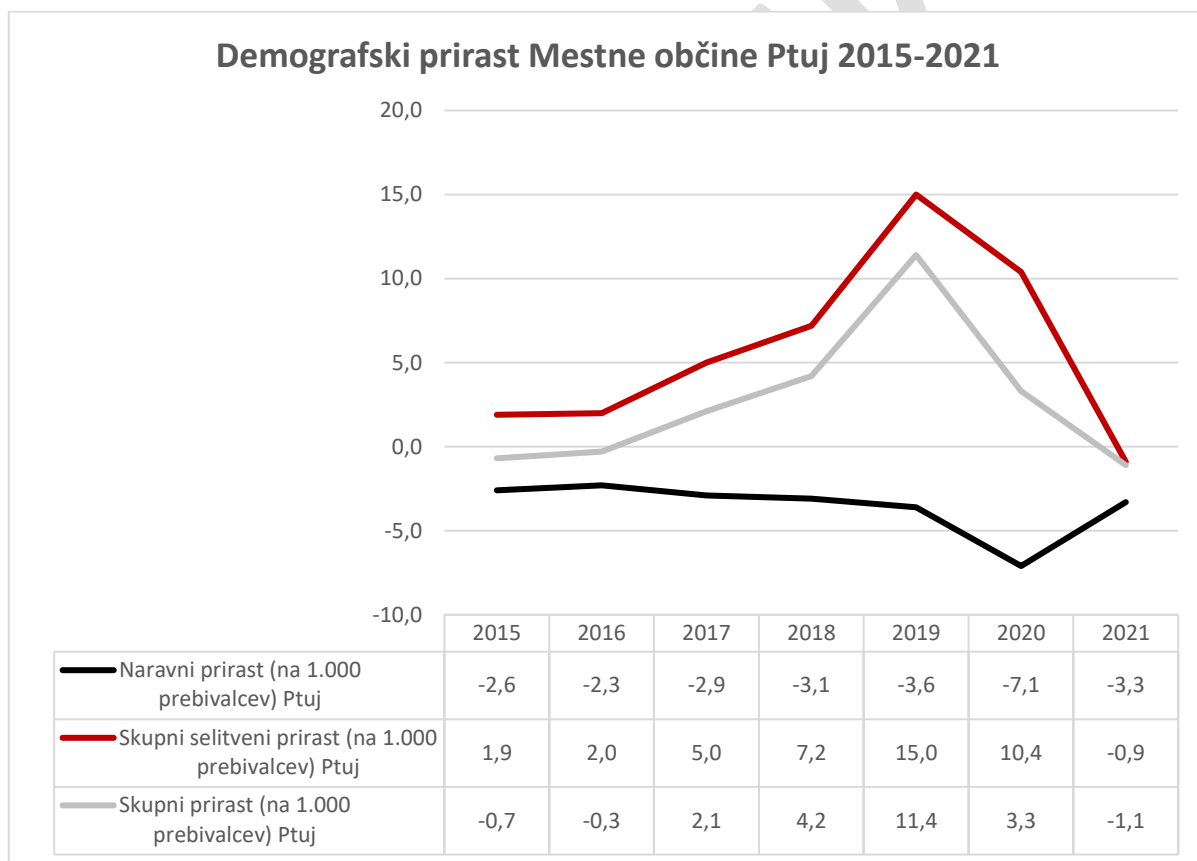
Tabela 1: Študenti in diplomanti terciarnega izobraževanja v študijskem letu 2021/20200	17
Tabela 2: Število stanovanj z uporabno površino na območju Mestne občine Ptuj in po naseljih	18
Tabela 3: Primerjava kazalnikov zdravja na ravni Mestne občine Ptuj z državnim povprečjem	22
Tabela 4: Mladi po petletnih starostnih skupinah v Mestni občini Ptuj	28
Tabela 5: Število subjektov v Mestni občin Ptuj po skupinah in po velikosti na dan 31.12.2021	32
Tabela 6: Razvrstitev zaposlenih v gospodarskih družbah in pri samostojnih podjetnikih po področjih dejavnosti v mestni občini Ptuj v letu 2021	33
Tabela 7: Vodovarstvena območja v Mestni občini Ptuj	41
Tabela 8: Vodooskrbni sistem	46
Tabela 9: Odvajanje in čiščenje odplak	49
Tabela 10: Dolžine občinskih cest po kategorijah na dan 25.10.2021	50
Tabela 11: Povprečni letni dnevni promet (PLDP) za cestne odseke na območju Mestne občine Ptuj za obdobje 2015 – 2020	51
Tabela 12: Površina (km ²) in gostota javnega cestnega omrežja (km/km ²), 2021	52
Tabela 13: Stanja porabe toplotne in električne energije v Mestni občini Ptuj za leto 2020	55
Tabela 14: Poraba toplotne in električne energije, skupna poraba energije v Mestni občini Ptuj	55
Tabela 15: Odjem in odjemalci zemeljskega plina za obdobje 2018 – 2020	56
Tabela 16: Potencial za nadaljnjo izrabo OVE – sončna energija	58
Tabela 17: Poslovne cone v Mestni občini Ptuj	59
Tabela 18: Zbrana količina odpadnega jedilnega olja po letih	62
Tabela 19: Odpadki na prebivalca Mestne občine Ptuj 2015-2021	63
Tabela 20: Število tujih prihodov in prenočitev po državah, 2021	74
Tabela 21: Nepremična kulturna dediščina Mestne občine Ptuj glede na tip	80
Tabela 22: Kmetijska gospodarstva, skupni KZU, GVŽ in povprečni GVŽ na ha KZU, 2010 in 2020	82
Tabela 23: Raba kmetijskih zemljišč, 2010 in 2020	83
Tabela 24: Glave velike živine [GVŽ], 2010 in 2020	84
Tabela 25: Število živine po kategoriji živine, 2010.2020	85
Tabela 26: Delež dušika iz (ne)kmetijske dejavnosti	85

1 Demografski oris in trendi demografskega razvoja

Skupno število prebivalcev v Mestni občini Ptuj je v letu 2022 doseglo število 23.509. V obdobju 2015-2022 se je skupno število prebivalcev povečalo, in sicer za 1,54%, pri čemer pa je pomembno poudariti, da se ta stabilnost ohranja na račun priseljevanja, medtem ko je bil naravni prirast skozi celoto obdobje negativen. Naravni prirast na 1.000 prebivalcev je v Mestni občini Ptuj v letu 2021 znašal -3,3, kar uvršča Mestno občino Ptuj na tretje mesto po najvišje zabeleženem naravnem prirastu med mestnimi občinami v Sloveniji. Pozitiven naravni prirast na 1.000 prebivalcev so zabeležile le mestne občine Novo Mesto, Velenje in Slovenj Gradec. Nacionalni naravni prirast na 1.000 prebivalec je v letu 2021 znašal -2,0.

Graf 1: Demografski prirast Mestne občine Ptuj 2015-2021 na 1.000 prebivalcev

Vir: SURS, <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/2640010S.px>

Če je leta 2015 bilo razmerje med moškimi in ženskami 49,27% : 50,73% v korist žensk, se je v letu 2022 odstotek ženske populacije znižal na 49,32%.

Indeks staranja in starostna struktura prebivalstva Mestne občine Ptuj kažeta na negativne demografske trende. Indeks staranja prebivalstva v Mestni občini Ptuj je leta 2022 znašal 170,3 in je višji od povprečja Slovenije, kjer je v enakem obdobju znašal 139,9.

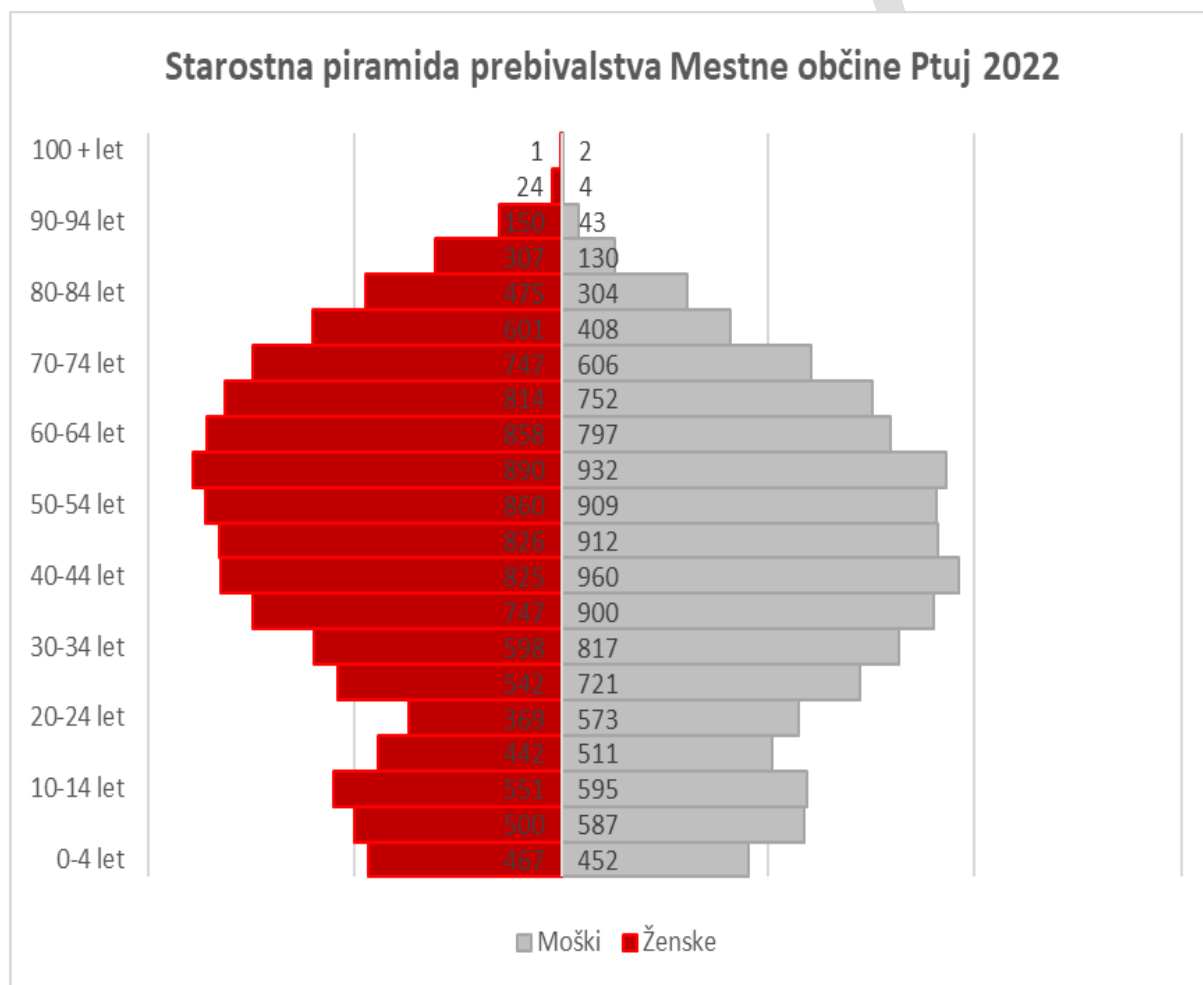

Povprečna starost prebivalca Ptuja je 45,5 let (moški 43,4 let; ženske 47,6 let) in je tako višja od povprečne starosti prebivalcev Slovenije (43,8 let).

Najvišjo povprečno starost prebivalstva je dosegalo naselje Ptuj, kjer je ta v letu 2022 znašala 46 let, najnižjo pa naselje Pacinje, in sicer 39,8 let. V letu 2015 je znašal delež prebivalstva starejšega od 65 let 19,6%, medtem ko se je delež leta 2022 zvišal na 22,8%. Delež prebivalstva starih do 14 let je v letu 2015 in letu 2022 ostal nespremenjen in je znašal 13,4%.

Delež mladih (mladostniki in mladi odrasli obeh spolov, stari od 15 do dopolnjenih 29 let) med vsemi prebivalci je leta 2015 znašal 14,72% medtem ko je le ta leta 2022 bil nižji in je znašal 13,43%.

Graf 2: Starostna piramida prebivalstva Mestne občine Ptuj 2022

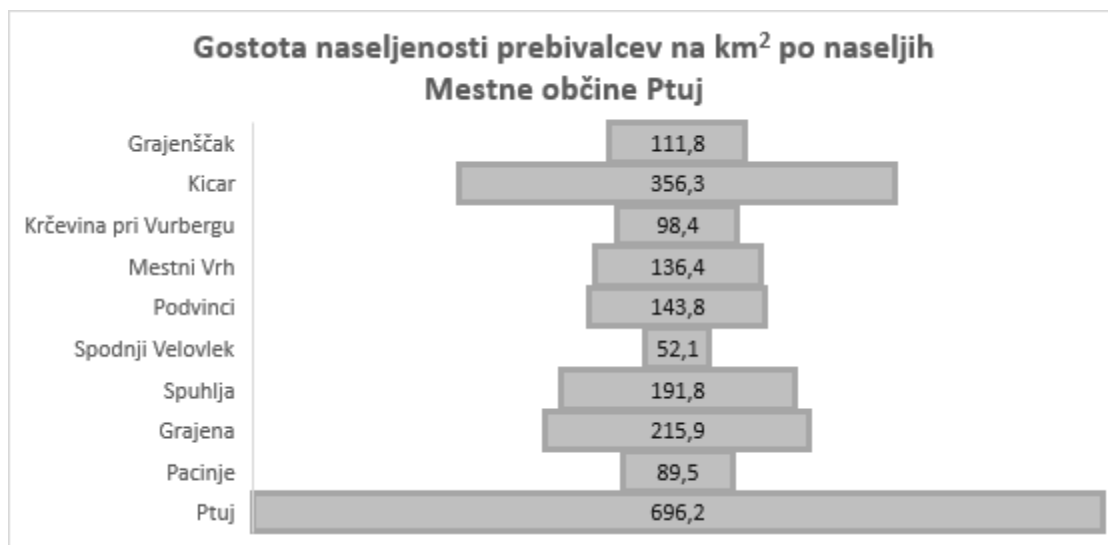

Vir: SURS, <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/05C4004S.px>

Gostota poselitve v Mestni občini Ptuj je leta 2022 znašala 353 prebivalcev na km², kar močno presega slovensko povprečje, kje le ta znašala 103,9 prebivalcev na km².

Graf 3: Gostota naseljenosti prebivalcev Mestne občine Ptuj po naseljih

Vir: SURS, <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/05C5006S.px>

V naselju Ptuj, kjer živi 76% vsega prebivalstva, je gostota poseljenosti znašala 696,2 prebivalcev na km², sledita naselja Kicar in Grajena, medtem ko je najnižja gostota poseljenosti v naselju Spodnji Velovlek, kjer je le ta znašala 52,1 prebivalcev na km².

2 Trg dela

Število delovno aktivnega prebivalstva se je tako na območju Mestne občine Ptuj, kakor tudi na ravni države, od leta 2015 do leta 2022 povečevalo. Če je leta 2015 bilo na območju Mestne občine Ptuj 12.373 delovno aktivnih prebivalcev, se je to število do leta 2022 zvišalo za dobih 13%.

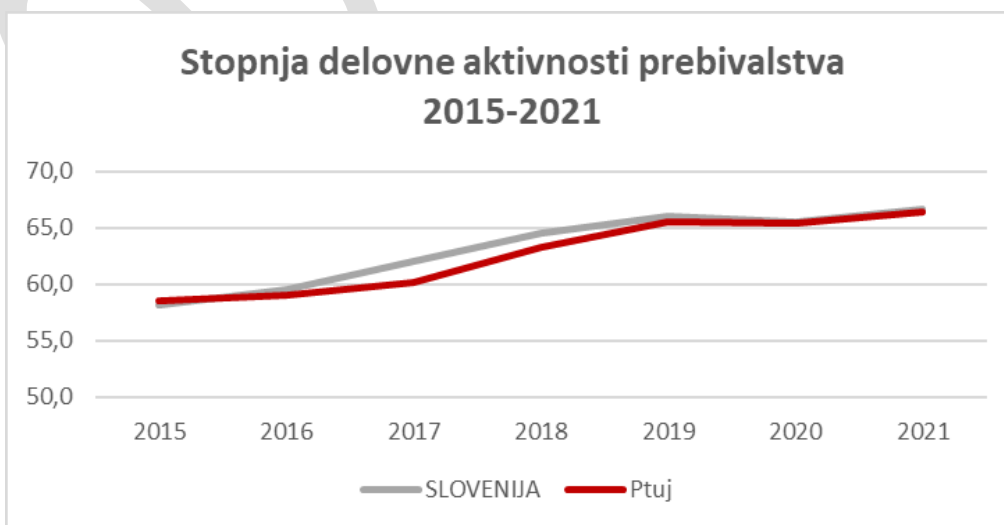
Graf 4: Delovno aktivno prebivalstvo Mestne občine Ptuj 2015-2020

Vir: SURS, <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/0700941S.px>

Delež delovno aktivnih med delovno sposobnim je na območju Mestne občine Ptuj v letu 2021 znašal 66,4% in se je močno približal slovenskemu povprečju, kjer je leta 2022 znašala stopnja delovne aktivnosti znašala 66,7%.

Graf 5: Stopnja delovne aktivnosti prebivalstva Mestna občina Ptuj in Slovenija 2015-2022

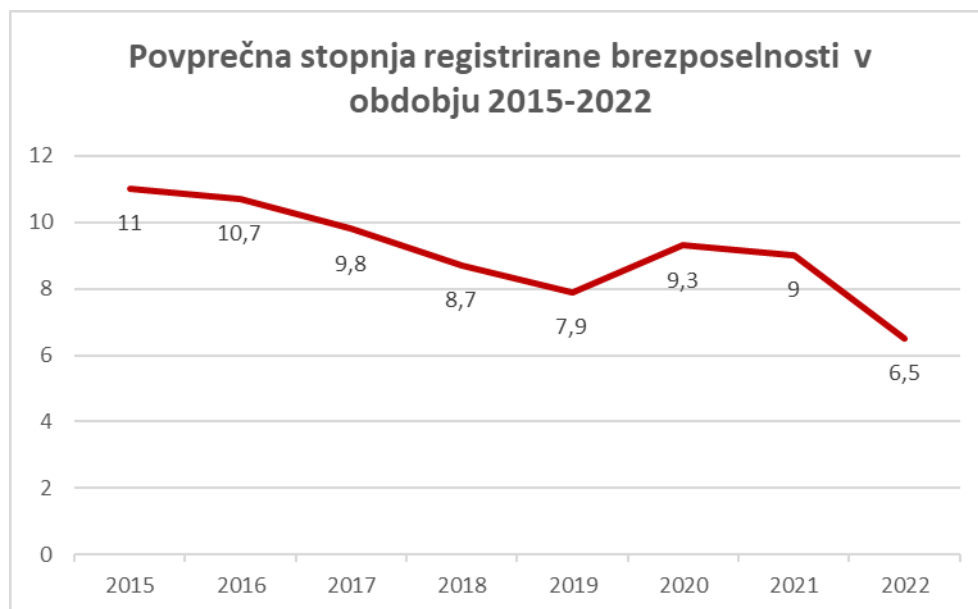

Vir: SURS, <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/Data/0772815S.px/>

Povprečna stopnja registrirane brezposelnosti se je v Mestni občini Ptuj od leta 2015 postopno zniževala in je, po podatkih Zavoda RS za zaposlovanje, leta 2022 (I-IX) znašala 6,5%, kar je bilo nad slovenskim povprečjem, kjer je v enakem obdobju znašala 5,9%.

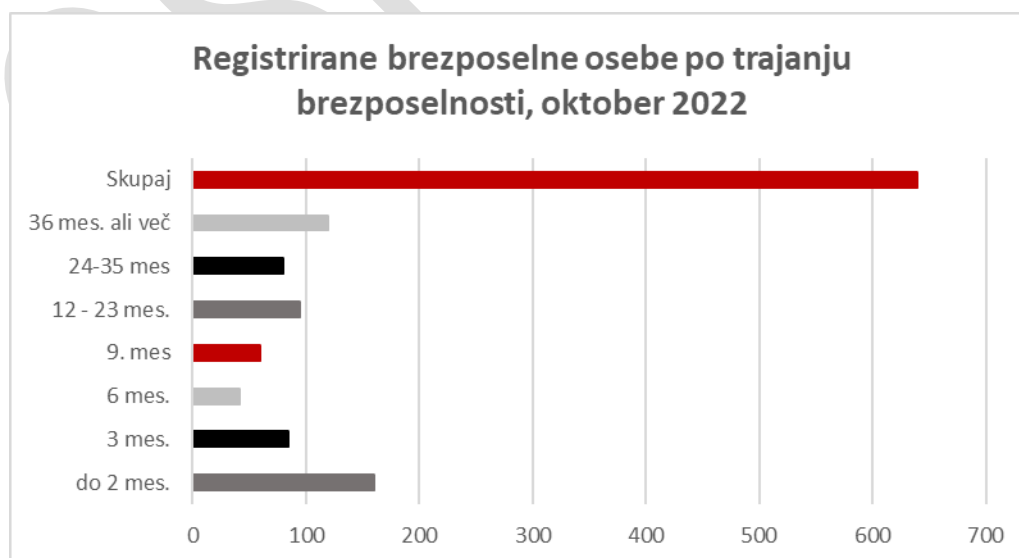
Graf 6: Povprečna stopnja registrirane brezposelnosti v Mestni občini Ptuj za obdobje 2015-2022

Vir: ZRSZ, [Stopnja_BO_obcine_2005-2022.xls \(live.com\)](#)

V mesecu oktobru 2022 je bilo na območju Mestne občine Ptuj registriranih 639 brezposelnih oseb (51,9% ženske in 48,1% moških). Po trajanju registrirane brezposelnosti so prevladovali osebe, ki so bile brezposelne do dva meseca, teh je bila četrtina, medtem ko je delež dolgotrajno brezposelnih (36 mesecev ali več) znašal 18,6%.

Graf 7: Registrirane brezposelne osebe po trajanju brezposelnosti, oktober 2022

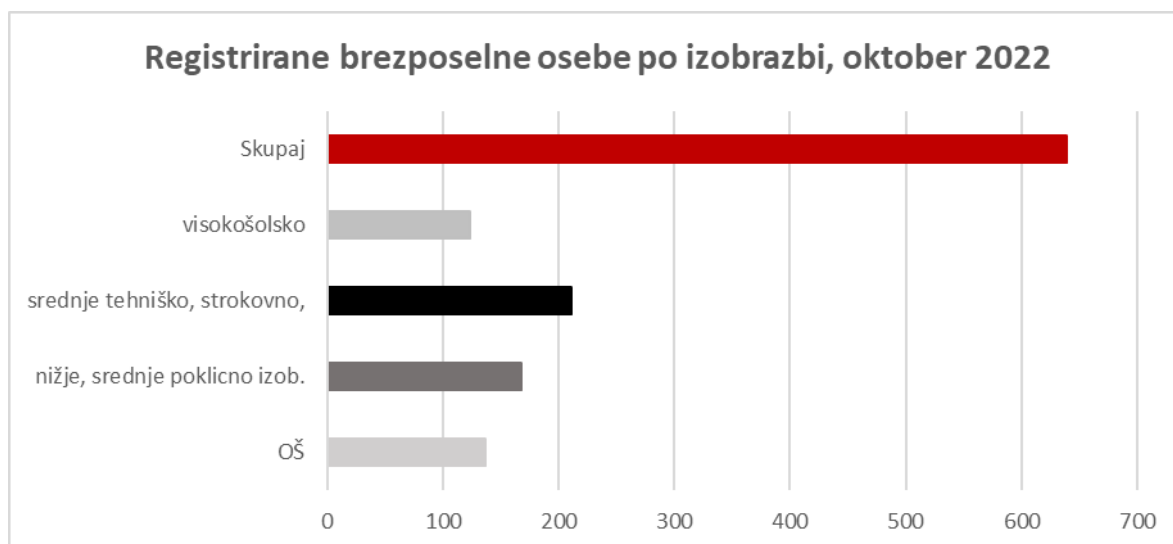

Vir: ZRSZ, [ZRSZ - Stopnja registrirane brezposelnosti \(gov.si\)](#)

Po starostni strukturi so prevladovali brezposelne osebe v starostni skupini 55 let ali več, teh je bilo 189 oz. 29,6%, kar je primerljivo s slovenskim povprečjem. Najnižji delež brezposelnih pa je bil zabeležen v starostni skupini od 50-54 let. Brezposelni delež mladih, to je v starostnih skupinah od 15-24 let in 25-29 let je znašal 24,4%, kar je za 3,8% več kot je bilo zabeleženo v enakem obdobju na ravni države.

Graf 8: Registrirane brezposelne osebe po izobrazbi, oktober 2022

Vir: ZRSZ, [ZRSZ - Stopnja registrirane brezposelnosti \(gov.si\)](https://zrsz.gov.si/)

Iz zgornjega grafa je razvidno, da so na območju Mestne občine Ptuj po doseženi stopnji izobrazbe prevladovali brezposelne osebe s srednješolsko, strokovno splošno izobrazbo. Delež teh je znašal 33%, medtem ko je delež teh na nacionalni ravni znašal 26,3%. Najmanj registrirano brezposelnih je bilo z doseženo visokošolsko izobrazbo prve, druge in tretje stopnje, kjer je ta delež za Mestno občino Ptuj znašal 19,2%. Je pa Mestna občina Ptuj bila pod slovenskim povprečjem glede deleža zabeleženih brezposelnih z osnovnošolsko izobrazbo ali manj. Ta delež je na ravni Mestne občine Ptuj znašal 21,4%, medtem ko je na ravni Slovenije znašal 31,7%.

Število delovno aktivnih oseb (brez kmetov) se je v zadnjih petih letih v Sloveniji povečalo za nekaj več kot 11 %, medtem ko se je število občinskih delovnih migrantov povečalo za 18 %. Število občinskih delovnih migrantov je torej naraščalo hitreje od skupnega števila delovno aktivnih oseb. Vsaka druga delovno aktivna oseba v Sloveniji je medobčinski delovni migrant.

Delovne migracije običajno potekajo v obeh smereh: »iz občine« (delovno aktivni prebivalci določene občine imajo delo zunaj te občine) in »v občino« (v posamezno občino prihajajo na delo delovno aktivne osebe iz drugih občin). Kako močne (številne) so te migracije, je odvisno od naseljenosti, števila delovnih mest v posamezni občini, pa tudi od prometnih povezav.

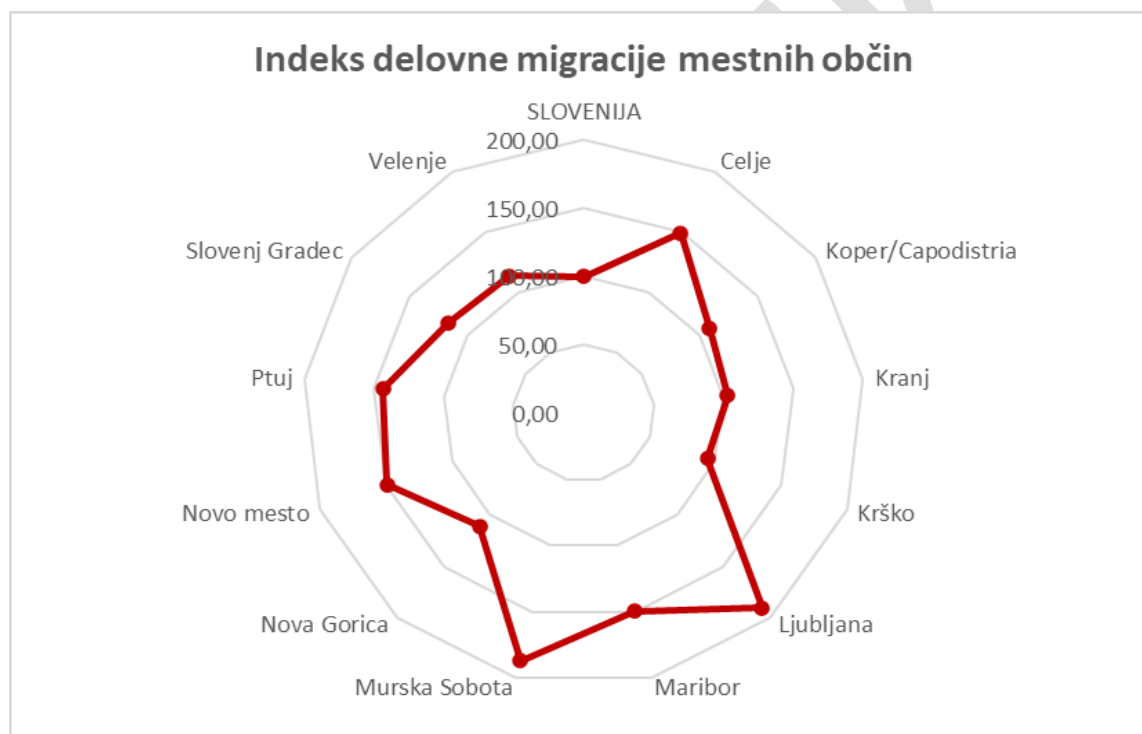

Z delovnimi migracijami v obeh smereh je najbolj obremenjena občina Ljubljana, saj je leta 2021 vanjo dnevno (ali v drugačnih časovnih presledkih) prihaja na delo nekaj več kot 138.900 oseb iz drugih občin, hkrati pa iz nje odhaja na delo v druge občine okoli 24.000 njenih delovno aktivnih prebivalcev. Po največjem številu oseb v obeh tokovih delovnih migracij so sledile občine Maribor, Celje, Kranj in Domžale.

Indeks delovne migracije je za Mestno občino Ptuj v letu 2021 znašal 143,40, kar je za 4,40 več kot leta 2015. Po indeksu delovnih migracij za leto 2021 se je Mestna občina Ptuj uvrstila na šesto mesto vsemi slovenskimi mestnimi občinami.

Delež delovno aktivnega prebivalstva (brez kmetov), katerih delovno mesto je v občini prebivališča je za Mestno občino Ptuj leta 2021 znašal 50% in je bil za 1,40% višji v primerjavi z letom 2015.

Graf 9: Indeks delovne migracije mestnih občin, 2021

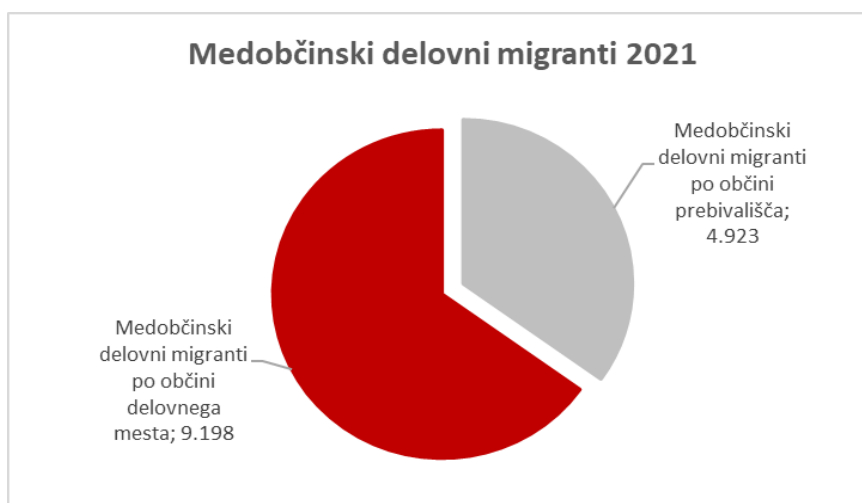

Vir: SURS, SiStat; Vir: <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/si/Data/Data/0723420S.PX/>

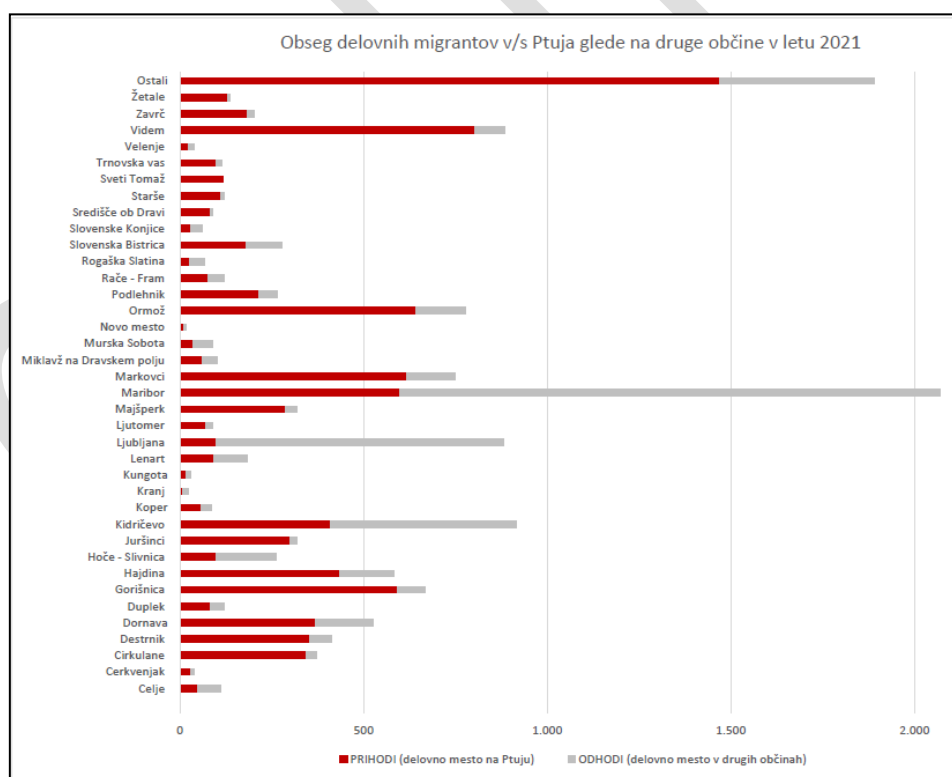
V letu 2021 je Mestna občina Ptuj zabeležila 9.198 medobčinskih delovnih migrantov po občini delovnega mesta (delovno aktivni prebivalci - brez kmetov, katerih delovno mesto in prebivališče sta v različnih občinah) in 4.923 medobčinskih delovnih migrantov po občini prebivališča (delovno aktivni prebivalci - brez kmetov, katerih prijavljeno prebivališče in delovno mesto sta v različnih občinah)

Graf 10: Medobčinski delovni migranti Mestne občine Ptuj, 2021

Iz drugih občin prihaja na delo v Mestno občino Ptuj več delavcev, kot jih odhaja na delo v druge občine, kar je z gospodarskega vidika pozitivno in le potrjuje središčni položaj Mestne občine Ptuj v Spodnjem Podravju. Dnevna potovanja so tako najizrazitejša v/iz zahodne smeri, nakar sledijo še vzhodna smer ter južna in severna smer. Največ odhodov delovnih migrantov je iz Ptuja v občino Maribor in Ljubljana, medtem ko največ delavnih migrantov prihaja na Ptuj iz občin Videm, Ormož, Markovci, Maribor in Gorišnica.

Slika 1: Obseg delovnih migrantov v/s Ptuja glede na druge občine v letu 2021

Vir: SURS, <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/0723405S.px>

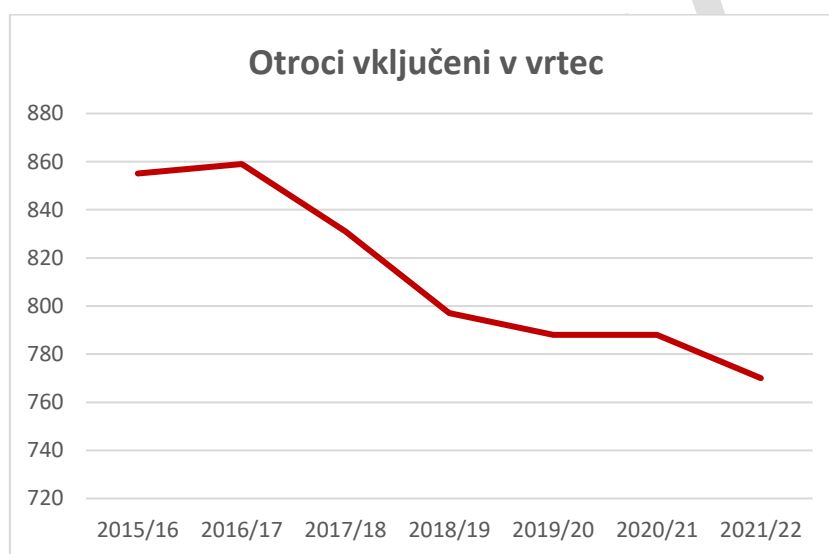

3 Vzgoja in izobraževanje

Sistem predšolske vzgoje in šolski sistem je na območju Mestne občine Ptuj relativno dobro razvit, predvsem na področju osnovnih šol, prav tako pa so prisotne tudi gimnazija, srednje poklicne in tehnične šole, ter trije višješolski in en visokošolski program.

V Mestni občini Ptuj poteka organizirano vzgojno varstvo v enem javnem vrtcu z enajstimi organizacijskimi enotami in dvema zasebnima vrtcema. V šolskem letu 2021/2022 je bilo vanje vključenih 770 otrok, kar je v primerjavi z šolskim letom 2015/2016 za 7% manj.

Graf 11: Otroci vključeni v vrtec, po občini stalnega prebivališča

Vir; SURS, <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/0952531S.px>

V letu 2021/22 je število otrok na vrtec znašalo 68,5, kar je za 19,20 manj od slovenskega povprečja in za 18,60 manj kot v šolskem letu 2015/2016.

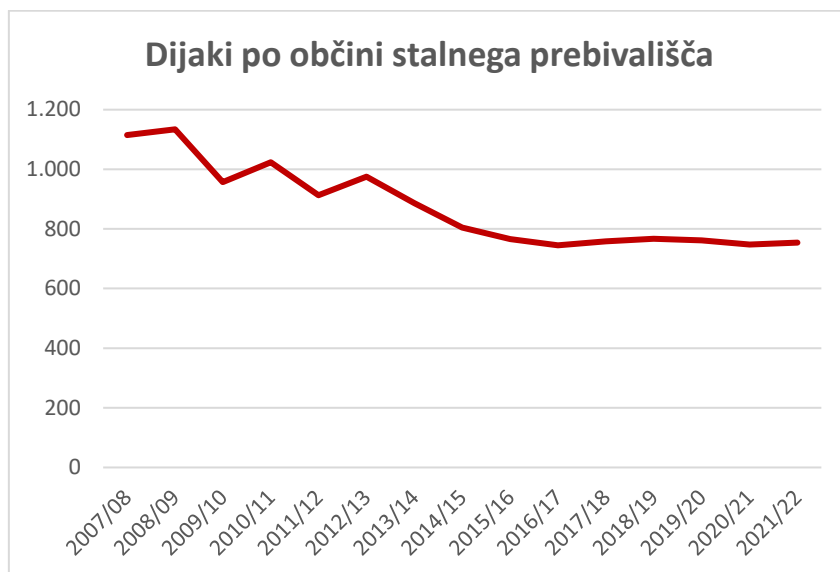
Delež vključenih otrok v vrtec je v šolskem letu 2021/2020 znašal 78,5%, kar je pod slovenskim povprečjem, kjer je ta delež znašal 81,3%. V prvem starostnem obdobju je bilo na območju Mestne občine Ptuj vključenih v vrtec 65,8% otrok, v drugem starostnem obdobju 85,6% in v obdobju starosti 4-5 let 87,5% otrok.

Na območju Mestne občine Ptuj deluje 5 osnovnih šol: OŠ Breg, OŠ Ljudski vrt s podružnično šolo Grajena, OŠ Mladika, OŠ Olge Meglič in OŠ dr. Ljudevita Pivka s prilagojenim programom. V šolskem letu 2021/2022 jih je obiskovalo 2.057 otrok. Osnovne šole s podružnično šolo je obiskovalo 1997 učencev, OŠ s prilagojenim programom pa 60 učencev. Število učencev na oddelek (redni program) je znašalo 22,2, kar je nad slovenskim povprečjem, kjer je to povprečje znašalo 19,2.

Srednješolske programe na območju Mestne občine Ptuj izvaja Šolski center Ptuj v okviru treh srednjih šol (Šola za ekonomijo, turizem in kmetijstvo, Elektro in računalniška šola in Strojna šola) ter Gimnazija Ptuj.

Graf 12: Število dijakov po občini stalnega prebivališča

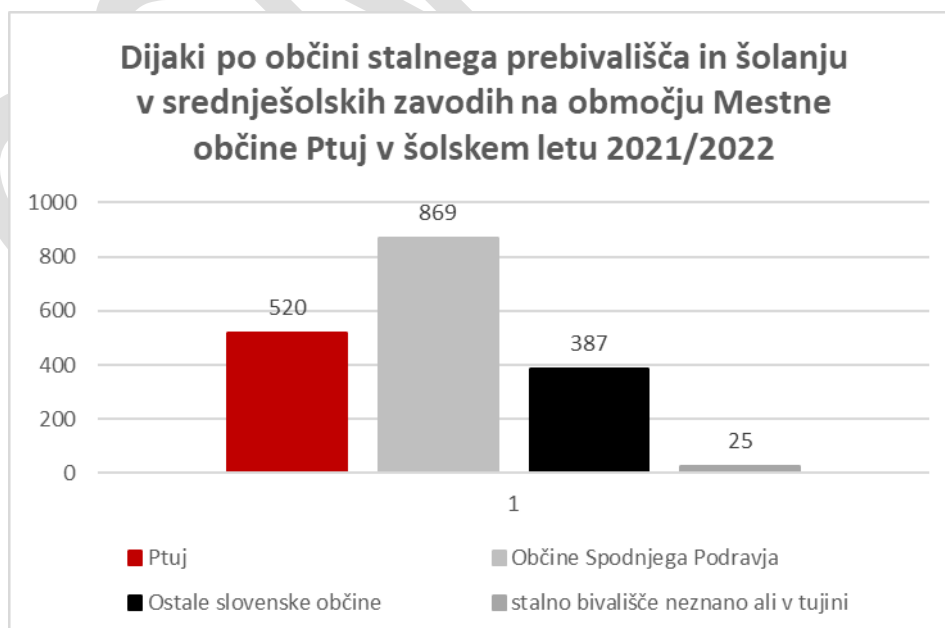

Vir: <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/0953236S.px>

Število dijakov, ki imajo stalno prebivališče v Mestni občini Ptuj se je od leta 2007 zmanjšalo iz 1.115 na 754 dijakov v šolskem letu 2021/2022.

Srednje šole na območju Mestne občine Ptuj je v šolskem letu 2021/2022 obiskoval 1.801 dijak, od tega je 520 dijakov imelo stalno prebivališče v Mestni občini Ptuj, ostali pa so prihajali iz ostalih slovenskih občin. Največ iz območja občina Spodnjega Podravja ter iz Ormoža in Ljutomera.

Graf 13: Dijaki po občini stalnega prebivališča in šolanju v srednješolskih zavodih na območju Mestne občine Ptuj v šolskem letu 2021/2022

Vir: <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/0953239S.px/table/tableViewLayout2/>

Od dijakov s stalnim prebivališčem v Mestni občini Ptuj jih je 174 obiskovala srednjo šolo v Mariboru, 25 v Ormožu, 13 v Rušah in 2 v Ormožu.

V neposredni bližini ŠC Ptuj in Gimnazije Ptuj se nahaja Dijaški dom Ptuj, kateri zagotavlja ustrezne namestitvene pogoje za dijake, ki obiskujejo srednješolske programe na Ptuju, in so upravičeni do bivanja v dijaškem domu. V dijaškem domu bivajo tudi učenci osnovnih šol, učenci šole s prilagojenim programom in študenti. Dom omogoča 24-urno bivanje od ponedeljka do petka.

Dijaški dom razpolaga s 186 ležišči, katera so urejena v enoposteljnih, dvoposteljnih in triposteljnih sobah. Dijaški dom Ptuj izvaja vzgojno-izobraževalno delo po Vzgojnem programu za dijaške domove. V domu izvajajo tudi dodatne programe dnevnega bivanja in oskrbe uporabnikov (pomoč pri učenju, prehrana, varstvo, kakovostno preživljanje prostega časa,...).

V šolskem letu 2022/2023 v dijaškem domu biva 29 dijakov. Kar je veliko manj kot v šolskem letu 2010/11, ko je v Dijaškem domu Ptuj bivalo 16 učencev, 66 dijakov in 2 študenta.

Mestna občina Ptuj je v preteklih letih veliko pozornosti namenila višje in visokošolskemu izobraževanju. Ob preobrazbi poklicnega izobraževanja v Šolskem centru na Ptuju je bila ustanovljena tudi višjo in visoko strokovno šolo. Izobraževanje mehatronikov in bionikov je zapolnilo vrzel na področju tehničnih kadrov. Tako izobražena delovna sila predstavlja pomembno razvojno priložnost za domače in tuje investitorje.

V obdobju od študijskega leta 2005/2006 pa do študijskega leta 2020/2021 je bilo v program višjega strokovnega izobraževanja Mehatronika na Višji strokovni šoli ŠC Ptuj vpisanih 2.597 študentov, od tega 1.265 izrednih.

V obdobju od študijskega leta 2008/2009 pa do študijskega leta 2020/2021 je bilo v program višjega strokovnega izobraževanja Ekonomist na Višji strokovni šoli ŠC Ptuj vpisanih 1.207 študentov, od tega 302 izredna.

V obdobju od študijskega leta 2007/2008 pa do študijskega leta 2020/2021 je bilo v program višjega strokovnega izobraževanja Upravljanje podeželja in krajine na Višji strokovni šoli ŠC Ptuj vpisanih 621 študentov, od tega 60 izrednih.

V obdobju od študijskega leta 2012/2013 pa do študijskega leta 2020/2021 je bilo v program višjega strokovnega izobraževanja Bionika na Višji strokovni šoli ŠC Ptuj vpisanih 211 študentov, od tega 20 izrednih.

V obdobju od študijskega leta 2013/2014 pa do študijskega leta 2020/2021 je na programu visokošolskega strokovnega izobraževanja Bionika v tehniki na Ptuju diplomiralo 13 izrednih študentov.

Leta 2021 je bila pridobljena koncesija za izvajanje visokošolskega študijskega programa bionika v tehniki, ki s šolskim letom 2023/2024 omogoča vpis v redni študijski program.

Število študentov terciarnega izobraževanja se zmanjšuje. V študijskem letu 2015/2016 je bilo v Mestni občini Ptuj 934 študentov, v študijskem letu 2021/2022 pa 793. Število na 1.000 prebivalcev je znašalo 34, kar je pod slovenskim povprečjem, kjer je le to znašalo 39. Največ študentov je bilo na stopnji visokošolskega univerzitetnega programa (1. bolonjska stopnja), sledita visokošolski strokovni in magistrski (2. bolonjska stopnja) program. Število diplomantov na 1.000 prebivalcev je znašalo 7,95, kar je primerljivo s slovenskim povprečjem.

Tabela 1: Študenti in diplomanti terciarnega izobraževanja v študijskem letu 2021/20200

Vrsta izobraževanja	Število študentov 2021/2022	Število diplomantov 2021/2022
Vrsta izobraževanja - SKUPAJ	793	187
Višje strokovno	123	32
Visokošolsko strokovno (prejšnje)	0	0
Visokošolsko strokovno (1. bolonjska stopnja)	184	43
Visokošolsko univerzitetno (1. bolonjska stopnja)	237	50
Visokošolsko univerzitetno (prejšnje)	0	0
Magistrsko (2. bolonjska stopnja) - enovito magistrsko	59	14
Magistrsko (2. bolonjska stopnja) - po končani 1. bolonjski stopnji	164	45
Magistrsko (prejšnje)	0	0
Doktorsko (prejšnje)	0	0
Doktorsko (3. bolonjska stopnja)	26	3

Vir: <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/0955478S.px>

Ob sofinanciranju projekta mladih raziskovalcev Mestna občina Ptuj skrbi tudi za štipendiranje in sofinanciranje diplomskih, magistrskih in doktorskih nalog.

V Mestni občini Ptuj je poskrbljeno tudi za izobraževanje odraslih oziroma vseživljenjsko učenje. Ljudska univerza Ptuj ponuja programe izobraževanja in usposabljanja odraslih: izobraževanje za pridobitev izobrazbe, poklicno usposabljanje, splošno izobraževanje, središče za samostojno učenje, univerza za tretje življenjsko obdobje in svetovalno središče Ptuj. V šolskem letu 2020/2021 je bilo v programe srednješolskega izobraževanja vključenih 86 odraslih oseb.

Za glasbeno ustvarjalnost mladih skrbita dve glasbeni šoli - Glasbena šola Karol Pahor in Zasebna glasbena šola v samostanu sv. Petra in Pavla.

4 Kakovost življenja v občini

Mestna občina Ptuj je prejela Zlati ISSO certifikat razvojne odličnosti za leto 2022. Certifikat izkazuje izjemno kakovost življenja v občini ter uravnoteženo stopnjo razvoja. Izhodišče za podelitev certifikata je Indeks ISSO, ki je sestavljen iz večjega števila kazalnikov, izvedenih iz statističnih, finančnih in gospodarskih podatkov o občini. Mestna občina Ptuj je dosegla 61. mesto med vsemi slovenskimi občinami, s tem pa se Ptuj uvršča med občine, ki prebivalcem ponujajo kakovostno raven življenja in jih odlikuje solidna in uravnotežena stopnja doseženega razvoja.

Analiza ISSO zajema 8 področij: demografija, proračunska učinkovitost, gospodarstvo, trg dela, izobrazba, življenjski standard, socialna kohezija in okolje. Mestna občina Ptuj se je uvrstila med zgornjo desetino občin z najboljšim življenjskim standardom. Indeks življenjskega standarda sestavljajo kazalniki zdravja, blaginje, razvitosti stanovanjskega področja ter vlaganj v kulturo in šport. Mestna občina Ptuj je dosegla solidne vrednosti na vseh teh področjih, še posebej pa na stanovanjskem, kjer se je uvrstila na 25. mesto na področju gospodarstva z dobrimi vrednostmi kazalnikov gostote podjetij, dinamike nastajanja novih podjetij, ustvarjene dodane vrednosti in še posebej z izstopajočo vrednostjo indeksa hitrorastočih podjetij.

Mestna občina Ptuj je bila med desetimi občinami, ki so v zadnjem obdobju vlagale največ v spodbujanje stanovanjske gradnje. Povprečna vrednost je 10 evrov na prebivalca, v Mestni občini Ptuj pa je ta vsota presega 35 evrov. Mestna občina Ptuj je bila uvrščena tudi na sam vrh po številu delovnih mest na 1.000 prebivalcev: z močno nadpovprečno vrednostjo (567 delovnih mest na 1.000 prebivalcev) je bila občina uvrščena na 12. mesto med 212 občinami.

4.1 Stanovanjska politika v Mestni občini Ptuj

Na območju celotne Mestne občine Ptuj je bilo v letu 2021 10.107 stanovanj, s skupno uporabno površino 836.296 m². Število stanovanj na 1.000 prebivalcev znaša 428. Izmed vseh stanovanj se jih kar 78,7% nahaja v naselju Ptuj. Povprečna uporabna površina stanovanj je 82,7 m². Po številu stanovanj naselju Ptuj sledita naselji Krčevina pri Vurbergu in Kicar. Najmanj stanovanj pa je v naseljih Pacinje in Spodnji Velovlek. Dobra četrtina stanovanj je bila zgrajenih med leti 1971-1980, medtem ko je dobrih 16% stanovanj starejših od 40 let. V obdobju od 2011-2020 je bilo zgrajenih 450 novih stanovanj, od teh največ v naselju Ptuj, sledita Spuhlja in Kicar. Na območju Mestne občine Ptuj je 1.214 stanovanj z izgradnjo pred letom 1919, največ se jih nahaja v starem mestnem jedru, sledijo pa naselja Krčevina pri Vurbergu, Mestni vrh in Podvinci.

Tabela 2: Število stanovanj z uporabno površino na območju Mestne občine Ptuj in po naseljih

Mestna občina Ptuj/leto izgradnje	Število stanovanj	Uporabna površina [m ²]
Mestna občina Ptuj - Skupaj	10.107	836.296
Leto izgradnje - pred letom 1919	1.214	87.246
Leto izgradnje - 1919 – 1945	399	32.675

Mestna občina Ptuj/leto izgradnje	Število stanovanj	Uporabna površina [m ²]
Leto izgradnje - 1946 – 1960	749	59.118
Leto izgradnje - 1961 – 1970	1.427	114.765
Leto izgradnje - 1971 – 1980	2.581	202.522
Leto izgradnje - 1981 – 1990	1.626	130.238
Leto izgradnje - 1991 – 2000	972	83.050
Leto izgradnje - 2001 – 2010	689	73.712
Leto izgradnje - 2011 – 2020	450	52.970
Naselje	Število stanovanj	Uporabna površina [m ²]
Grajena	136	12.985
Grajenščak	203	16.657
Kicar	338	29.713
Krčevina pri Vurbergu	442	36.664
Mestni Vrh	257	25.006
Pacinje	89	8.449
Podvinci	312	30.245
Ptuj	7.953	638.160
Spodnji Velovlek	82	8.152
Spuhlja	295	30.265

Vir: SURS, <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/si/Data/-/0861130S.px>

Povprečno število oseb v stanovanju je leta 2021 znašalo 2,7, povprečna uporabna površina na stanovalca je znašala 31,8 m². Delež tri ali več sobnih stanovanj na območju Mestne občine Ptuj znaša 63%. Delež naseljenih stanovanj, ki nimajo vseh elementov osnovne infrastrukture znaša 3%, gre predvsem za stanovanja brez kopalnice, brez notranjega stranišča ali brez kuhinje. Na območju Mestne občine Ptuj je stanovanj brez kopalnice 184, brez notranjega stranišča 177 in 97 brez kuhinje. Večina stanovanj, kar 85,5% se jih ogreva na centralno ali daljinsko ogrevanje, preostala stanovanja pa imajo izbran drug način ogrevanja.

Mestna občina Ptuj je po podatkih iz leta 2022 lastnica 589 neprofitnih stanovanj. Povprečna velikost stanovanja meri 57,04 m², skupna površina vseh stanovanj meri 33.590,00 m². Trenutno je na seznamu 77 praznih neveljivih stanovanj, ki obsegajo stanovanjske enote na območju gradu Turnišče, nekatere enote so še vedno v denacionalizacijskem postopku, določene pa se v večini nahajajo v starem mestnem jedru. Obnova takšnih stanovanj je bistveno dražja in zahteva tudi več časa (kulturno varstveno soglasje, projekt obnove...).

Po letu 1995 pa vse do sedaj se je fond zmanjševal zaradi privatizacije stanovanj po končanih denacionalizacijskih postopkih, zaradi vračanja stanovanjskih hiš denacionalizacijskim upravičencem in prodaje težje obnovljivih in ločenih stanovanjskih enot ter enot brez sanitarnih prostorov. Standard neprofitnih stanovanj je sorazmeroma nizek, 38 % vseh neprofitnih stanovanj se nahaja v starem mestnem jedru, kar ima za posledico nizke najemnine in visoke vzdrževalne stroške. Starostna struktura neprofitnega stanovanjskega fonda je izrazito neugodna, saj je od teh 589 neprofitnih stanovanj kar 299 stanovanj starejših od 60 let.

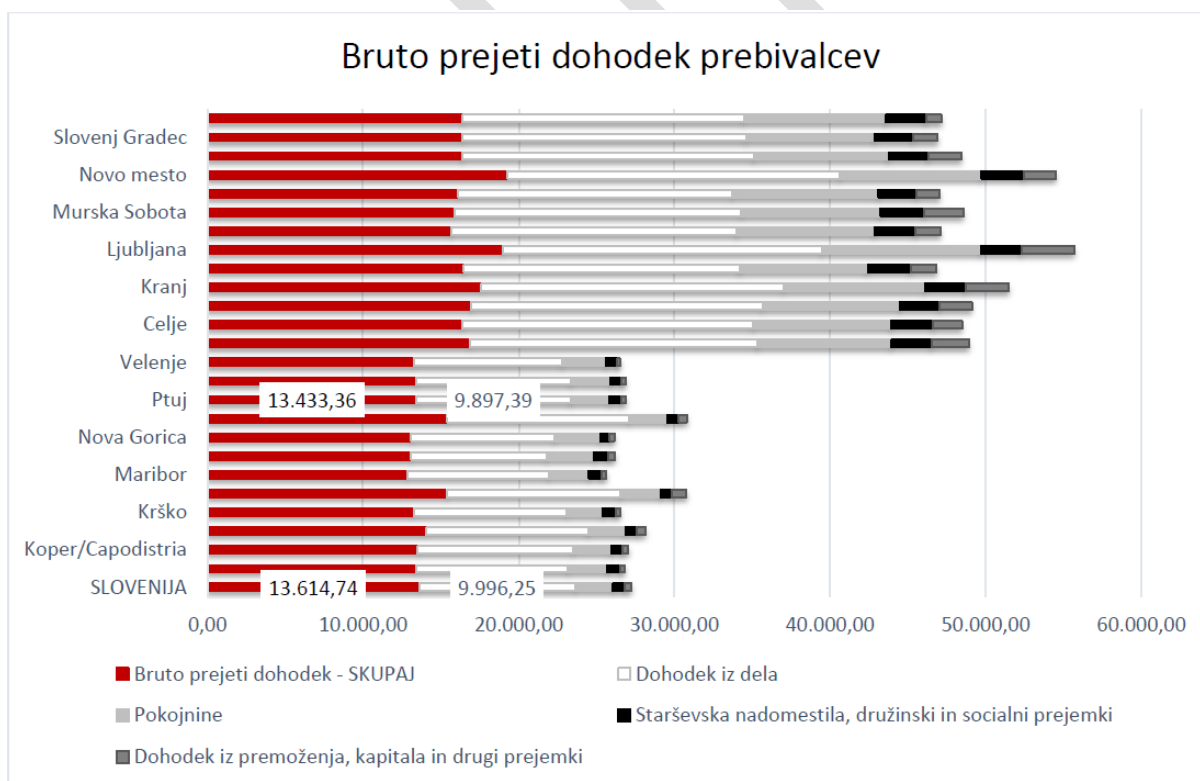
Poseben problem gospodarjenja s stanovanji predstavljajo neplačevanje najemnin najemnikov neprofitnih stanovanj. Dodatno so posledice visoki stroški, ki nastajajo zaradi potrebnih postopkov izterjav – vložitev izvršb in tožb. Vzporedno s neplačilom najemnin se pojavlja tudi neplačevanje drugih javnih storitev, kot so stroški porabe vode, ogrevanja, skupne elektrike in drugi obratovalni stroški.

4.2 Dohodek prebivalcev

Po zadnjih razpoložljivih podatkih Statističnega urada Republike Slovenije je Mestna občina Ptuj v letu 2020 zabeležila 13.433,36 EUR povprečno prejetega bruto dohodka na prebivalca, kar jo je uvrstilo pod slovensko povprečje in na peto mesto med vsemi slovenskimi mestnimi občinami. Dohodek iz dela je znašal 9.897,39 EUR na prebivalca, medtem ko je znašal 18.732,45 EUR povprečno na prejemnika dohodka, kar je Mestno občino Ptuj uvrstilo nad slovensko povprečje in na četrto mesto v primerjavi z ostalimi slovenskimi občinami. Povprečna višina pokojnine na prejemnika dohodka je znašala 8.631,66, kar je v primerjavi s slovenskim povprečjem skorajda izenačena.

Dohodek iz premoženja, kapitala in drugih prejemkov je Mestno občino Ptuj v višini 2.135,15 EUR na prejemnika dohodka uvrstil pod slovensko povprečje in na četrto mesto med slovenskimi mestnimi občinami.

Graf 14: Bruto prejeti dohodek prebivalcev

Vir: SURS, <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/0883205S.px>

4.3 Zdravstveno stanje v Mestni občini Ptuj

Pomemben pokazatelj kakovosti življenja v Mestni občini Ptuj so tudi kazalniki zdravja. Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) pripravlja podatke o zdravju prebivalcev v slovenskih občinah. Z omogočanjem boljše dostopnosti in dosegljivosti podatkov o zdravju na ravni lokalne skupnosti NIJZ spodbuja krepitev zdravja in preprečevanje bolezni v okoljih, kjer ljudje živijo in delajo. V spodnji tabli so prikazane izbrane vrednosti kazalnikov zdravja za Mestno občino Ptuj v primerjavi z upravno enoto, statistično regijo Podravje in Slovenijo. Na področju zdravstvenega stanja in umrljivosti je pri podatkih za Mestno občino Ptuj razvidno, da se v zadnjih letih, tako kot na nivoju celotne države, nadaljuje trend naraščanja bolniške odsotnosti. Bolniška odsotnost delovno aktivnih prebivalcev je po zadnjih razpoložljivih podatkih znašala povprečno 18,2 koledarskih dni na leto, kar je nad slovenskim povprečjem, kjer je le ta znašala 18,0 dni. Delež oseb, ki prejemajo zdravila zaradi povišanega krvnega tlaka, je bil blizu slovenskemu povprečju, za sladkorno bolezen pa nižji od slovenskega povprečja. Stopnja bolnišničnih obravnav zaradi srčne kapi je bila na območju Mestne občine Ptuj 2,2 na 1.000 prebivalcev, starih 35 do 74 let, v Sloveniji pa 2,1. Pri starejših prebivalcih občine je bila stopnja bolnišničnih obravnav zaradi zlomov kolka 5,4 na 1.000, v Sloveniji pa 6,5. Delež uporabnikov pomoči na domu je bil na območju Mestne občine Ptuj nižji od slovenskega povprečja. Tudi stopnja umrljivosti zaradi samomora je bila nad slovenski povprečjem in je znašala 20 na 100.000 prebivalcev (v Sloveniji 18). Največja umrljivost na območju Mestne občine Ptuj je bila zaradi vseh vrst raka, sledijo bolezni srca in ožilja.

Na področju dejavnikov tveganja za zdravje nam podatki prikazujejo, da je stopnja bolnišničnih obravnav zaradi poškodb v transportnih nezgodah bila 0,5 na 1.000 prebivalcev, kar je pod slovenskim povprečjem, kje ta znaša 1,3. Delež prometnih nezgod z alkoholiziranimi povzročitelji je bil nižji od slovenskega povprečja. V zadnjih letih se je na državni ravni zaznalo izrazito poslabšanje pri kazalnikih telesnega fitnesa in prekomerne prehranjenosti otrok. Telesni fitnes otrok je v Mestni občini Ptuj bil blizu slovenskemu povprečju, medtem ko pa smo na področju prekomerne prehranjenosti otrok nad slovenskim povprečjem. Odzivnost v Program Svit - presejanju za raka debelega črevesa in danke je bila 64,9 % (v Sloveniji pa 64,4 %), presejanost v Programu Zora - presejanju za raka materničnega vratu pa je bila 72,0 % kar Mestno občino Ptuj uvršča nad slovensko povprečje (v Sloveniji pa 69,5 %).

Za zdravstveno varstvo prebivalcev Spodnjega Podravja skrbi Zdravstveni dom Ptuj. Ustanovljen je bil za izvajanje osnovnega zdravstvenega varstva, ki obsega preprečevanje bolezni in poškodb, odkrivanje, diagnostiko, zdravstveno vzgojno delo, zdravljenje in rehabilitacijo na ambulantni in dispanzerski način v poslovnih prostorih Zdravstvenega doma Ptuj, na terenu in na domu pacienta za prebivalce na območju nekdanje občine Ptuj in za druge ljudi, ki potrebujejo zdravstveno pomoč. Prav tako Zdravstveni dom izvaja delavnice, ki pomagajo občanom pri odpravljanju in preprečitvi različnih bolezenskih težav povezanih s: premajhno telesno dejavnostjo, prekomerno telesno težo, odvisnostjo od kajenja, depresijo in pomenom zdravega življenjskega sloga za zdravje.

Za bolnišnično zdravljenje prebivalcev Spodnjega Podravja skrbi Splošna bolnišnica dr. Jožeta Potrča Ptuj.

Tudi lekarniška dejavnost je dejavnost osnovnega zdravstvenega varstva. V okviru javnega zavoda Lekarne Ptuj delujejo v mestu 3 enote in ena zasebna lekarna. Ptujске lekarne se aktivno vključujejo v vse programe promocije zdravja. Posebna skrb je namenjena svetovanju bolnikom o varni uporabi zdravil predpisanih na recept in brez recepta.

Tabela 3: Primerjava kazalnikov zdravja na ravni Mestne občine Ptuj z državnim povprečjem

Kazalnik	Občina	UE	Regija	SLO	Enota	Manj od povprečja	Več od povprečja
Prebivalci in skupnost							
11 Razvitost občine	0,98	/	/	1,00	indeks		
12 Prirast prebivalstva	3,3	5,9	7,5	6,2	%		
13 Starejše prebivalstvo (nad 80 let)	6,1	5,0	5,4	5,5	%		
14 Osnovno izobraženi odrasli (OŠ ali manj)	9,3	13,0	11,6	13,2	%		
15 Stopnja delovne aktivnosti	64,5	63,2	59,9	64,6	%		
Dejavniki tveganja							
21 Telesni fitnes otrok (I)	43,3	^s	^s	44,3	indeks		
22 Prekomerna prehranjenost otrok (I)	31,7	^s	^s	27,8	%		
25 Poškodovani v transportnih nezgodah	0,5	0,5	0,6	1,3	sss/1000		
26 Prometne nezgode z alkoholiziranimi povzročitelji	6,3	7,7	8,4	8,9	%		
28 Umivanje zob	75,5 ^m	69,5	67,9	68,4	%		
29 Prekomerna prehranjenost odraslih	59,5 ^m	54,8	60,1	55,9	%		
210 Hrupno okolje	27,1 ^m	24,2	27,0	26,4	%		
212 Dostop do rekreacijskih površin	95,0 ^m	87,0	86,8	88,2	%		
Preventiva							
31 Odzivnost v Program Svít	64,9	62,4	61,9	64,4	%		
32 Presejanost v Programu Zora	72,0	71,6	68,4	69,5	%		
34 Presejanost v Programu DORA	78,0	77,8	74,6	76,7	%		
Zdravstveno stanje							
42 Bolniška odsotnost	18,2	21,1	19,2	18,0	dnovi		
43 Astma pri otrocih in mladostnikih (0-19 let)	0,4	0,4	0,8	0,7	sss/1000		
44 Bolezni, neposredno pripisljive alkoholu (15 let in več)	1,9	2,1	1,9	1,8	sss/1000		
45 Prejemniki zdravil zaradi sladkorne bolezni	4,7	5,0	5,3	5,2	sss/100		
46 Prejemniki zdravil zaradi poviš. krvnega tlaka	22,2	23,5	22,9	22,5	sss/100		
47 Prejemniki zdravil proti strjevanju krvi	12,6	13,4	12,1	11,6	sss/100		
48 Srčna kap (35-74 let)	2,2	2,3	2,1	2,1	sss/10000		
49 Možganska kap (35-84 let)	3,1	3,1	2,6	2,5	sss/10000		
410 Novi primeri raka	563	566	578	568	sss/100.000		
415 Novi primeri raka debelega črevesa in danke	70	71	66	65	sss/100.000		
416 Novi primeri raka pljuč	64	59	69	69	sss/100.000		
417 Novi primeri raka dojke	152	129	132	125	sss/100.000		
411 Zlomi kolka pri starejših prebivalcih (65 let in več)	5,4	6,1	6,0	6,5	sss/1000		
412 Prejemniki zdravil zaradi duševnih motenj	15,2	15,3	15,2	14,2	sss/100		
413 Pomoč na domu	1,1	0,8	1,5	1,8	%		
414 Klopni meningoencefalitis	0,9	1,3	5,0	8,3	sss/100.000		
Umrljivost							
51 Umrljivost po stalnem bivališču	967	1042	1017	922	sss/100.000		
52 Umrljivost zaradi bolezni srca in ožilja (0-74 let)	81	90	87	71	sss/100.000		
53 Umrljivost zaradi vseh vrst raka (0-74 let)	155	168	168	156	sss/100.000		
56 Umrljivost zaradi raka pljuč (0-74 let)	42	37	41	39	sss/100.000		
57 Umrljivost zaradi samomora	20	24	20	18	sss/100.000		

Legenda:

Zelena – občina je statistično značilno boljše od povprečja preostale Slovenije.

Modra – občina je statistično značilno različna od povprečja preostale Slovenije, zelenega gibanja kazalnika ni mogoče enoznačno določiti.

Rdeča – občina je statistično značilno slabša od povprečja preostale Slovenije.

Rumena – občina se statistično značilno ne razlikuje od povprečja preostale Slovenije.

opazovane populacije (majhnega števila primerov) ni zanesljiva.

! - Položaj občine glede na povprečje Slovenije in glede na razpon vrednosti po občinah od najnižje do najvišje.

Vir: NIJZ, <https://obcine.nijz.si/obcine/ptuj/96/2022/>, 2022

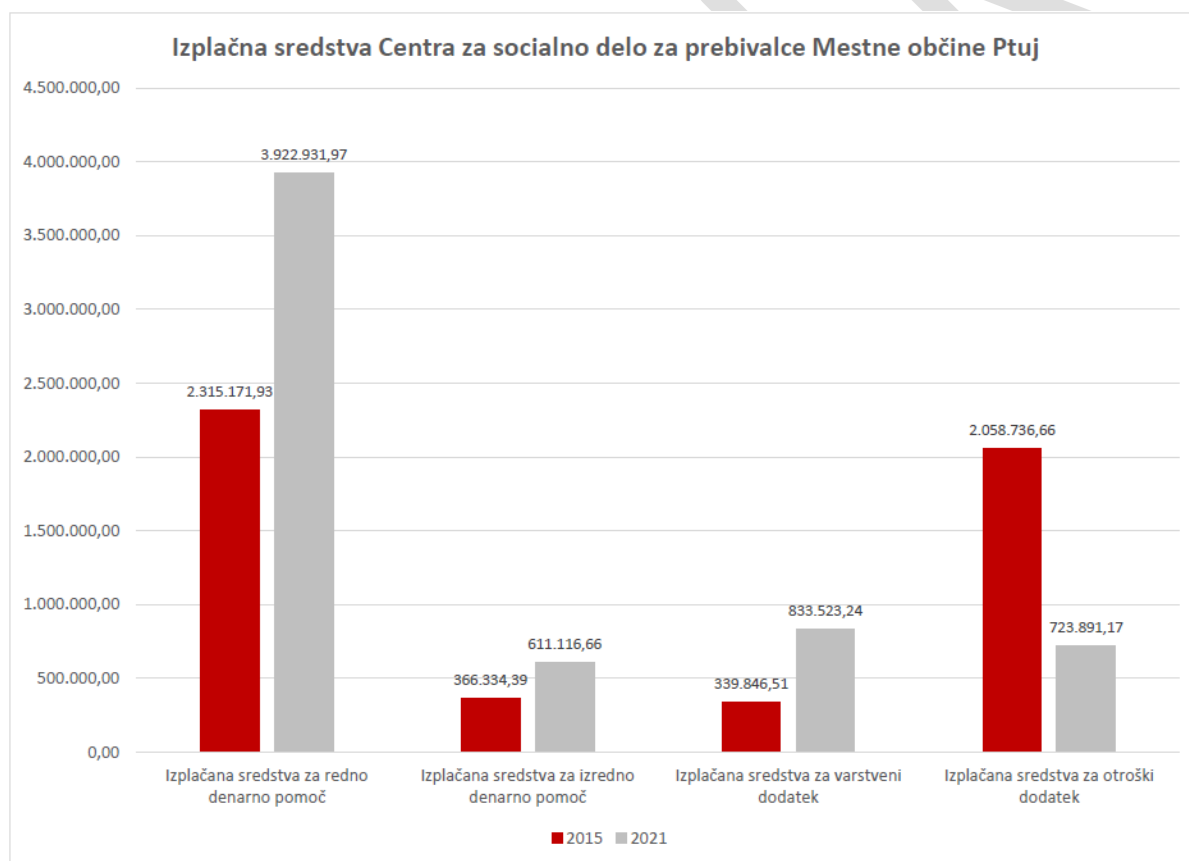

4.4 Socialna varnost v Mestni občini Ptuj

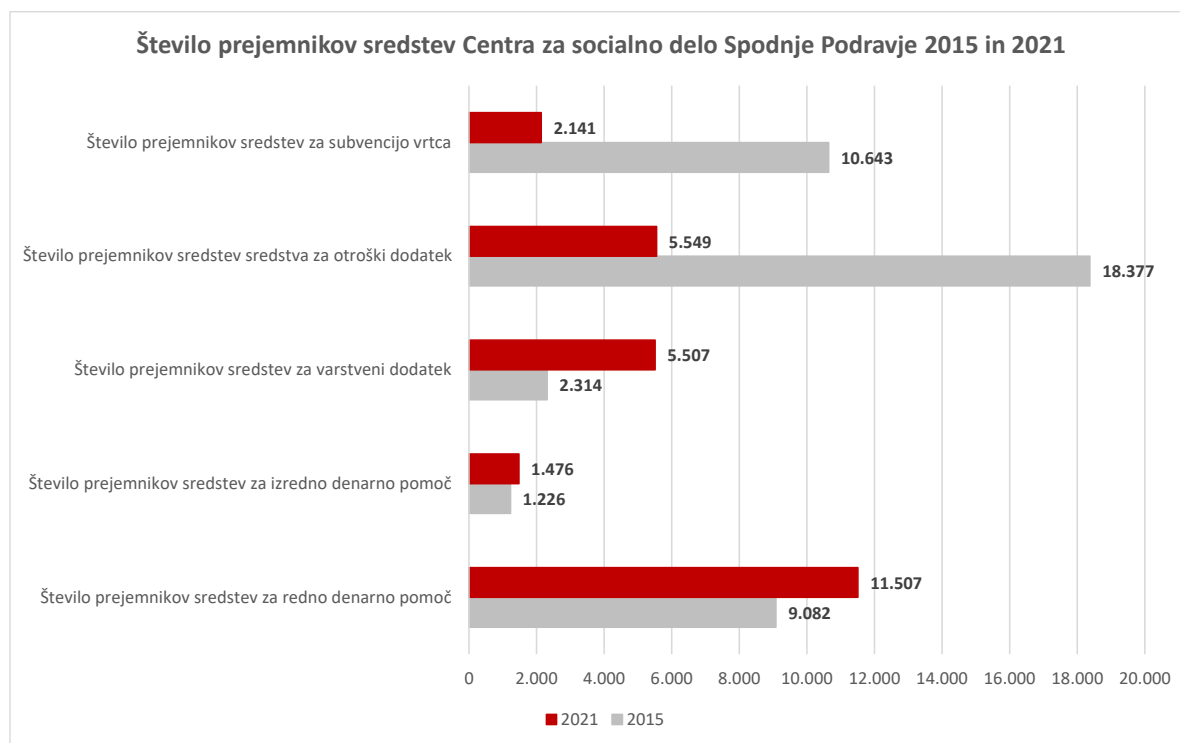
Center za socialno delo Spodnje Podravje s svojimi storitvami pokriva območje 16 občin Spodnjega Podravja. Njegova dejavnost je dodeljevanje različnih socialnih transferjev v odvisnosti od materialnega položaja upravičencev.

V letu 2021 je Center za socialno delo Spodnje Podravje prebivalcem Mestne občine Ptuj dodelili 11.507 rednih denarnih pomoči v skupnem znesku 3.992.931,97 evrov, kar je v primerjavi z letom 2015 za 72,5% več. V primerjavi z letom 2015 je poraslo tudi število izrednih denarnih pomoči iz izplačil sredstev za varstveni dodatek. Število prejemnikov sredstev iz naslova izrednih denarnih pomoči je bilo v letu 2021 1.476 (v letu 2015 1.226 prejemnikov), višina dodeljenih sredstev pa je bila v primerjavi z letom 2015 za 66,8% višja in je znašala 611.166,66 evrov.

Graf 15: Izplačana sredstva Centra za socialno delo Spodnje Podravje za prebivalce Mestne občine Ptuj, 2015 in 2021

Vir: Center za socialno delo Spodnje Podravje, 2022

Graf 16: Število prejemnikov sredstev Centra za socialno delo Spodnje Podravje, 2015 in 2021

Vir: Center za socialno delo Spodnje Podravje, 2022

Višina izplačanih sredstev varstvenega dodatka se je v primerjavi z letom 2015 prav tako povišala za 45,3% in je v letu 2021 znašala 833.523,24 evrov, število upravičencev pa se je povzpelo iz 2.314 na 5.507. V obdobju od leta 2015 so se povečali tudi ostali transferji, kot so subvencije najemnin, subvencije vrtcev, dopolnilnih in osnovnih zavarovanj. Vsi ti podatki kažejo na slabšanje socialne slike prebivalcev Mestne občine Ptuj.

Padec je zaznati samo pri izplačanih sredstvih za otroški dodatek, kjer je le tega leta 2015 prejelo 18.377 upravičencev, leta 2021 pa 5.549. Povprečno izplačilo je leta 2021 znašalo 130,45 evra.

Center za socialno delo Spodnje Podravje ob rednih nalogah, ki jih nalaga zakonodaja izvaja še vrsto drugih dodatnih programov, ki so namenjeni preprečevanju in odpravljanju stisk in težav prebivalcev našega mesta: Varna hiša, Svetovanje otrokom, mladostnikom in staršem, Pomoč na domu, Laična pomoč družinam, Učna pomoč, Mladinske delavnice. Programi se izvajajo pod strokovnim vodstvom strokovnih delavcev in prostovoljcev.

Društvo za pomoč odvisnim od nedovoljenih drog (ARS VITAE) izvaja programe Mostovi – namenjen odvisnikom in svojcem, Dnevni center za otroke in mladostnike, ki ga v veliki meri koristijo tujci (otroci in starši) ter preventivni program Kapljica namenjen preprečevanju nasilja. Število uporabnikov vseh programov se iz leta v leto povečuje. V mestu deluje tudi Lokalna akcijska skupina za preprečevanje zasvojenosti.

Dom upokojencev je javni socialno-varstveni zavod, namenjen bivanju in oskrbi starejših oseb. V Domu izvajajo različne storitve, ki uporabnikom nadomeščajo, dopolnjujejo ali zagotavljajo funkcijo doma ali lastne družine.

V ta namen dom nudi osnovno oskrbo, socialno oskrbo in zdravstveno varstvo svojih varovance skozi različne programe: osnovna in socialna oskrba, bivanje v domu, gospodinjске skupnosti, življenje v domu, prostovoljstvo, terapija z živalmi, zdravstveno varstvo, center za zdravje, storitve namenjene zunanjim uporabnikom, dnevni center.

V Mestni občini Ptuj deluje tudi Varnostni sosvet, gre za projekt partnerskega sodelovanja med Mestno občino Ptuj in Policijsko postajo Ptuj. Varnostni sosvet je posvetovalno telo. Temeljna funkcija varnostnega sosveta je povezovanje, koordiniranje in usmerjanje organov, organizacij in drugih strokovnih dejavnikov, ki se ukvarjajo z varnostno problematiko, kot tudi drugih subjektov, ki lahko kakorkoli vplivajo na kvaliteto varnostne kulture v lokalni skupnosti.

Na Mestni občini Ptuj deluje tudi svet za invalide, ki je sestavljen iz predstavnikov invalidskih organizacij in predstavnikov institucij. Gre za posvetovalno in strokovno skupino županje. Na področju Mestne občine Ptuj daje pobude za urejanje splošne invalidske problematike, pomaga soustvarjati podporno okolje za neodvisno življenje invalidov, informira javnost o aktivnostih, pravicah in potrebah invalidov in povezuje invalidske organizacije.

Na Ptuju je registriranih 34 društev (vir: <http://mrrsp.gov.si/rdruobjave/dr/index.faces>), ki se ukvarjajo z različnimi programi in aktivnostmi za pomoč ljudem.

4.5 Šport in rekreacija

Šport ima v mestni občini Ptuj dolgo in bogato zgodovino, ptujski športniki pa dosegajo izjemne rezultate v državnem in mednarodnem merilu. Šport v vseh pojavnih oblikah je v Mestni občini Ptuj dosegel zavidljivo raven. Daljše obdobje je bil poseben poudarek na športu mladih, omogočanju kakovostnih športnih dosežkov športnih klubov in društev ter izgrajevanju pogojev s športno infrastrukturo.

Sofinanciranje letnih programov športa v Mestni občini Ptuj je v javnem interesu in je urejeno z Odlokom o sofinanciranju programov športa, v katerem so določeni pogoji in merila za dodelitev sredstev.

Osrednja institucija, ki deluje na področju športa in rekreacije v Mestni občini Ptuj je Zavod za šport Ptuj. Mestna občina Ptuj ga je ustanovila za izvajanje javne službe lokalnega programa športa. Ključni stebri delovanja Zavoda za šport Ptuj so: upravljanje in vzdrževanje športne infrastrukture v Mestni občini Ptuj, šolski šport, sodelovanje s športnimi klubi in društvi ter organizacija večjih športnih prireditev v Mestni občini Ptuj. V upravljanju ima celotni Mestni stadion Ptuj z dvema igriščema z naravno travo ter igriščem z umetno travo, prav tako pa še celotno Športno dvorano Mladika. V upravljanju so tudi prostori za klube in društva na Dravski ulici 18 ter igrišča za avtobusno postajo, na Vičavi ter pri vrtcu Zvonček na Bregu.

V zadnjih letih je zaznati, da se prebivalci mesta množično udeležujejo najrazličnejših športno rekreacijskih dogodkov in svoj prosti čas namenjajo rekreaciji, kar je zelo spodbudno, saj se zavedajo pomena rekreacije na svoje zdravje in počutje.

Možnosti za šport in rekreacijo prebivalcev na celotnem območju Mestne občine Ptuj so velike. V Mestni občini Ptuj je tako na voljo 105.702 m² nepokritih, 4.743 m² pokritih športnih površin, ki so v lasti Mestne občine Ptuj ter voljo 61.414 m² nepokritih, 7.840 m² pokritih športnih površin, ki niso v lasti Mestne občine Ptuj. Povprečje športnih površin na prebivalca v Mestni občini Ptuj tako presega standard in dosega več kot 7 m²/prebivalca nepokritih športnih površin (standard 2,5 m²/prebivalca) in 0,54 7 m²/prebivalca pokritih športnih površin (standard 0,5 m²/prebivalca).

V Mestni občini Ptuj je registriranih 100 športnih in rekreativnih društev. Športna društva delujejo v vseh pojavnih oblikah športa: šport predšolskih otrok, šport otrok in mladine, kakovostni in vrhunski šport, šport za starejše, šport invalidov in na področju športa za vse.

Ptujsko jezero

Ptujsko jezero s 420 ha predstavlja največjo umetno zajezeno vodno površino v Sloveniji. Ob energetski izrabi, jezero ponuja številne športne, rekreacijske, naravovarstvene in turistične vsebine, ki imajo neprecenljiv razvojni potencial za dve občini, Mestno občino Ptuj in Občino Markovci, ki skupaj izvajata plovni režim na Ptujskem jezeru.

Celotno plovno območje se nahaja v območju Natura 2000. Na desnem bregu jezera se nahaja ornitološka opazovalnica, s katere je mogoče opazovati zaščitene vrste ptic na umetnih otokih v jezeru. Osnovna infrastruktura za športne, rekreacijske in turistične vsebine se ureja v okviru projekta »Vitalizacija Ptujskega jezera« vse od leta 2007 dalje, ko je bilo izgrajeno vstopno izstopno mesto Toplice, vstopno izstopno mesto Zabovci in delno pristanišče Ranca ter postavljena veslaška proga in označbe na plovni poti.

V letu 2017 sta se na območju pristanišča postavila dva začasna premična objekta in uredila velika lesena terasa in otroško igrišče.

V enem premičnem objektu je urejena tudi gostinska ponudba za uporabnike in obiskovalce pristanišča in Ptujskega jezera.

V letu 2018 so se v okviru projekta zgradili še eno vstopno izstopno mesto, pomol Ribič v dolžini 30 m. Vstopno izstopno mesto Ribič predstavlja najpomembnejšo vodno logistično povezavo med levim bregom reke Drave (kulturna dediščina z najstarejšim mestom v Sloveniji) in desnim bregom reke Drave (termalno zdraviliški kompleks in golf), prav tako pa predstavlja ključno povezavo s pristaniščem Ranca in dalje z vstopno izstopnim mestom Zabovci v Občini Markovci. Novi pomol Ribič je znova omogočil tudi intenzivno izvajanje plovbe s turistično ladjico Čigra.

Na desnem bregu jezera, pri Termah Ptuj, je urejena tudi tako imenovana »Gozdna plaža«, kjer je mogoče izvajanje rekreacijskih vsebin, lahko pa se le posedi in uživa ob pogledu na Ptujski grad in staro mestno jedro.

V letu 2019 so bili obnovljeni trije stari plavajoči pomoli v pristanišču Ranca, ki bodo do dokončne izgraditve pristanišča Ranca služili spustom in privezom plovil ter pristajanju turistične ladje Čigra.

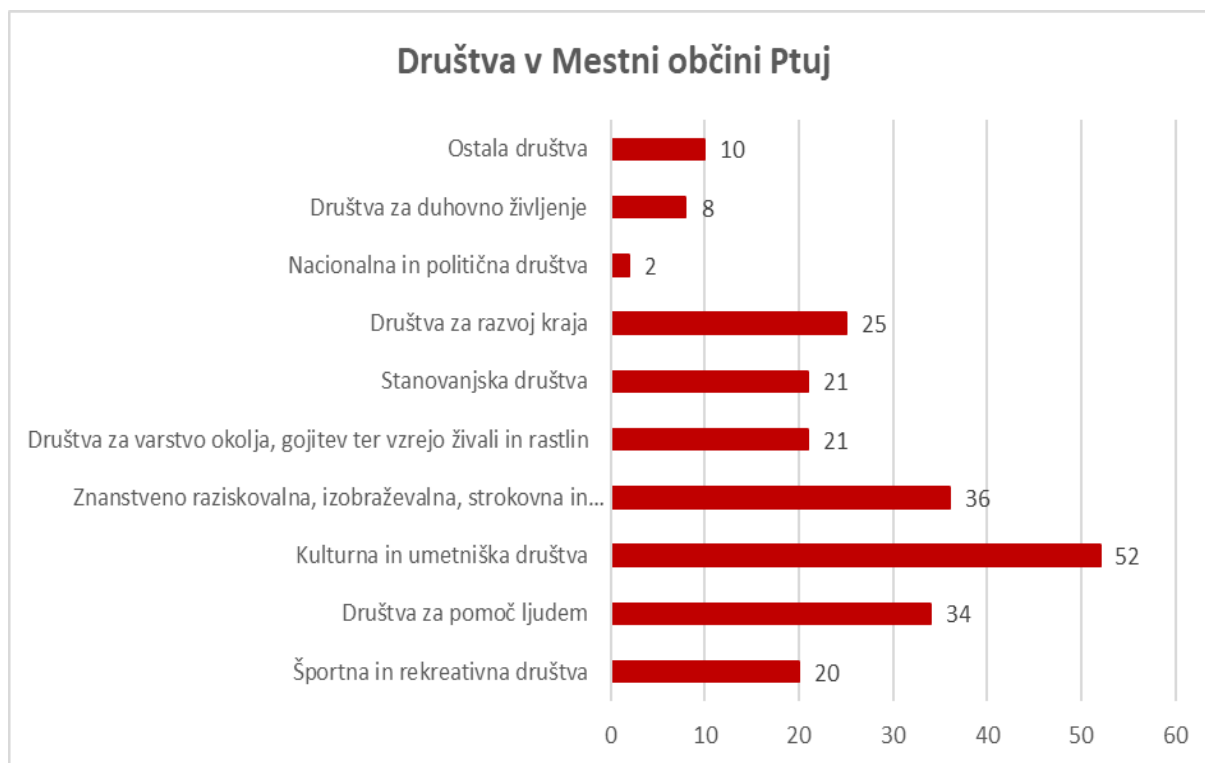
V prihodnjih letih se predvideva še dograditev pristanišča Ranca s privezi, pomoli in pristaniškimi objekti, ureditev rekreacijskih poti ob jezeru, ureditev razglednih ploščadi, ureditev regatnega centra v Zabovcih, ureditev otočkov za turistični ribolov ter ureditev druge potrebne infrastrukture na in ob jezeru, za kar pa je potrebno sprejeti še spremembe in dopolnitve Medobčinskega lokacijskega načrta MLN Ptujsko jezero, ki so v pripravi.

4.6 Društva v Mestni občini Ptuj

Na območju Mestne občine Ptuj deluje 309 društev iz različnih področij delovanja. Najštevilnejša so predvsem športna in rekreativna društva, sledijo Kulturna in umetniška društva ter znanstveno raziskovalna, izobraževalna, strokovna in poklicna društva ter društva za pomoč ljudem.

Graf 17: društva v Mestni občini Ptuj

Vir: <http://mrrsp.gov.si/rdrubjave/dr/index.faces>

4.7 Mladi

Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije je v Mestni občini Ptuj leta 2022 živelo skupaj 3.158 mladih, to je tistih, ki jih skladno z Zakonom o javnem interesu v mladinskem sektorju uvrščamo v kategorijo mladostnikov in mladih odraslih oseb med 15. in 29. letom starosti, kar predstavlja 13,43% vseh prebivalcev. Na ravni Slovenije ta podatek znašal 14,71 %. Če primerjamo leto 2015 in 2022 ugotovimo, da danes živi na Ptuj 248 mladih manj. Vse bolj se soočamo z dejstvom, da je v populaciji vse manj mladih.

Tabela 4: Mladi po petletnih starostnih skupinah v Mestni občini Ptuj

Leto	2015			2022		
Starostna skupina	15-19 let	20-24 let	25-29 let	15-19 let	20-24 let	25-29 let
	971	1.057	1.378	953	942	1.263
Skupaj	3.406			3.158		
Delež med vsemi prebivalci (%)	14,71			13,43		

Vir: SURS, Podatki za občine 2015 in 2022

Brezposelni delež mladih je leta 2022 znašal 24,4%, kar je za 3,8% več kot je bilo zabeleženo v enakem obdobju na ravni države.

V Mestni občini Ptuj deluje kar nekaj mladinskih organizacij in organizacij za mlade. Za ustvarjalno izrabo prostega časa, informiranje in svetovanje mladim ter neformalno izobraževanje ter prostovoljno delo skrbi Center interesnih dejavnosti. Center interesnih dejavnosti deluje samostojno in v sodelovanju z zainteresiranimi javnostmi izvaja prostočasne interesne dejavnosti za otroke in mladino ter razvija področja mladinskega dela.

V mestu aktivno deluje tudi Klub ptujskih študentov, katerega člani so lahko vsi študentje Upravne enote Ptuj. Klub ptujskih študentov je organizacija, ki skrbi za informiranje študentov - članov ter drugih. Študentom klub omogoča neodvisno načrtovanje in izvajanje obštudijskih dejavnosti ter pestro in smiselno preživljanje prostega časa na področju dopolnilnega izobraževanja, kulture, športa in rekreacije, zabave in civilno-družbeno usmerjenih dejavnosti. Poslanstvo KPŠ-ja je, biti vodilna mladinska organizacija in varuh pravic v lokalnem okolju in z organizacijo kvalitetnih in raznovrstnih dejavnosti ter ugodnosti, skrbeti za aktivno vključevanje ter krepitev moči mladih.

Mladinske organizacije na območju Mestne občine Ptuj se združujejo v Mladinski svet Mestne občine Ptuj na temelju načel svobodnega združevanja, enakopravnosti in vzajemnega spoštovanja avtonomnosti vsake organizacije. Cilj združevanja v Mladinski svet Mestne občine Ptuj je vzpodbujanje sodelovanja med organizacijami in med mladimi, usklajevanje mladinskih aktivnosti in krepitev mladinske politike v Mestni občini Ptuj. Mladinski svet Mestne občine Ptuj si prizadeva za krepitev vloge mladih v družbenem dogajanju, za spodbujanje aktivnosti mladih in za krepitev svobodne in demokratične skupnosti.

4.8 Kultura

Kultura je od nekdaj pomemben del družabnega in skupnostnega življenja, razvejenost in kakovost profesionalne in ljubiteljske kulturne produkcije uvrščata Ptuj med kulturno razvitejša, aktivna in prepoznavna slovenska mesta. Mestna občina Ptuj predstavlja osrednji prostor izvajanja kulturne dejavnosti v Spodnjem Podravju. Področja kulture v Mestni občini Ptuj lahko razdelimo na kulturno dediščino in arhivsko dejavnost (muzejstvo, arhivistika in spomeniško varstvo, arhitekturna dediščina, arheološka dediščina, etnološka dediščina – živa dediščina in običaji), knjižnično dejavnost, umetniški programi (uprizoritvene, glasbene, likovne in večpredstavnostne umetnosti), ljubiteljske dejavnosti in mladinska kultura.

Na Ptuj se nahaja izjemna koncentracija ljubiteljske kulture in kulturnih ustvarjalcev. Zveza kulturnih društev Ptuj povezuje kulturna društva in njihove skupine na področju kulturne dejavnosti v Mestni občini Ptuj, zastopa interese svojih članic – kulturnih društev, nudi strokovno pomoč in organizira izobraževanja za posamezna področja kulturnega ustvarjanja, oblikuje programe in finančne načrte, podeljuje priznanja za izjemne dosežke na področju ljubiteljske kulture in organizira različne prireditve in izobraževalne delavnice. Vanjo je vključenih 30 kulturnih društev s številnimi skupinami, ki delujejo na področju vokalne, instrumentalne glasbe, folklore, plesa, gledališč, lutk, literarne, likovne in filmske in foto ustvarjalnosti.

Pokrajinski muzej Ptuj – Ormož (PMPO) je na območju današnje Slovenije tretja najstarejša tovrstna ustanova in je eden najstarejših (1893), največjih ter najbolj obiskanih muzejev v Sloveniji. Je regionalni in splošni muzej s številnimi oddelki ter službami in s številni zbirkami, od tega so 4 zbirke nacionalnega pomena. To so v letu 2020 prenovljena in posodobljena zbirka zgodovinskih glasbil, zbirka orožja, ki je trenutno v fazi prenove in bo v kratkem zaživel v novi podobi, tapisarije in arheološka zbirka. Najbolje obiskane so zbirke v Ptujem gradu, določene bi si nedvomno v hrambi želeli imeti tudi muzeji in galerije evropskega pomena. Prav tako imamo eksponate, ki so redkost svetovnega pomena. Ptujski muzej ima nedvomno tako v lokalnem okolju, na nacionalni ravni in v mednarodnem prostoru izjemno pomembno vlogo in odgovornost. Ptujski grad je razglašen kot kulturni spomenik državnega pomena. Je zaščitna in največja blagovna znamka mesta Ptuja in njegove okolice. Brez njega si vedute mesta niti zamisliti ne moremo, kaj šele, da bi mesto z okolico bilo brez njega sploh razpoznavno v množici mest, ki nosijo oznako »srednjeveško«. Pravzaprav lahko o njem govorimo le v presežnikih, saj je eden največjih, najmogočnejših, najstarejših, najlepših in najbolj obiskanih gradov na Slovenskem.

Knjižnica Ivana Potrča Ptuj svojim uporabnikom nudi širok izbor knjižničnega gradiva, ki ustreza potrebam po informacijah in željah po izobraževanju, kulturi, raziskovanju in znanstvenem delu, kakor tudi razvedrilo.

Mestno gledališče Ptuj je javni zavod, ki opravlja dejavnost na področju uprizoritvene umetnosti. Osnovna dejavnost gledališča je ustvarjanje profesionalnih gledaliških predstav in drugih kulturnih prireditev.

Omeniti moramo tri že močno uveljavljeni festivale, ki se odvijajo v poletnem času: glasbeni festival Arsana, Art stays in Dnevi poezije in vina in več manjših festivalov, ki izpopolnjujejo kulturno-turistično ponudbo mesta.

Galerija mesta Ptuj je odprla svoja vrata leta 2017 v prenovljenih prostorih v tretjem nadstropju stavbe na Prešernovi ulici 29. Razstavišče ponuja odlične pogoje za predstavljanje vseh vrst umetnosti, razstave spremljajo katalogi in zloženke, zraven pa redno potekajo otroške likovne delavnice in strokovna vodstva. Galerija mesta Ptuj si je v kratkem pridobila zaupanje najzahtevnejših razstavljalcev in obiskovalcev, ki se v vedno večjem številu udeležujejo prireditev. Ustvarja se tudi fundus stalne zbirke. Galerija mesta Ptuj postaja prepoznaven dejavnik na področju sodobne umetnosti v slovenskem in mednarodnem prostoru, v njen program pa je vključen tudi *Mednarodni festival Art stays*, ki vsako poletje na Ptuj združi širok nabor uveljavljenih ustvarjalcev z vsega sveta.

Pomembni so tudi številni drugi kulturni dogodki, ki s kakovostjo in izvirnostjo ponujajo privlačne in mednarodno primerljive kulturne vsebine: najstarejši in najuglednejši Festival narodnozabavne glasbe s 50-letno tradicijo, festivala žive zgodovine Rimske igre in Grajske igre, ki najbolje ponazarjata strast prebivalcev do odkrivanja in oživljanja mestne preteklosti, Kino brez stropa, ki v prelepem ambientu grajskega dvorišča na brezplačnih projekcijah obiskovalcem predstavlja vrhunce svetovne filmske art produkcije, in Dobrote slovenskih kmetij, osrednja predstavitev kulinaričnih dobrot, ki jih izdelujejo pridne roke slovenskih kmetov. Za Ptuj in celotno ptujsko regijo je značilna visoka koncentracija ljubiteljske kulture in kulturnih ustvarjalcev.

Mestna občina Ptuj se na kulturnem področju tradicionalno povezuje s pobratenimi, prijateljskimi in partnerskimi mesti, med katerimi so kraji Združenja zgodovinskih mest Slovenije, nekdanjih jugoslovanskih republik (Varaždin, Arandelovac, Ohrid, Kavadarci) in mesta drugih evropskih dežel (slovaška Banská Štiavnica, nemški Burghausen, francoski Saint-Cyr-sur-Loir, madžarski Nagykanizsa, belgijski Arlon, poljski Kalisz, švedski Saffle, avstrijski Seeboden ter bosansko-hercegovski Center Sarajevo).

Mestna občina Ptuj praviloma vsako leto ob prazniku kulture podeli priznanja zaslužnim kulturnikom, in sicer veliko oljenko za izjemne zasluge ter oljenko za posamezne projekte in druge pomembne dosežke. Ob občinskem prazniku se podelijo tudi naziv častni občan, zaslužni občan, zlata plaketa in plaketa, ki jih prav tako lahko prejmejo posamezniki ali ustanove za kulturne dosežke.

4.9 Digitalizacija

Mestna občina Ptuj si že več let prizadeva, da bi z uvajanjem digitalnih tehnologij, digitaliziranih storitev, digitalnih pristopov upravljanja in uporabe digitalnih podatkov izboljšala kvaliteto svojih občinskih storitev, delo javnih ustanov in kvalitete življenja občanov. Občinska uprava v zadnjih letih še posebej spodbuja svoj digitalni razvoj. Kar jo je oviralo doslej, je bilo pomanjkanje enotnega temeljnega izhodišča za koordinacijo takšnih procesov. Mestna občina Ptuj je v zadnjih letih pripravila veliko število novih strateških in programskih dokumentov, ki bodo tudi ustrezno prilagojeni določilom Digitalne strategije občine. Vpeljava ukrepov v strategiji pametne občine bo imela pozitivne učinke na vsa področja, v katerih ima občina že obstoječe prednosti, ob istem času pa bo omogočila izkoriščanje novih priložnosti. Z uvedbo ukrepov bodo izboljšani predvsem kakovost bivanja občanov, gospodarska uspešnost, turistični obisk in učinkovitost delovanja vseh javnih storitev in služb.

4.10 Vključenost občanov v odločitvene procese

Mestna občina Ptuj ima vzpostavljene vse demokratične procese izvajanja volitev v skladu z veljavno zakonodajo. Lokalne volitve v Mestni občini Ptuj nemoteno potekajo vse od ustanovitve občine v samostojni državi. Na zadnjih lokalnih volitvah leta 2022 je v Mestni občini Ptuj kandidiralo več kot 300 občanov, kar predstavlja nekaj več kot 1,5% vseh prebivalcev starejših od 18 let.

Mestna občina Ptuj je v proračunskem letu 2021 namenila del proračunskih sredstev za participativni proračun. Participativni proračun je razdeljen na 4 območja, ki zajemajo četrtne skupnosti mestne občine – območje 1: ČS Ljudski vrt, območje 2: ČS Breg – Turnišče, ČS Center, območje 3: ČS Jezero, ČS Rogoznica, ČS Spuhlja, območje 4: ČS Grajena, ČS Panorama – in skupina Mladi.

Predloge za participativni proračun predlagajo občani s stalnim prebivališčem v Mestni občini Ptuj od dopolnjenega 15 leta. O predlogih je izvedeno glasovanje, kjer lahko občani glasujejo le znotraj svoje četrtne skupnosti. V skupini MLADI pa lahko glasujejo osebe v starosti med 15 in dopolnjenim 29 letom starosti s stalnim prebivališčem v Mestni občini Ptuj.

Za vsako od štirih območij in v skupini MLADI je bilo leta 2021 namenjenih 25.000 €, skupaj 125.000 EUR. Izbranih je bilo 15 projektov, ki so bili izvedeni v letu 2022. Za leto 2023 je bilo namenjenih 175.000 EUR. Na glasovanju je bilo izbranih 12 projektov, ki bodo izvedeni v letu 2023.

5 Gospodarstvo

5.1 Poslovni subjekti na območju Mestne občine Ptuj

Na območju Mestne občine Ptuj je v letu 2021 poslovalo 2.585 poslovnih subjektov, kar je za 8% več kot v letu 2015. Po skupinah poslovnih subjektov so v letu 2021 prevladovali samostojni podjetniki, ki so predstavljali kar 46,6% vseh poslovnih subjektov. Sledijo ji gospodarske družbe, društva in nepridobitne organizacije. V letu 2015 so na območju Mestne občine Ptuj prav tako prevladovali samostojni podjetniki, ki so takrat predstavljali 43,6% vseh poslovnih subjektov.

V zadnjih šestih letih je tako bilo zaznati povečanje števila samostojnih podjetnikov za 15,5% (162 samostojnih podjetnikov) in gospodarskih družb za 3,8% (31 gospodarskih družb).

Tabela 5: Število subjektov v Mestni občin Ptuj po skupinah in po velikosti na dan 31.12.2021

Skupina/velikost	Stanje na dan 31.12.2021				
	malo	srednje	veliko	mikro	Skupaj
Gospodarske družbe	129	17	3	80	831
Zadruga		2		6	8
Samostojni podjetniki	5			1.200	1.205
Nepridobitne organizacije					105
Društva					311
Druge fizične osebe					86
Pravne osebe javnega prava					39

Vir: AJPES – Poslovni register Slovenije, 2015 in 2021

Največ gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov je v letu 2021 delovalo na področju dejavnosti »G trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil« in sicer 20,7%, sledijo »C predelovalne dejavnosti«, na področju katere je poslovalo 16% podjetij, »M strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti« s 13,3%, ter »F gradbeništvo« 12,6% in dejavnost »I gostinstvo« na področju katere je poslovalo 5,8% podjetij.

Gospodarske družbe in samostojni podjetniki na območju Mestne občine Ptuj so v letu 2021 zaposlovali 8.541 oseb, kar je za 12,2% več kot v letu 2015. Od vseh zaposlenih jih je bilo v letu 2021 7.993 (93,6%) zaposlenih v gospodarskih družbah.

Največ zaposlitev je bilo na področju dejavnosti »C predelovalne dejavnosti« in sicer 47,5% vseh zaposlenih. Sledijo dejavnosti »F gradbeništvo« na področju katerega je bilo 22,5% vseh zaposlenih, »G trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil« s 8%, ter »M strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti« s 4,7% vseh zaposlitev gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov na območju Mestne občine Ptuj.

Tabela 6: Razvrstitev zaposlenih v gospodarskih družbah in pri samostojnih podjetnikih po področjih dejavnosti v mestni občini Ptuj v letu 2021

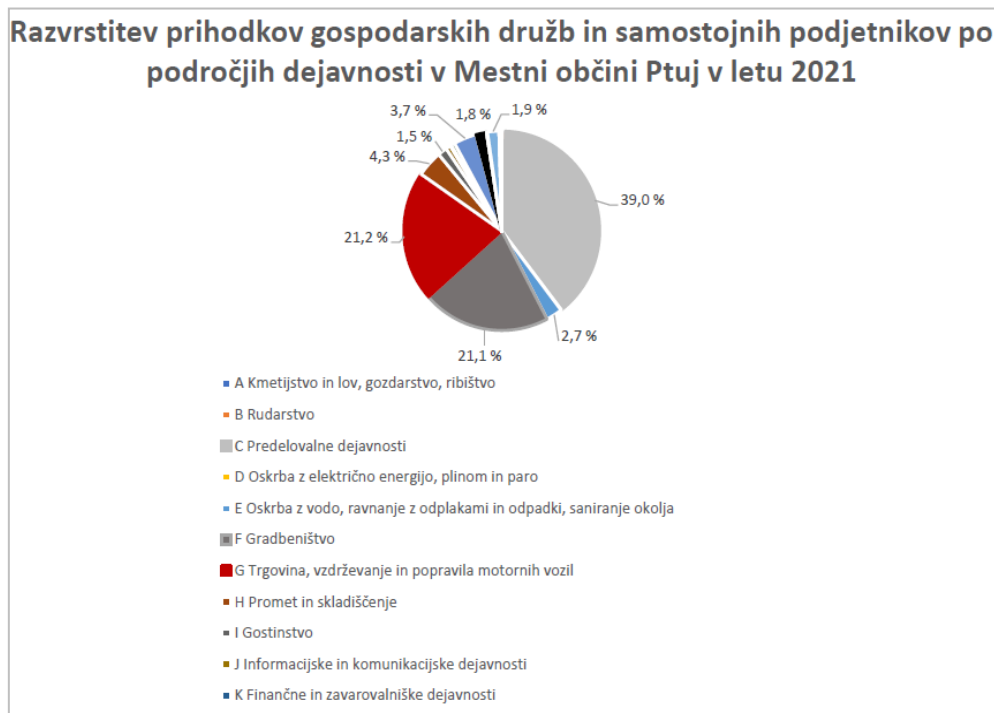
Področje dejavnosti	ZAPOSLENI	
	število	delež
A Kmetijstvo in lov, gozdarstvo, ribištvo	3	0,0 %
B Rudarstvo	15	0,2 %
C Predelovalne dejavnosti	4.059	47,5 %
D Oskrba z električno energijo, plinom in paro	2	0,0 %
E Oskrba z vodo, ravnanje z odplakami in odpadki, saniranje okolja	210	2,5 %
F Gradbeništvo	1.926	22,5 %
G Trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil	687	8,0 %
H Promet in skladiščenje	302	3,5 %
I Gostinstvo	233	2,7 %
J Informacijske in komunikacijske dejavnosti	87	1,0 %
K Finančne in zavarovalniške dejavnosti	20	0,2 %
L Poslovanje z nepremičninami	54	0,6 %
M Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti	403	4,7 %
N Druge raznovrstne poslovne dejavnosti	338	4,0 %
O Dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti	0	0,0 %
P Izobraževanje	18	0,2 %
Q Zdravstvo in socialno varstvo	136	1,6 %
R Kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti	8	0,1 %
S Druge dejavnosti	39	0,5 %
T Dejavnost gospodinjstev z zaposlenim hišnim osebjem, proizvodnja za lastno rabo	0	0,0 %
SKUPAJ	8.541	100,0 %

Vir: AJPES – Poslovni register Slovenije, 2015 in 2021

Podjetja so v letu 2021 ustvarili 1.022.162.000 EUR prihodkov, kar je za dobih 36% več kot v letu 2015. Največ poslovnih prihodkov je bilo ustvarjenih iz področja »C predelovalne dejavnosti« in sicer v deležu 39% (398.214.000,00 EUR), sledita dejavnosti »G trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil« in »F gradbeništvo«. Gospodarske družbe so največ prihodkov ustvarile v dejavnosti »C predelovalne dejavnosti«, medtem ko so samostojni podjetniki najvišje prihodke dosegali v dejavnosti »G trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil«.

Graf 18: Razvrstitev prihodkov gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov po področjih dejavnosti v Mestni občini Ptuj v letu 2021

Vir: AJPES – Poslovni register Slovenije, 2015 in 2021

5.2 Poslovanje gospodarskih družb

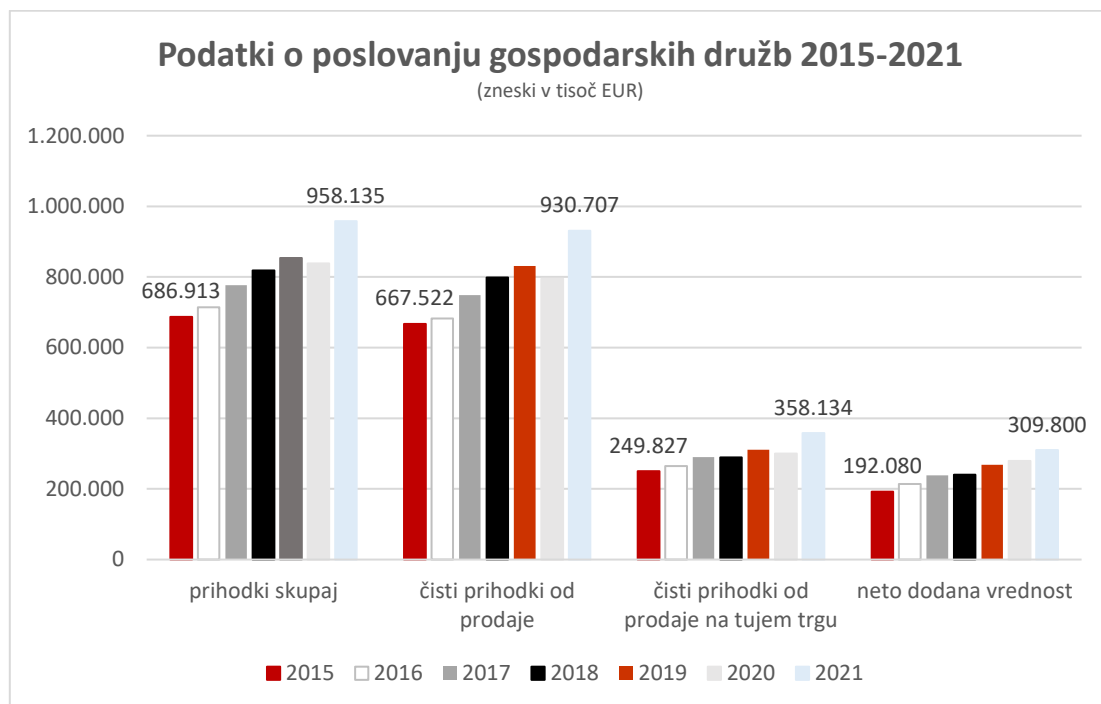
V primerjavi z letom 2015 so gospodarske družbe na območju Mestne občine Ptuj prihodke, čiste prihodke od prodaje, čiste prihodke od prodaje na tujem trgu in višino neto dodane vrednosti postopoma zviševale. Majhen padec je bilo zaznati izjemoma v letu 2020, ko se je tako celotna država kot Evropa srečala s prvimi posledicami epidemije covid-19, ki pa se je odrazila tudi na poslovanju podjetij.

Gospodarske družbe so v primerjavi z letom 2015, v letu 2021 izkazovale trend izboljševanja kazalnikov gospodarnosti, donosnosti, produktivnosti, dohodkovnosti in imele tudi najugodnejše vrednosti kazalnikov financiranja z izjemo razmerja med finančnim dolgom in denarnim tokom iz poslovanja.

Kazalnik celotne gospodarnosti gospodarskih družb (razkorak med vsemi doseženimi prihodki in odhodki) kot tudi kazalnik gospodarnosti poslovanja (učinkovitost poslovanja) sta višja od 1 (oba dosežata 1,06) v letu 2015 1,05. Čista dobičkovnost skupnih prihodkov (razmerje med čistim dobičkom ali izgubo in skupnimi prihodki) je bila v primerjavi z letom 2015 višja in je znašala 0,047 (v letu 2015 0,022). Čista dobičkovnost poslovnih prihodkov se je prav tako povečala. V letu 2015 so družbe na 1.000 evrov poslovnih prihodkov ustvarile 43 evrov čistega dobička, v letu 2021 pa 57 evrov čistega dobička na 1.000 evrov poslovnih prihodkov.

Graf 19: Podatki o poslovanju gospodarskih družb v Mestni občini Ptuj 2015-2021

Vir: AJPES – Poslovni register Slovenije, 2015 – 2021

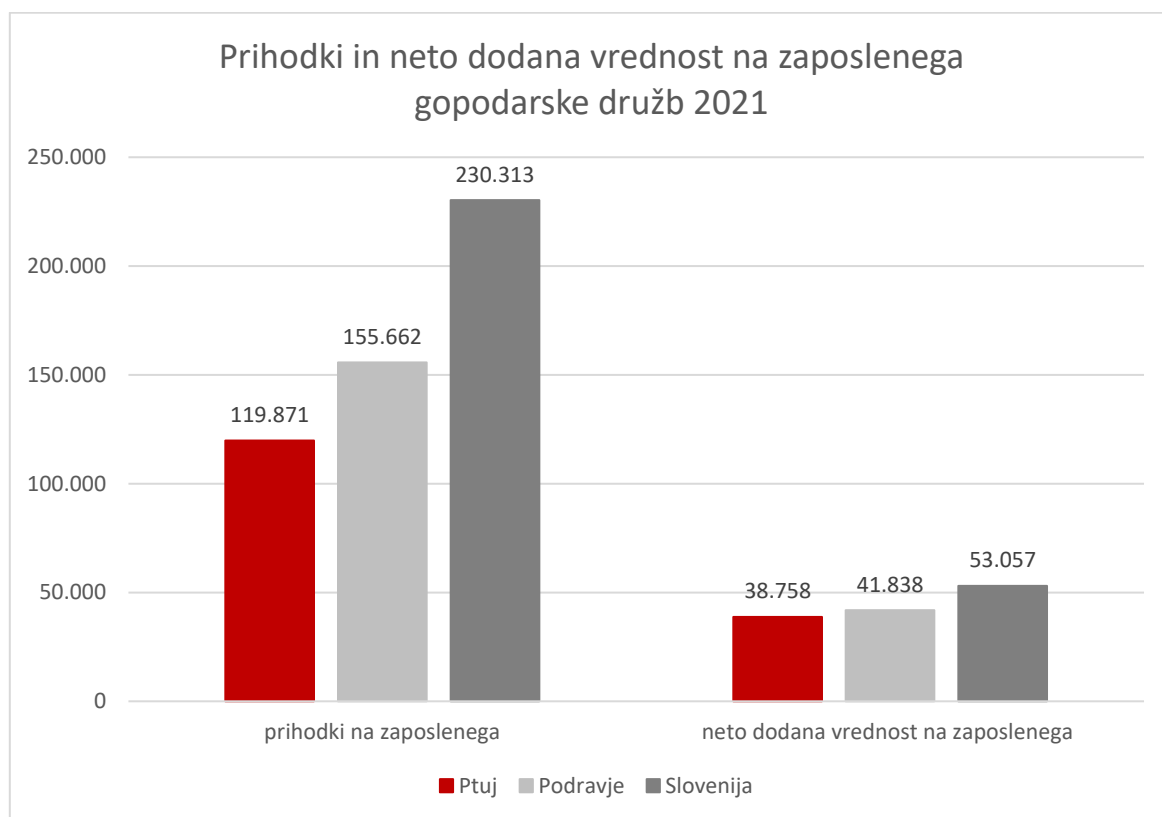
Gospodarske družbe na območju Mestne občine Ptuj so izkazale višje prihodke na zaposlenega (119.871 evrov) in višje zneske neto čistega poslovnega izida na zaposlenega (5.678 evrov v letu 2021) kot v letu 2015, kar je predvsem posledica povečanja obsega rasti prodaje. Višjo rast sta beležili tako neto dodana vrednost na zaposlenega (38.758 evrov) kot tudi povprečna mesečna plača na zaposlenega (1.704 evrov). Povprečna mesečna plača na zaposlenega je v primerjavi z letom 2015 višja za 476 evrov, neto dodana vrednost na zaposlenega za 11.167 evrov.

Temeljni kazalniki produktivnosti, ki merijo učinke poslovnega procesa glede na vloženo delo zaposlenih, kažejo na precejšen razkorak med slovenskim povprečjem, Podravsko regijo in Mestno občino Ptuj. Zaposleni v gospodarskih družbah Mestne občine Ptuj so v povprečju ustvarili 77% doseženih skupnih prihodkov na zaposlenega v Podravski regiji in 52% doseženih skupnih prihodkov na zaposlenega od slovenskega povprečja.

Čeprav je neto dodana vrednost na zaposlenega v Mestni občini Ptuj s 38.758 evri najvišja od leta 2015, še vedno za desetino zaostaja za povprečjem v Podravju in za več kot 27% za slovenskim povprečjem.

Graf 20: Prihodki in neto dodana vrednost gospodarskih družb na zaposlenega

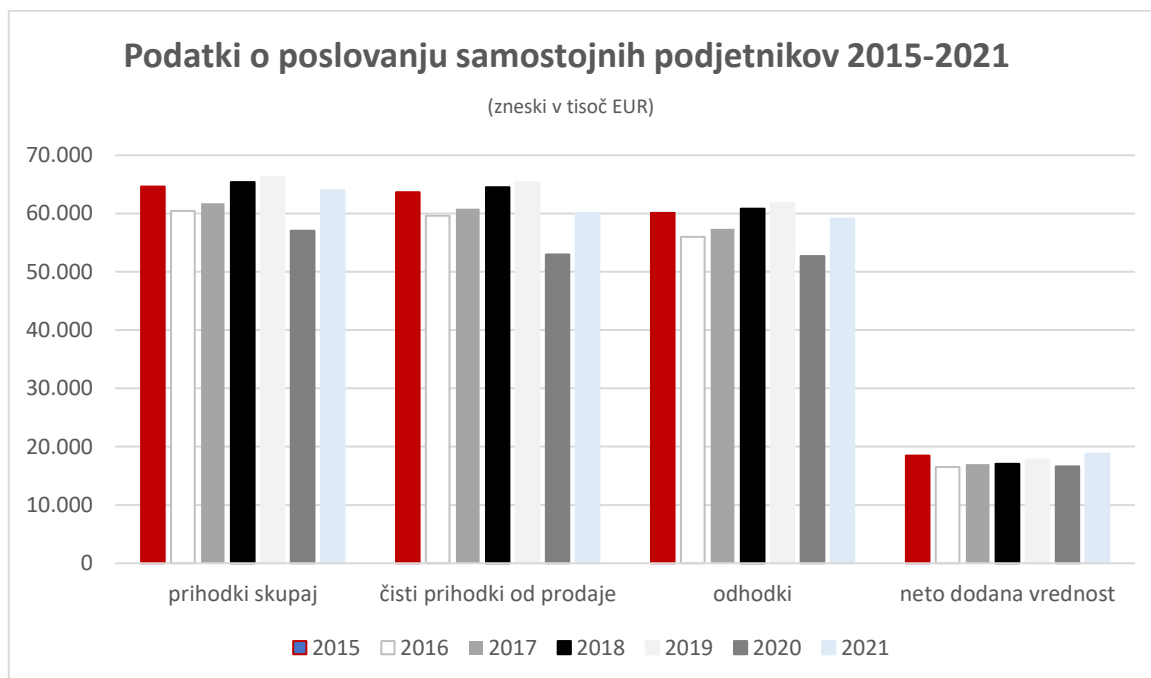
Vir: AJPEŠ – Poslovni register Slovenije, 2021

5.3 Poslovanje samostojnih podjetnikov

Tudi samostojni podjetniki so v letu 2021 svoje poslovne rezultate glede na leto 2020 in 2015 izboljšali. Izkazali so za 5.564.000 evrov podjetnikovega dohodka in 660.000 evrov negativnega poslovnega izida, kar pomeni, da so dosegli 4.904.000 evrov neto podjetnikovega dohodka. Samostojni podjetniki na območju Mestne občine Ptuj so ustvarili 64.027.000 evrov prihodkov, kar je primerljivo z letom 2015, ko je na območju Mestne občine Ptuj poslovalo 191 samostojnih podjetnikov manj. Največji delež prihodkov ustvarijo samostojni podjetniki na področja dejavnosti »G trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil« (28,2%), »H promet in skladiščenje« (14,9%), »F gradbeništvo« (14,6%) ter »C predelovalne dejavnosti« (12,9%). Samostojni podjetniki so v leti 2021 izkazali 60.139.000 evrov čistih prihodkov od prodaje.

Graf 21: Podatki o poslovanju samostojnih podjetnikov v Mestni občini Ptuj 2015-2021

Vir: AJPES – Poslovni register Slovenije, 2015 – 2021

Primerjava pomembnejših kazalnikov poslovanja samostojnih podjetnikov med leti 2021 in 2015 pokaže, da so v letu 2021 samostojni podjetniki dosegli najvišjo vrednost kazalnika čiste donosnosti sredstev (0,147), kar pomeni, da so na 100 evrov sredstev ustvarili 14,7 evra neto podjetnikovega dohodka, v letu 2015 je bil ta znesek 12,1 evra. V letu 2021 je nekoliko nižja stopnja udeležbe dolgoročnih sredstev med vsemi sredstvi in kazalnik kvalitete financiranja, vsi ostali izbrani kazalniki uspešnosti poslovanja samostojnih podjetnikov pa so dosegli najvišje vrednosti v proučevanem obdobju. Dodano vrednost v skupnem znesku 18.957.000 evrov je v letu 2021 na območju Mestne občine Ptuj ugotovilo 584 (91,9 % vseh) samostojnih podjetnikov, izgubo na substanci v skupnem znesku 135.000 evrov pa je izkazalo 51 samostojnih podjetnikov, to je 8 % vseh. Neto dodana vrednost na nosilca dejavnosti in njegove zaposlene, ki je v letu 2021 znašala 15.926 evrov, je za 3.411 evrov višja kot v letu 2015. Podjetnikov dohodek v znesku 5.564.000 evrov je v letu 2021 izkazalo 551 samostojnih podjetnikov, to je 86,7 % vseh. V primerjavi z letom 2015 se je podjetnikov dohodek pri samostojnih podjetnikih, ki so predložili letno poročilo za leto 2015, povečal za 9,2 %. Negativni poslovni izid je v letu 2021 izkazalo 84 samostojnih podjetnikov, to je 13,2 % vseh.

Negativni poslovni izid pri samostojnih podjetnikih, ki so predložili letno poročilo za leto 2021, je v primerjavi z letom 2015 za 14,2 % nižji. Pri poslovno manj uspešnih samostojnih podjetnikih je bilo v letu 2021 zaposlenih 3,7 % vseh delavcev pri samostojnih podjetnikih v Mestni občini Ptuj. Kot celota so samostojni podjetniki v letu 2021 ugotovili 8.968 evrov neto podjetnikovega dohodka na zaposlenega, v letu 2015 je ta znašal 6.951. Neto dodana vrednost na zaposlenega je leta 2021 znašala 34.419 evrov, kar je za 21,1% več kot v letu 2015.

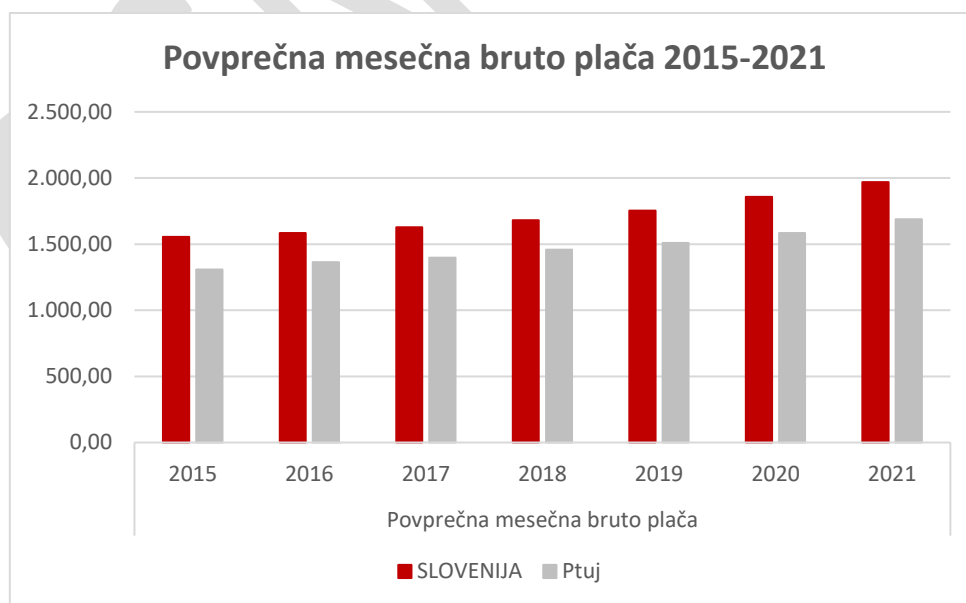
5.4 Hitro rastoča podjetja na območju Mestne občine Ptuj

Hitro rastoča podjetja imajo velik pomen za razvoj gospodarstva. Hitrorastoče podjetje je podjetje z več kot 10-odstotno povprečno letno rastjo v triletnem obdobju, ki ima v prvem letu spremljanja triletna rasti vsaj 10 zaposlenih. Rast se meri s številom zaposlenih. Leto opazovanja je zadnje leto spremljanja triletna rasti. AJPes je iz javno objavljenih letnih poročil gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov posameznikov, v skladu z metodologijo Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo, tudi letos pripravil seznam hitro rastočih podjetij za obdobje 2017-2021. Hitro rastoča podjetja v Sloveniji predstavljajo 5,8 % vseh podjetij, zaposlujejo 23,8 % vseh delavcev v državi (129.810) in so dosegla 26,6 mrd evrov čistih prihodkov od prodaje. V analizo je iz Mestne občine Ptuj bilo vključenih 1.427 podjetij, med katerimi je bilo 52 takih, ki izpolnjujejo kriterije za hitro rastoče podjetje. Hitro rastoča podjetja na območju mestne občine Ptuj predstavljajo 3,6% podjetij v občini in 1,3% vseh hitro rastočih podjetij v državi. V njih je zaposlenih 906 delavcev. Hitrorastoča podjetja na območju Mestne občine Ptuj so v letu 2021 ustvarila 170.111.817 evrov prihodkov, 166.144.637 evrov čistih prihodkov od prodaje, dodano vrednost v višini 46.691.271 evrov (51.535,2 evrov/zaposlenega) in 13.093.090 evrov dobička iz poslovanja.

5.5 Povprečna bruto plača pri pravnih osebah na območju Mestne občine Ptuj

Povprečna mesečna bruto plača pri pravnih osebah se je v obdobju zadnjih šestih let postopoma zviševala in je na območju Mestne občine Ptuj je v letu 2021 znašala 1.687,81 evrov, kar je v primerjavi z letom 2015 za 29,1% več, vendar še vedno za 16,7% pod slovenskim povprečjem.

Graf 22: Povprečna bruto plača 2015-2021

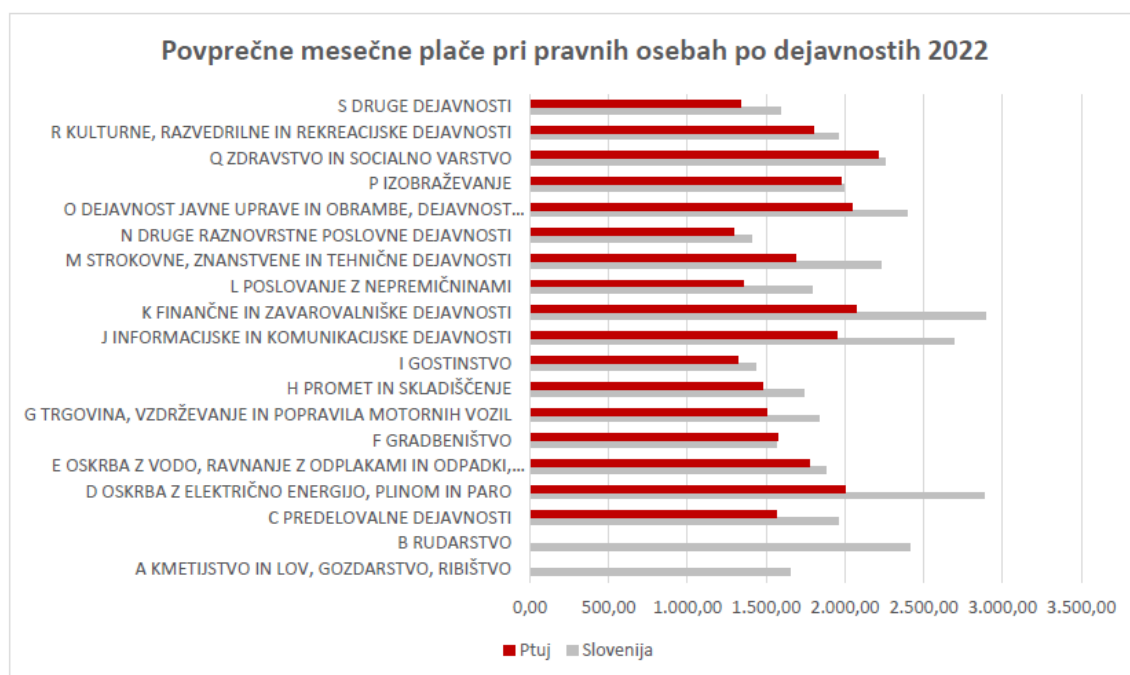
Vir: SURS, <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/0701041S.px>

Najvišja zabeležena povprečna bruto plača na območju Mestne občine Ptuj je bila v letu 2022 na področju zdravstva in socialnega varstva, sledijo dejavnosti javne uprave, finančna in zavarovalniška dejavnost ter oskrba z električno energijo, plinom in paro. Najnižja povprečna bruto plača je bila zabeležena za dejavnost gostinstva, in sicer v višini 1.315,23 evrov.

Na državni ravni je najvišja poprečna bruto plača bila zabeležena v finančni in zavarovalniški dejavnosti in sicer v višini 2.894,01 evrov, sledijo oskrba z električno energijo, plinom in paro ter dejavnost rudarstva in zdravstvo in socialno varstvo.

Graf 23: Povprečne mesečne plače pri pravnih osebah po dejavnostih 2022

Vir: SURS, <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/0701041S.px>

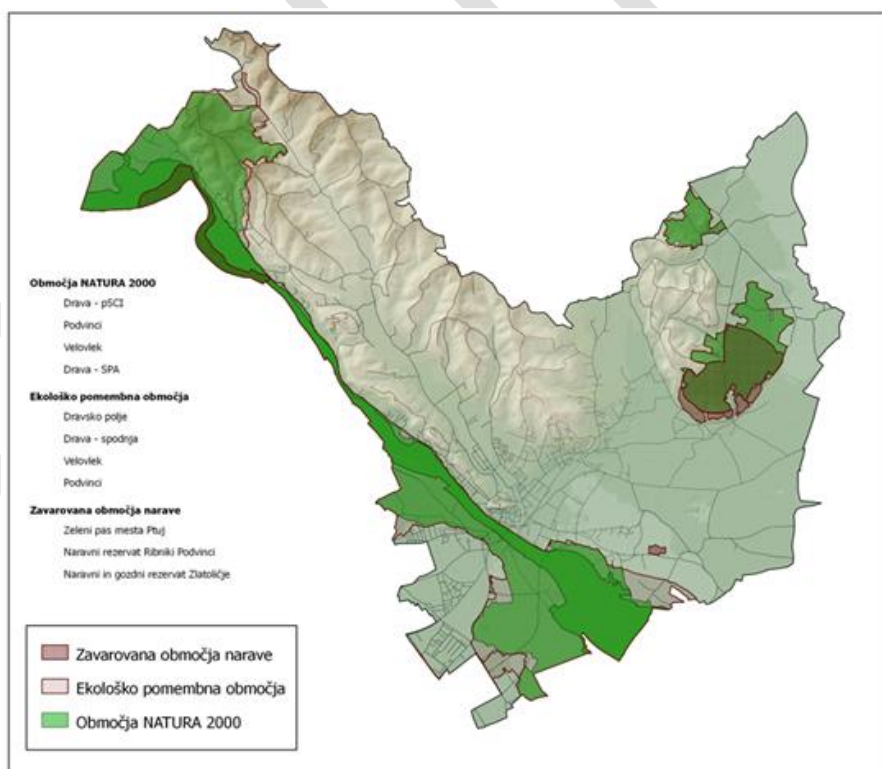
6 Okolje in prostor

6.1 Varovanje narave

V Mestni občini Ptuj je naravno okolje ohranjeno predvsem ob vodotokih in v hribovitejšem delu občine, saj so ravninski deli bodisi pozidani ali pa namenjeni intenzivnemu kmetijstvu. Pritisk na območja ohranjene narave se veča z intenziviranjem kmetijstva, povečanimi potrebami po površinah za gradnjo in regulacijo vodotokov. Habitati so močno spremenjeni zaradi melioracij in intenzivnosti kmetijstva, zato je biotska pestrost zmanjšana. Gričevnat svet v severnem oziroma severozahodnem delu občine je na prisojnih pobočjih obdelan (sadovnjaki, vinogradi), drugod ga porašča bukov gozd, ki je zaradi dolgotrajnega gospodarjenja precej vrstno spremenjen na račun vnesene smreke in rdečega bora.

Natura 2000 in varovana območja

V Mestni občini Ptuj so štiri območja NATURA 2000 (POO Velovlek, POO Podvinci, POO Drava in PVO Drava) in skupno obsegajo 1.422 ha območij, kar predstavlja 21,33 % območja mestne občine. Hkrati je evidentiranih 18 naravnih vrednot državnega ali lokalnega pomena, 4 ekološko pomembna območja (16.635 ha), ki pomembno prispevajo k ohranjanju biotske raznovrstnosti in 6 zavarovanih območij narave.

Slika 2: Varovana območja v Mestni občini Ptuj

Območja varstvenih režimov po Zakonu o varstvu narave (ZVN – Uradni list RS, 96/04) in Zakonu o ohranjanju narave (ZON – Uradni list RS, št. 56/99, 31/00, 119/02, 22/03, 41/04, 96/04) so na območju Mestne občine Ptuj naslednje naravne kakovosti v prostoru (Vir: Občinski prostorski načrt, četrte spremembe in dopolnitve, 2021):

- 11 območij naravne vrednote s skupno površino 701,92 ha (Drava - Rečna loka 1, Drava - Stara struga, Struga, Turniška studenčnica, Hajdinska studenčnica, Spodnji Velovlek - Nižinski gozd in travniki, Spodnji Velovlek - gozd, Ptujsko jezero, Podvinci - Mali ribnik, Podvinci - Veliki ribnik, Podvinci - Nižinski gozd in ribnik),
- 5 točk naravne vrednote (Bregova bodika, Hincejeva sekvoja, Ptuj - Sekvoja, Ptuj - Lipa, Ptuj - Platana),
- 6 točk zavarovanega območja s površino 219,5 ha (Sekvoja, Orešje, Hincejevo, Kmetijski kombinat Ptuj, Turnišče, okolje gradu, Platana, Potrčeva 9, Naravni rezervat Ribniki Podvinci, Zeleni pas mesta Ptuj, Naravni in gozdni pas Zlatoličje).

Stanje območja varstvenih režimov se v primerjavi z letom 2015 ni spremenilo.

Površinske vode in vodovarstvena območja

Po zadnjih podatkih Agencije Republike Slovenije za okolje je bilo kemijsko stanje reke Drave na merilnih mestih Krčevina pri Ptuj in Ptujsko jezero dobro. Vodovarstveno območje tvorijo območje zajetja in notranja območja (VVO I, VVO II in VVO III). V Mestni občini Ptuj se nahaja širše vodovarstveno območje (VVO III - Dravsko polje), ki sega vzdolž celotne občine.

Tabela 7: Vodovarstvena območja v Mestni občini Ptuj

Vrsta varstvenega režima	Število	Površina (ha)	Delež (%)
Širše vodovarstveno območje (VVO III)	1	6.668,37	100

Vir: Občinski prostorski načrt, četrte spremembe in dopolnitve, 2021

6.2 Tla

Mestna občina Ptuj se razprostira na diluvialno - aluvialni nasipini Ptujkega in Dravskega polja, na severnem koncu sega v Slovenske gorice z dvema dolinama (dolina Rogoznice in Grajene ter rob Pesniške doline). Na južnem delu Dravskega polja in na Ptujskem polju so razvita obrečna karbonatna tla na meljasto ilovnatem aluviju in distrična rjava tla na nekarbonatnih peščeno prodnatih sedimentih. Na delu, ki sega v Slovenske gorice, so se razvila distrična rjava tla na ilovcih in glinah z matično podlago pliocenskih in kvartarnih nanosov ter pobočni in ravninski psevdoglej na pleistocenskih in pliocenskih sedimentih. V mineralni sestavi prevladuje kremen. Aluvialni pas je preprečen z mrtvimi rokavi Drave in drugih vodotokov ter z okljuki. Mikrorelief prodnatega območja je terasast, značilne so depresije, antropogenega nastanka (opuščene ali še delujoče gramoznice in glinokopi). Zaradi podtalnice, ki je le nekaj metrov pod površino, so številne depresije stalno ali občasno poplavljenе. Rob Dravskega polja leži na zelo odprtem vodonosniku, nad podzemno vodo je plitek varovalni in čistilni zemeljski pas, plasti so zelo prepustne, zato je potrebna pazljivost pri uporabi prostora in kmetovanju. Z gnojenjem ni dovoljeno vnašati nobenih hranil neposredno v vodna telesa, nujen je tudi odmik negojenega pasu ob vodni površini.

Proces nastajanja tal je zelo počasen, prav tako je zelo zahtevno tudi njihovo obnavljanje, zato je potrebno z njimi ravnati kot z neobnovljivim naravnim virom. Glavni pritiski na tla v Mestni občini Ptuj so pozidava, erozija zaradi delovanja vode, zbijanje, plazovi in onesnaženost, predvsem zaradi vplivov industrije, kmetijstva, prometa in naselij.

Kmetijska inšpekcija je v letu 2020 skladno s svojim programom na Ptujskem polju odvzela 5 vzorcev tal s kmetijskih zemljišč. Dva vzorca sta bila analizirana na težke kovine, ostanke sredstev za varstvo rastlin (FFS), policiklične aromatske ogljikovodike (PAH) in poliklorirane bifenile (PCB), obe površini sta bili posejani z oljno ogrščico. Samo v enem primeru je bila presežena mejna vrednost niklja (Ni), druge vrednosti niso bile presežene. V treh vzorcih se je ugotavljala vrednost nitratov. V nobenem od vzorcev niso bile ugotovljene presežne vrednosti.

Poudariti je potrebno, da se celotno območje Mestne občine Ptuj nahaja v širšem vodovarstvenem območju z milejšim vodovarstvenim režimom (III. vodovarstveni pas vodonosnikov vodnega telesa Ptujskega in Dravskega polja). Na ožjih in širših vodovarstvenih območjih je na kmetijskih zemljiščih dovoljeno uporabljati FFS iz seznama dovoljenih FFS iz tehnoloških navodil za integrirano pridelavo.

Tla na območju Mestne občine Ptuj ogrožajo tudi vodna (ob večjih nalivih, poplavih ob vodotokih) in vetrna (pri nas redko) erozija, na kar lahko vplivajo sprememba kmetijske rabe tal (travniki) ali opuščanja kmetijske rabe na strmem reliefu. Intenzivna kmetijska pridelava pa lahko v nekaterih primerih povzroča zbijanje tal, pri čemer se zaradi manjše infiltracijske sposobnosti tal povečuje površinski odtok vode. Hkratno zmanjševanje deleža organske snovi v obdelovalnih horizontih povzroča slabšo obstojnost strukturnih agregatov. S tem so dane razmere za povečanje erozije. V novem času se pojavljajo tudi druge klimatske spremembe (npr. daljša sušna obdobja in močna deževja). Močno izsušena tla imajo lahko zelo zmanjšano sposobnost vpijanja (infiltracije), kar ob močnem nalivu izredno poveča površinski odtok vode, s tem pa tudi vodno erozijo. Nekatere poljščine ne dajejo veliko zaščite tlem pred erozijo (predvsem koruza), medtem ko imajo travno-deteljni posevki izrazito varovalen vpliv. Vodna erozija je izrazitejša na nekaterih vrstah tal. Med najbolj erodibilne v kmetijski rabi na območju Mestne občine Ptuj spadajo pobočni psevdogleji na robovih Slovenskih goric (Kicar, Mestni Vrh) in nekatera obrečna ter evtrična tla na mehkih karbonatnih kamninah.

6.3 Zrak

Kakovost zraka je odvisna od emisij onesnaževal in od vremenskih oziroma mikro klimatskih značilnosti, ki so v veliki meri pogojene z reliefom. Mestna občina Ptuj ima zaradi geografsko dovolj odprte lege in s tem boljše prevetrenosti boljše razmere kot večina naselij v notranjosti Slovenije, ki ležijo v kotlinah ali dolinah. Redno preverjanje kakovosti zraka v centru mesta Ptuj (pred Splošno bolnišnico dr. Jožeta Potrča) se je s predpisano standardizirano metodo pričelo s 1. 1. 2017 in traja še danes. Pozornost je usmerjena predvsem na prisotnost PM₁₀ delcev, od začetka leta 2021 tudi na delce PM_{2,5} in njihovo kemijsko sestavo. V bližini merilnega mesta je zdravstveni dom, stavbe bolnišnice, enota vrtca s kuhinjo, blokovsko naselje in cesta proti centru mesta. Stavbe se večinoma ogrevajo daljinsko, v širši okolici deloma iz kotlovnice, ki uporabljajo za gorivo plin ali kurilno olje, manjša individualna kurišča pa za gorivo uporabljajo les in lesne odpadke (ocena 20% stanovanj).

Po podatkih o emisijah iz večjih industrijskih objektov, ki so dostopni tudi na spletni strani Agencije RS za okolje, v neposredni bližini merilnega mesta na Ptuj ni industrijskih objektov z večjimi izpusti onesnaževal. V letu 2020 je bilo v naselju Spuhlja postavljeno dodatno merilno mesto, kjer se tudi izvaja merjenje s predpisano standardizirano metodo na prisotnost PM10 delcev in preverja njihova kemijska sestava. Na območju je naselje individualnih hiš, ki se ogrevajo z različnimi energenti na individualnih kuriščih, mimo poteka prometno zelo obremenjena glavna cesta prve kategorije (G1-2): Ptuj–Spuhlja v smeri proti Ormožu.

Za leto 2017 je bilo značilno veliko dni s temperaturno inverzijo, zato je bil tudi Ptuj med tistimi kraji v Sloveniji, kjer je bila 38 krat izmerjena presežena mejna dnevna vrednost delcev PM10 (dovoljeno je 35 krat). V letu 2018 je bila presežena mejna dnevna vrednost delcev PM10 izmerjena 25 krat, v letu 2019 15 krat, v letu 2020 v centru 14 krat (za dva dni je bilo preseganje odšteto) in ob glavni cesti prve kategorije v Spuhlji (G1-2: Ptuj–Spuhlja) 22 krat (za tri dni je bilo preseganje odšteto), v letu 2021 v Spuhlji 17 krat (za tri dni je bilo preseganje odšteto). Podobni rezultati so glede na dosedanje rezultate meritev pričakovani tudi v letu 2022. Preseganje se v končnih rezultatih in analizah odšteva skladno z Uredbo o kakovosti zunanjega zraka, ko pride do vpliva naravnega vira, ki ga je bilo mogoče dovolj natančno določiti. V letu 2020, 2021 in 2022 je preseganje mejne dnevne vrednosti delcev PM10 v več primerih nastopilo zaradi prehoda puščavskega prahu, kar je naravni vir in je bilo zabeleženo na merilnih mestih po vsej Sloveniji, zato se je za tiste dni preseganje odštelo.

Rezultati dosedanjih meritev kažejo, da je količina trdnih delcev v zraku močno odvisna od letnega časa (več jih je v času kurilne sezone in med novoletnimi prazniki – vpliv ognjemetov) ter od vremenskih razmer (v času temperaturne inverzije in brezvetrja). Namreč Ptuj je v primerjavi z nekaterimi drugimi kraji dobro prevetren zaradi lege ob Dravi. Preseganja mejne dnevne vrednosti PM10 se pojavljajo predvsem v zimskih mesecih, v poletnih pa v času prehoda puščavskega peska. Iz kemijske analize delcev na prisotnost benzo(a)pirena je razvidno, da je najvišja raven benzo(a)pirena v PM10 delcih prisotna v zimskih mesecih, predvsem od novembra do februarja, v poletnih mesecih pa je ta raven nizka oziroma občasno tudi pod nivojem določljivosti v poletnem času. To potrjuje sum, da je glavni onesnaževalec zunanjega zraka kurjenje lesne biomase, v manjši meri tudi promet; k višjim koncentracijam delcev pripomorejo tudi drugačne vremenske razmere v zimskih mesecih (temperaturne inverzije in kopičenje onesnaževal v sloju zraka pri tleh). Navedeno stanje velja za celo Dravsko dolino, zato lahko občani sledijo napovedim in opozorilom Agencije RS za okolje, ki objavlja napoved in opozorila za en in dva dni vnaprej in zaradi dokazane povezanosti vremena in stopnje onesnaženja veljajo tudi za Ptuj.

6.4 Podnebne spremembe

Varstvo pred poplavami

Zadnji statistični podatki kažejo povečevanje ekstremnih pretokov voda na vseh slovenskih rekah in mnogi dosednji ukrepi za zaščito pred visokimi vodami ne ustrezajo več. Zaradi sprememb hidravličnih parametrov pretoka reke Drave v Mestni občini Ptuj med območja pomembnega vpliva poplav spada Dravska ulica (147 stalnih in začasnih prebivalcev) v površini 0,06 km² v dolžini 2 km linijske infrastrukture.

Skupno število stavb je 30, od tega jih spada 28 pod enoto kulturne dediščine in od tega jih je 16, ki imajo status kulturnega spomenika državnega pomena. Poplavno ogrožena so tudi poseljena območja ob Grajeni in Rogoznici.

Poplave mesta Ptuj v zadnjih letih nakazujejo, da bo vse večja nevarnost poplav zaradi ekstremnih padavinskih dogodkov. Te poplave niso nujno vezane na vodotoke, so pa tesno povezane z infrastrukturo in prostorsko ureditvijo pred poplavami (ureditev odvodnje meteornih vod). Ob dejstvu, da pri takšnih nesrečah ne zadošča nobena infrastruktura, medtem ko imamo težave že pri manjših padavinskih dogodkih, lahko pričakujemo resno ogrožanje tako urbanega kot agrarnega okolja.

Po opozorilni karti poplav (ARSO) in ostalih evidencah iz Atlasa okolja (ARSO), je bila na območju Mestne občine Ptuj narejena poplavna študija za potok Grajena in Rogoznica. Poplave reke Drave 2012 so pokazale vso ranljivost, ki se lahko pojavi pri napakah ob upravljanju z vodo. Ne glede na zgrajene sisteme za gospodarsko rabo vode in na zaščitne sisteme, je za realno varnost potrebno upoštevati površine, ki so potencialno ogrožene. V realni preventivi se v tem področju lahko izvajajo le dejavnosti, ki so mobilne oz. sezonske narave. Leta 2019 so bile poplave v razsežnostih, ki jih nakazuje dinamika reke Drave. Vse aktivnosti zaščite so usmerjene na zaščito posameznih objektov in življenj pred poplavami.

Varstvo pred požarom

Čeprav se število požarov v naravnem okolju v zadnjem obdobju povečuje, je stopnja verjetnosti za nastanek in širjenje požarov v naravnem okolju na območju Mestne občine Ptuj zelo majhna. Požari na objektih so pogostejša oblika ogrožanja in se zaradi svoje specifikacije delijo na požare v gospodinjstvih in na požare na gospodarskih objektih. V ta namen je Mestna občina Ptuj izdelala poseben načrt (Program varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v Mestni občini Ptuj, št. 844-2/2021 z dne 18.10.2021). V kolikor na tem območju pride do požara v gozdu (človek, strela), se ta hitro širi, saj je indeks požarne ogroženosti v tem predelu velik 4 (od 1-5): le-ta je izračunan na osnovi meteoroloških podatkov ob upoštevanju razvojne stopnje rastlinstva. V glavnem so to vroči površinski požari, ki ponekod zajamejo tudi krošnje dreves. Stopnja verjetnosti za nastanek in širjenje požarov v naravnem okolju se določi na osnovi indeksa požarne ogroženosti in statistično določenih pragov za posamezna območja.

Varstvo pred plazovi

Kljub temu, da so najnevarnejša področja za sproženje zemeljskih plazov v občinah, ki zajemajo Haloze in deloma v občinah Destrnik in Trnovska vas, ima tudi Mestna občina Ptuj področja, kjer so zemeljski plazovi prisotni in možni. Ta področja so največ v Orešju, Mestnem vrhu oziroma na celotnem območju med Grajeno in Kicarjem. V ta namen je bila na Geodetskem zavodu izdelana karta ogroženosti zaradi plazov l. 2010, ki opredeljuje več con in jih je potrebno upoštevati pri posegih v prostor. Kot posebna nevarnost so vse večja poseganja v prostor v gričevnatem svetu, ker se s tem porušijo ravnovesja. Povečanje poselitve v tem delu brez infrastrukturne ureditve, ki je neekonomična, pomeni povečanje nevarnosti za nastanek plazov. V Mestni občini Ptuj velja srednja ogroženost - vse od Krčevine pri Vurberku in za celi severni del občine do Velovleka. Preko 90 % plazov je povezano s človekovimi posegi kot so: novo narejeni vinogradi - terase, narejene ceste in poti, posekan gozd, oblikovanje dvorišča, neustrezno speljani odtoki meteornih voda in podobno. Geodetski zavod Slovenije je izdelal raziskavo o ogroženosti Slovenije pred zemeljskimi plazovi. Po tej raziskavi je tudi območje Mestne občine Ptuj prostor, kjer se pojavljajo vsakoletni plazovi.

Varstvo pred neurji, točo in vetrom

Območje Mestne občine Ptuj sodi z meteorološkega vidika v prostor, ki po izrednem dogodku (neurju s točo) z dne 15. 8. 2008, predstavlja posebno nevarnost. Posredno ogroženost povečajo nekateri prostorski dejavniki, posegi v prostor in način gradnje. Po reliefnih značilnostih ima Ptuj relativno ugodno lego, saj ravnina, na kateri leži, ugodno vpliva na gibanje zračnih mas. Vremenske spremembe v zadnjih letih dopuščajo možnost nastanka neurij s točo in orkanov ter njim podobnih viharjev, kar lahko ima za posledico odkrivanje streh na hišah in rušenje slabo zgrajenih objektov, razbijanje ostrešij, fasad, stekel in podobno. Vse to je možno predvsem na obrobju mesta in na odprtih jugozahodnih delih severnega ptujskega obrobja: Vurberk, Grajena, Mestni vrh in Kicar. Dogodki v zadnjih letih so tudi pokazali, da ni ogroženo le okolje, ampak tudi samo mesto Ptuj s svojimi objekti.

Leta 2019 je večji del Slovenije zajelo hudo neurje s točo. Najhuje je bilo na območju Ptuja, močan veter je dosegal hitrost do 101 km/h, padlo je 68 litrov dežja na kvadratni meter, samo v dobre pol ure kar 52 litrov. V neurju so bili prizadeti številni kulturni objekti (Miheličeva galerija, Ptujski grad in Dominikanski samostan). Kletne prostore je poplavilo v številnih javnih institucijah (vrtci, šole, zdravstveni dom, bolnišnica idr.), prav tako poškodovana številna drevesa v mestnem parku in na drugih zelenih površinah.

Varstvo pred sušo

Varstvo pred sušo zajema predvsem področje kmetijstva, ki je ob dosedanjem neupoštevanju naravnih zakonitosti prišlo v dodatno odvisnost od vremenskih dejavnikov. S posegi v prostor so se premaknile medplastne vode v gričevnatem delu in spremenil se je nivo podtalnice v ravninskem delu. S prehodom iz površinskih odvodnjavanj v zaprt sistem, smo iz okolja umaknili del vode, ki je namakal okolje.

6.5 Oskrba s pitno vodo

Aluvialne doline v Sloveniji, kamor sodi tudi Dravsko polje v trikotniku Maribor – Kidričevo – Ptuj in Ptujsko polje severno od reke Drave pod Ptujem, imajo neprecenljivo vrednost kot zaloge pitne vode. Seveda so predmet intenzivne pozidave, intenzivnega kmetijstva in tudi zalog gradbenega materiala – gramoza. Kakovost podtalnice ogrožajo izpusti neprečiščenih odpadnih voda naselij na Dravskem in Ptujskem polju, intenzivnega kmetijstva in industrije. Prioritetna naloga vodnega gospodarstva je oskrba prebivalstva z neoporečno pitno vodo. Glavni viri pitne vode se nahajajo v aluvialnem vodonosniku Dravskega in Ptujkega polja, za katerega je značilno, da leži pod intenzivno obdelanimi kmetijskimi površinami.

Vodooskrbni sistem Ptuj (na območju Spodnjega Podravja) zagotavlja v celoti oskrbo z vodo na območju 17 občin in delno še na območju šestih občin. S pitno vodo se v celoti oskrbujejo Mestna občina Ptuj, občine Kidričevo, Dornava, Gorišnica, Juršinci, Destrnik, Markovci, Hajdina, Starše, Majšperk, Videm, Podlehnik, Žetale, Trnovska vas, Sv. Andraž, Zavrč, Čirkulane in Cerkvenjak. Ptujski vodooskrbni sistem se oskrbuje s pitno vodo iz črpališč v Skorbi (iz do sedmih plitvih in sedmih globinskih vodnjakov).

K izboljšanju hidravličnih razmer in kvaliteti pitne vode dodatno pomagajo globinski vodnjaki v Novi vasi pri Ptuj, Lancovi vasi, Gerečji vasi, Župečji vasi, Podvincih in Desencih. Pitno vodo v omrežju sestavljata podtalnica Dravskega polja in globinska podtalnica v razmerju 2 : 1. Uporabo globinske podtalnice narekujejo problemi s kakovostjo plitve podtalnice, predvsem glede nitratov in sredstev za varstvo rastlin (pesticidi).

Omrežje vodooskrbnega sistema na območju Spodnjega Podravja je zelo razvejano, zaradi česar prihaja v poletnih mesecih, ob bistveno višji porabi vode, do motenj v oskrbi z vodo, ki so predvsem transportnega značaja. Količina prodane pitne vode končnim uporabnikom je za območje Mestne občine Ptuj znašala 1.433.372 m³ v letu 2021, kar je za 63.417 m³ več v primerjavi z letom 2015. Vodooskrbni sistem na območju Mestne občine Ptuj, s katerim upravlja Komunalno podjetje Ptuj d.d., je dolg 230.648 m, kar je za 36,93 km več v primerjavi z letom 2015. Število priključkov na vodooskrbnem sistemu za območje Mestne občine Ptuj je v letu 2021 znašalo 7.034, od tega je znašal delež individualnih priključkov 88,51%. V primerjavi z letom 2015 se je delež individualnih priključkov povečal za 2,64%.

Tabela 8: Vodooskrbni sistem

Mestna občina Ptuj	Leto	
	2015	2021
Dolžina vodooskrbnega sistema (m)	193.720	230.648
Število priključkov skupaj	6.853	7.034
Število priključkov podjetij	744	808
Število individualnih priključkov	6.109	6.226
Letna količina prodane pitne vode končnim uporabnikom (m³)	1.369.955	1.433.372

Vir: Komunalno podjetje Ptuj d.d., 2022

Kakovost pitne vode

Upravljavalec vodooskrbnega sistema kakovost pitne vode na celotnem vodooskrbnem sistemu nadzoruje z rednim jemanjem vzorcev vode in analizami le-teh v črpališču, v vodohramih in pri končnih porabnikih na omrežju. Razen odvzema vzorcev vode je v črpališču nameščen biološki indikator z mladnicami postrvi za neprekinjen nadzor nad kvaliteto pitne vode. Zdravstveni nadzor pitne vode izvaja akreditirani laboratorij Komunalnega podjetja Ptuj, preiskave pesticidov pa Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano, lokacija Maribor.

Letno je odvzetih preko 1.400 rednih vzorcev vode, od tega okoli 1.000 za mikrobiološke preiskave in okoli 400 za kemijske preiskave. Mikrobiološki izvidi kažejo, da je na celotnem omrežju ustreznih več kot 97 % vzorcev. Neustrezni izvidi so v glavnem posledica defektov na omrežju, posledica obnovitvenih in vzdrževalnih del na cevovodih in vodohranih. Tovrstni primeri se takoj sanirajo z izpiranjem in ponovnim preverjanjem. Mikrobiološki izvidi vzorcev vode iz plitvih in globinskih vodnjakov izkazujejo 100 % ustreznost. Kemijsko ustreznih je prav tako več kot 98 % vzorcev. Vsebnost nitratov na omrežju ne presega dovoljene vrednosti 50 mg/l, na področjih dislociranih globinskih vodnjakov pa so vrednosti nižje od 20 mg/l. Zaradi visokega deleža mikrobiološko ustreznih izvidov vzorcev vode, le-teh ni potrebno klorirati. Vsebnosti pesticidov atrazina in desetil atrazina se gibljeta med 0,03 in 0,10 mikrogrami na liter vode in ne odstopata od slovenskega povprečja. Pitna voda iz vodooskrbnega sistema Ptuj je zdravstveno ustrezna in primerna za uporabo.

Zmanjšanje izgub

Cilj vsakega upravljavca javnega vodovoda je zmanjšanje vodnih izgub oziroma neprodane vode na ustrezen nivo. Do sedaj se je v slovenskem prostoru ta nivo opredeljeval kot delež izgubljene vode glede na zajeto količino le-te, ciljne vrednosti pa so bile določene s smernicami na nivoju države in Evropske unije, pri čemer se je premalo pozornosti posvečalo obravnavanju procesa zmanjševanja vodnih izgub z ekonomskega stališča. Zakon o varstvu okolja opredeljuje oskrbo s pitno vodo kot obvezno lokalno gospodarsko javno službo varstva okolja, ki jo je potrebno izvajati v skladu in na način, kot ga določa Zakon o gospodarskih javnih službah.

V Zakonu o varstvu okolja so prav tako določene obvezne državne gospodarske javne službe varstva okolja in obvezne občinske gospodarske javne službe varstva okolja, med katerimi je tudi oskrba s pitno vodo. Ciljno stanje oskrbe s pitno vodo opredeljujejo naslednji strateški cilji:

- zagotovitev zanesljive oskrbe s pitno vodo in zaščito vodnih virov (trajnost oskrbe, vodne količine),
- zagotovitev oskrbe s kakovostno in zdravstveno ustrezno pitno vodo,
- zagotovitev stroškovno (ekonomsko) učinkovite oskrbe s pitno vodo.

Upravljavec vodovodnega sistema je zakonsko zavezan, da mora spremljati in evidentirati vse izgube vode v vodni bilanci. Prav tako mora pripraviti program ukrepov za zmanjšanje izgub vode, ki je sestavni del programa oskrbe s pitno vodo. Upravljavec vodovodnega sistema mora zagotavljati izvedbo rednega vzdrževanja in ukrepe za zmanjšanje izgub vode, ki nastajajo pri rednem obratovanju vodovodnega sistema v skladu s programom ukrepov za zmanjšanje vodnih izgub.

Šele potem, ko vodne izgube obstoječih vodovodnih sistemov ne presegajo dopustne ravni vodnih izgub, lahko občina zaradi potreb po večji rabi pitne vode načrtuje oskrbo s pitno vodo iz novih zajetij za pitno vodo ali povečanje zmogljivosti črpanja iz obstoječih zajetij za pitno vodo.

Uredba o oskrbi s pitno vodo zajema smernice za širok spekter aktivnosti, ki so potrebne za čim boljše zagotavljanje oskrbe s pitno vodo in od upravljavcev (tako javnih kot zasebnih) vodovodov zahteva ustrezno zmanjšanje vodnih izgub ob predhodni pripravi primerne programa ukrepov.

Višina stroškov izvajanja vzdrževalnih del na vgrajenih cevovodih je odvisna predvsem od vlaganj v obnove cevovodov v preteklih obdobjih. Na obravnavanem vodovodnem sistemu je pogostost prelomov vodovodnih cevi še vedno precejšnja.

Avtomatizacija vodovodnega sistema zajema vse vodovodne objekte v omrežju. S tem se kontrolira delovanje črpalk, pridobiva podatke o okvarah, nivojih vode v vodohramih in nadzoruje vstop v objekte. Glavni problem je pomanjkanje nadzora nad hidravličnimi razmerami v omrežju, na odsekih in vozliščih. Tako bi bilo nujno urediti 12 glavnih vozlišč, ki so razporejena po celem omrežju in sicer gradbeno, strojno in z vidika avtomatizacije. Vsako vozlišče naj bi bilo opremljeno z merilniki pretoka, tlaka in z elektro-motornimi zasuni, ki bi omogočali daljinsko krmiljenje. S tem bi dosegli večjo kontrolo, natančnost in ekonomičnost pri obratovanju vodovodnega sistema ter podaljšali življenjsko dobo vodovodnega omrežja. S hitrim odkrivanjem defektov bi precej zmanjšali izgube.

Analiza stanja opremljenosti območij javnih vodovodov in območij poselitve z javnim vodovodom

Ocena stanja opremljenosti z javnim vodovodom za območje Slovenije je bila pripravljena na podlagi podatkov o javnem vodovodnem omrežju iz ZKGJI (GURS, 24. 3. 2021), objektih s hišno številko HSMID iz Registra prostorskih enot na dan 31. 12. 2018 (GURS 1, 2021) in števila stalno prijavljenih prebivalcev po HSMID iz Centralnega registra prebivalcev na dan 31. 12. 2018 (MNZ, 2021). Ocena je bila izdelana na podlagi dveh variant oddaljenosti stalno prijavljenih prebivalcev po posameznih objektih od osi javnega vodovodnega omrežja in sicer oddaljenost do vključno 100 in 200 metrov.

Na območju Mestne občine Ptuj se nahaja 6.132 objektov s hišno številko HSMID znotraj 100 m pasu od osi javnega vodovodnega omrežja, medtem ko 6.382 objektov znotraj 200 m pasu. Znotraj 100 m pasu prebiva 22.082 prebivalcev, medtem ko je znotraj 200 m pasu z javnim vodovodom opremljenih 22.746 prebivalcev.

6.6 Odpadne vode

Dejavnost odvajanja in čiščenja odpadnih vod na območju Mestne občine Ptuj izvaja Komunalno podjetje Ptuj d.d., ki na območju Spodnjega Podravja izvaja to dejavnost še v trinajstih občinah. V upravljanje, obratovanje in vzdrževanje so Komunalnemu podjetju Ptuj d.d. predani objekti javne kanalizacije in javne čistilne naprave odpadnih vod v vseh občinah, kjer je podjetje izvajalec javne službe odvajanja in čiščenja odpadnih vod.

Največji delež odpadnih vod iz čistilnih naprav, ki so v upravljanju Komunalnega podjetja Ptuj, je očiščeno s postopki, ki zagotavljajo terciarno čiščenje. Terciarno čiščenje je najvišja stopnja čiščenja z namenom, da se omogoči vrnitev vode nazaj v ekosistem. Voda je kemično in fizično prečiščena pred izpustom v potok, reko, zaliv, laguno ali v mokrišča.

Najobsežnejši je javni kanalizacijski sistem v Mestni občini Ptuj z dvema ključnima objektoma. Prvi je črpališče ob Brodarskem društvu Ranca, kjer se v javni kanalizaciji zbrane odpadne vode z levega brega reke Drave v Mestni občini Ptuj mehansko prečistijo in nato prečrpajo na desni breg, kjer je lokacija drugega najpomembnejšega objekta, to je Centralna čistilna naprava odpadnih vod (CCN). Naprava neprekinjeno obratuje od novembra 1989. Pomladi leta 2010 je bil pričetek poskusnega obratovanja povsem prenovljene naprave, kapacitete 68.000 PE. Uporabno dovoljenje za celotno napravo je bilo pridobljeno konec leta 2012.

Zasnovana je kot mehansko biološka čistilna naprava za terciarnim čiščenjem odpadnih voda (z odstranjevanjem dušikovih in fosforjevih spojin iz odpadnih vod) in z aerobno stabilizacijo odvečnega blata, njegovo dehidracijo in sušenjem.

V letu 2021 je bilo na območju Mestne občine Ptuj 157,06 km javnega kanalizacijskega omrežja za odvajanje komunalnih in padavinskih odpadnih voda, kar je za 20,46 km več v primerjavi z letom 2015.

Leta 2021 je na območju Mestne občine Ptuj obratovalo 24 črpališč odpadnih vod, 2 čistilni napravi in 52 individualnih malih komunalnih čistilnih naprav. V primerjavi z letom 2015 se je na območju Mestne občine Ptuj povečalo število črpališč za 5, število malih komunalnih čistilnih naprav pa za 44.

Ob koncu leta 2021 je bilo na območju Mestne občine Ptuj priključenih 4.181 stanovanjskih objektov in 686 objektov na javno kanalizacijo, v katerih se izvajajo negospodarske dejavnosti. Od leta 2015 do leta 2021 se je najbolj povečalo število na javno kanalizacijo priključenih individualnih stanovanjskih objektov. Delež priključenosti na javno kanalizacijsko omrežje (JKO) je na dan 31.12.2022 na območju Mestne občine Ptuj znašal 77,5%.

Tabela 9: Odvajanje in čiščenje odpadkov

Mestna občina Ptuj	Leto	
	2015	2022
Število na javno kanalizacijo priključenih stanovanjskih objektov	2.527	3.609
Število na javno kanalizacijo priključenih objektov negospodarskih dejavnosti	554	572
Število na javno kanalizacijo priključenih podjetij gospodarskih dejavnosti	662	686
Metri kanalizacije za odvodnjo komunalnih in padavinskih odpadnih voda	136.609	157.069
Število črpališč odpadnih vod	19	24
Število čistilnih naprav	2	2
Število malih komunalnih čistilnih naprav	8	52
Delež priključenosti na javno kanalizacijsko omrežje (JKO), %	67,7 (na dan 31.12.2015)	77,5 (na dan 31.12.2022)

Vir: Komunalno podjetje Ptuj d.d., 2022 in 2023

Na področju odvajanja in čiščenja odpadnih voda ugotavljamo pozitiven trend – prisotno je stalno izboljšanje v primerjavi s predhodnim obdobjem. Spremembe so posledica investicij v kanalizacijske sisteme, investicij v čistilne naprave in sanacij starejših kanalizacijskih sistemov. Kljub stalnemu izboljšanju obstajajo potrebe po izgradnji javnega kanalizacijskega sistema in individualnih malih čistilnih napravah na območju Mestne občine Ptuj. Poleg zagotavljanja potreb po odvajanju in čiščenju komunalnih odpadnih vod bo v prihodnjih letih potrebno v Mestni občini Ptuj vedno več pozornosti nameniti dolgoročnim rešitvam odvajanja padavinskih voda, predvsem iz gosto naseljenih območij, kjer ponikanje ni primerna rešitev.

Blato iz komunalne čistilne naprave

Od pristopa Slovenije v EU je v skladu z določili pristopne pogodbe in Direktive o čiščenju komunalne odpadne vode Slovenija začela tudi intenzivno investirati v komunalno infrastrukturo za odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode, kar je posledično pomenilo naraščanje količin blata iz komunalnih čistilnih naprav.

Ker v Sloveniji ni bilo zagotovljenih lastnih kapacitet za njegovo predelavo ali odstranjevanje, se je v preteklosti v Sloveniji uveljavila praksa, da so izvajalci javne službe oddajali blato iz komunalnih čistilnih naprav prevzemnikom na trgu, kjer je v postopkih javnih naročil oddajanje blata krojila najnižja dosežena cena. Tako je bila večina blata izvožena (~7.000 t/leto), v letu 2019 pa so se v Sloveniji zaradi odločitve Madžarske, da prepove uvoz blata iz KČN, začele težave z oddajanjem blata iz KČN, ki še vedno niso ustrezno rešene.

Blato komunalnih čistilnih naprav predstavlja vse večji problem, a tudi izziv za njegovo zmanjšanje in celovito uporabo in izrabo. Za stabilno dolgoročno rešitev je nujna samozadostnost v okviru Slovenije. Zaradi trendov v EU, kjer bo v perspektivi iz blata potrebno vračati fosfor, pa je optimalna rešitev za večino blata iz KČN, ki nastane v Sloveniji, monosežig blata in v perspektivi tudi vračanje fosforja iz pepela, ki nastane po monosežigu. Manjše količine blata se bodo lahko reševale tudi s komplementarnimi rešitvami kot na primer uporaba v gradbenih materialih, kompostiranje, trstične grede ipd.

Mestna občina Ptuj se je že vključila v aktivnosti pri iskanju ustrezne prostorske rešitve za izgradnjo monosežigalnic in je kot eno izmed možnih mest izvedbe ponudila konkretno lokacijo na ali ob CČN Ptuj. Pričakujemo, da bo država pristopila k pripravi državnih strateških dokumentov na tem področju, ki bodo uradno in zavezujoče potrdili konkretne rešitve. V strategiji bo potrebno opredeliti prostorske pogoje za optimalno povezovanje občin za izvedbo skupne, celostne in dolgoročne rešitve, organizacijske pogoje za optimalno ravnanje z blatom v okvirih obvezne občinske javne službe odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode, predvideti rešitve za ustrezno skladiščenje blata, sušenje in nastavke za kasnejše recikliranje fosforja iz pepela, rešitve za komuniciranje z javnostjo in ostale vsebine za uspešno črpanje sredstev iz EU skladov.

6.7 Promet

Cestna infrastruktura

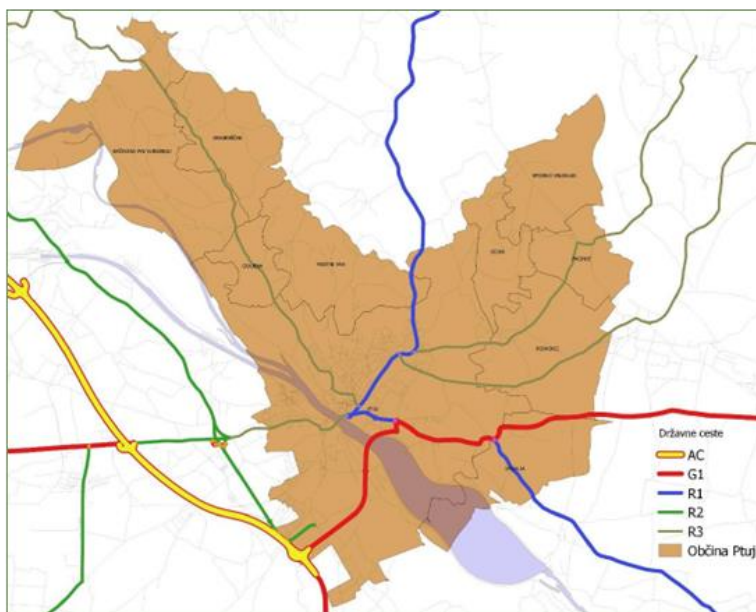
Na območju Mestne občine Ptuj je bilo na dan 25.10.2021 skupaj 222,793 km občinskih cest, od katerih je 54,571 km lokalnih cest, 133,82 km javnih poti, 33,84 km zbirnih mestnih in mestnih krajevnih cest ter 562 m javnih poti za kolesarje. Na območju Mestne občine Ptuj je trenutno urejenih več kot 13 km kolesarskih poti.

Tabela 10: Dolžine občinskih cest po kategorijah na dan 25.10.2021

Območje / občina	LC-Lokalne ceste (m)	LZ-zbirne mestne ceste (m)	LK-mestne (krajevne) ceste (m)	JP-javne poti (m)	KJ-javne poti za kolesarje (m)	Skupaj (m)
Ptuj	54.571	17.848	15.995	133.817	562	222.793

Vir: <https://www.qov.si/teme/cestna-infrastruktura/>

Na območju Mestne občine Ptuj je sedem državnih cest, ki so razčlenjene v več odsekov. Najvišje kategoriziran je avtocestni razcep Draženci–krak A, ki Puhov most navezuje na podravsko avtocesto A4. Sledijo glavna cesta prve kategorije (G1-2) Ptuj–Spuhlja v smeri proti Ormožu in dve regionalni cesti prve kategorije: prva se v Spuhlji odcepi od glavne ceste v smeri proti Zavrču (R1-228), druga pa v treh odsekih poteka skozi Ptuj (Ormoška cesta, Osojnikova cesta, Slovenskogoriška cesta) in v nadaljevanju v smeri proti Lenartu (R1-229). Nato so še tri regionalne ceste tretje kategorije. Prva poteka iz Maribora in gre preko Vurberka do Ptuja (R3-710) ter se nato nadaljuje proti Hajdini (Mariborska cesta). Tretji odsek te ceste (0352 Hajdina–Turnišče), ki je nastal ob izgradnji avtoceste A4, se na skrajnem robu vrne v občino in poteka do Turniškega gradu. Druga je regionalna cesta (R3-712), ki poteka v smeri proti Juršincem in tretja je regionalna cesta (R3-713), ki poteka v smeri proti Dornavi.

Slika 3: Državne ceste na območju Mestne občine Ptuj

Najbolj obremenjena je regionalna cesta R1-229 na območju Ormoške ceste, kjer je ocenjen promet v letu 2020 znašal 15.000 PLDP (povprečni letni dnevni promet). Sledi Puhov most s 13.606 PLDP, glavna cesta Ptuj–Ormož v Spuhlji s 12.798 PLDP in regionalna cesta R3-710 na Mariborski cesti s 10.817 PLDP.

Tabela 11: Povprečni letni dnevni promet (PLDP) za cestne odseke na območju Mestne občine Ptuj za obdobje 2015 – 2021

Prometni odsek	Ptuj (Turnišče - Budina) Puhov most	Ptuj - Spuhlja	Spuhlja - Gorišnica	Ptuj (Budina - Center)	Ptuj - Rogoznica	Rogoznica - Janežovci	Spuhlja - Borl	Ptuj - Hajdina	Križ Spuhlja - Ptuj
leto/ oznaka ceste	G1-2-395	G1-2-249	G1-2-250	R1-229-248	R1-229-1417	R1-229-1286	R1-228-1291	R3-710-247	R3-713-490
2021	15.437	14.493	8.160	16.000	7.279	5.768	5.071	11.938	9.928
2020	13.606	12.798	7.168	15.000	6.194	5.092	4.523	10.817	9.032
2019	16.060	15.267	8.597	18.500	8.033	5.955	5.557	13.414	10.592
2018	25.525	13.919	8.309	17.500	6.241	5.785	5.354	9.374	11.233
2017	23.123	14.020	8.199	18.500	6.946	6.194	5.249	11.540	11.143
2016	13.334	14.617	7.969	17.600	8.408	5.980	5.069	15.554	9.685
2015	12.722	13.954	7.826	17.000	10.000	6.000	5.029	15.032	9.434

Vir: Odprti podatki Slovenije, Karte prometnih obremenitev, 2022; <https://podatki.gov.si/dataset/pldp-karte-prometnih-obremenitev>

Slika 4: PLDP_2020_karta

Število vozil na Puhovem mostu je bilo izrazito višje leta 2017 in 2018, ko se je obnavljal stari most in je bil ves promet speljan preko Puhovega mostu. Število vozil čez Puhov most je višje v letu 2019 v primerjavi z letom 2015. Porast števila vozil v 2019 je posledica gradnje dveh manjših krožišč na desnem bregu Drave, ki sta delno spremenili navade uporabnikov prometa in posledično so vozniki izvajali več potovanj čez Puhov most. Povečanje števila vozil je zaznati tudi na odseku G1-2-249 Ptuj-Spuhlja, kjer je tudi največja obremenjenost s tovornim prometom.

Ob delavnikih dnevno prihaja do zastojev predvsem v času popoldanske konične ure v dveh križiščih: v križišču Ormoške in Osojnikove ceste ter Minoritskega trga pri železniškem podvozu in v križišču Potrčeve, Dornavske in Slovenskogoriške ceste pri železniškem nadvozu. Omenjeni zastoji so kronična težava Ptuja, saj dve premostitvi železniške proge (enkrat nadvoz in podvoz) v času prometnih konic ne zadoščata in prihaja do zastojev.

Za območje Mestne občine Ptuj je po podatkih za leto 2021 značilna nadpovprečna gostota javnega cestnega omrežja (km/km^2) v primerjavi z državnim povprečjem. Za območje Mestne občine Ptuj na JC znaša $3,86 \text{ km}/\text{km}^2$, za Slovenijo $1,90 \text{ km}/\text{km}^2$ in za regijo Podravje $2,98 \text{ km}/\text{km}^2$. Gostota javnega cestnega omrežja na območju Mestne občine Ptuj za državne ceste znaša $0,53 \text{ km}/\text{km}^2$, medtem ko za občinske ceste $3,33 \text{ km}/\text{km}^2$.

Tabela 12: Površina (km^2) in gostota javnega cestnega omrežja (km/km^2), 2021

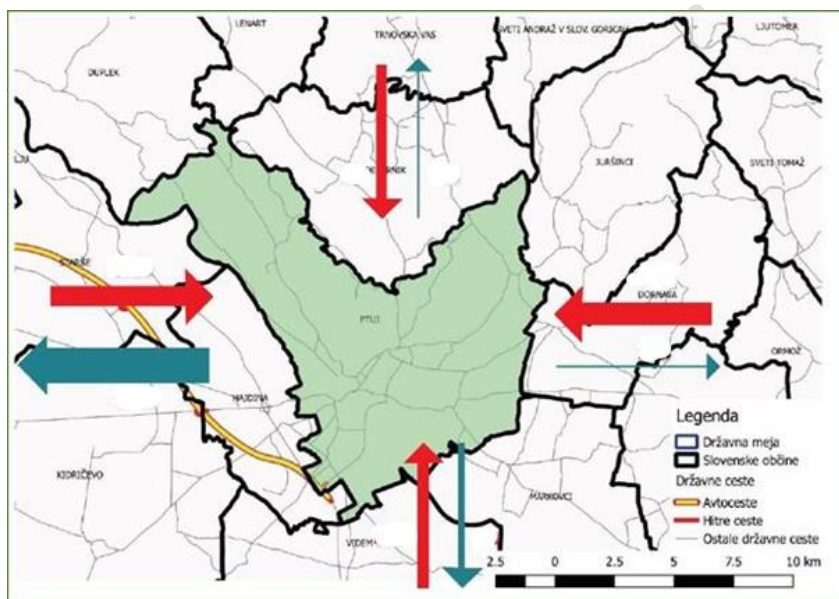
Območje	Površina	Javne ceste skupaj	Državne ceste	Občinske ceste (brez KJ)
Ptuj	66,70	3,86	0,53	3,33
Podravska regija	2.169,7	2,98	0,39	2,59

Vir: <https://www.gov.si teme/cestna-infrastruktura/>

Z dograjevanjem avtoceste, mestnih obvoznic in izboljševanje kakovosti državnih in regionalnih cest, se okoljevarstvene razmere na področju pretočnosti prometa sicer izboljšujejo, še vedno pa promet ostaja pomemben onesnaževalec zraka, prometna infrastruktura pa velik porabnik prostora.

Hitro rastoč promet in z njim povezano okoljsko obremenjevanje predstavlja eno večjih preprek sonaravnemu razvoju, v veliki meri pa je pogojen s širšimi nadregionalnimi prometnimi tokovi in od kakovosti ter pretočnosti prometnih poti. Prav tako so tudi dnevne migracije tiste, ki se odražajo v večjem številu potovanj z osebnim avtomobilom in večjih parkirnih potrebah v mestu in neposredni okolici. Dnevna potovanja so tako najizrazitejša v/iz zahodne smeri, nakar sledijo še vzhodna smer ter južna in severna smer.

Slika 5: Smer poteka prometa glede dnevnih delovnih migrantov

Javni potniški promet

Arriva Štajerska d.d. izvaja avtobusni prevoz na območju severovzhodne Slovenije. Mestna občina Ptuj je avtobusno povezana s sledečimi kraji: Ormož, Maribor, Turški Vrh, Mala Nedelja, Lenart, Žetale, Velika Varnica, Stoperce, Slovenska Bistrica, Destrižnik, Sv. Tomaž, Vitomarci, Dolane, Formin, Zavrč, Polenšak, Grajena, Majšperk idr.

Mestna občina Ptuj ima vzpostavljeno železniško povezavo z Ormožem, Mariborom, Ljubljano in Koprom. Največ linij je na povezavi Ptuj – Ormož: 28 linij ob delavnikih in 12 linij ob vikendih, na povezavi v prestolnico 11 linij ob delavnikih in 2 liniji ob vikendih (v času šolskega leta je skupaj 4 ob vikendih).

Od konca leta 2015 lahko občani in obiskovalci potujejo po mestu Ptuj z brezplačnim mestnim avtobusom. Mestna občina Ptuj tako spodbuja trajnostno mobilnost in želi ponuditi oblike javnega prevoza zlasti za tiste, ki nimajo lastnega prevoza ali želijo zmanjšati število potovanj s svojim avtomobilom. Znotraj starega mestnega jedra Ptuja je na voljo tudi okolju prijazna in brezplačna oblika prevoza. Vozilo na električni pogon, za katerega so prebivalci Ptuja izbrali pomenljivo ime »Zapeljivec«, je mobilnost po mestu olajšalo predvsem starejšim, gibalno oviranim osebam in turistom.

Ureditev drugega prometa (peš cone, kolesarske steze, parkirišča, elektro-polnilnice)

V Mestni občini Ptuj je območje za pešce, kjer je krati dovoljen promet kolesarjev in uporabnikov posebnih prevoznih sredstev na način, da ne ovirajo ali ogrožajo pešcev in spoštujejo predpisano hitrost vožnje v območju za pešce. Obstoječe območje peš cone v mestnem jedru zajema relativno majhno območje mestnega središča, ki bi ga bilo potrebno razširiti predvsem na Prešernovo ulico. Razloga za širitev peš cone sta:

- preobremenjenost Prešernove ulice z mirujočim prometom, ki v veliki meri kazi podobo starega mesta,
- velike hitrosti vozil, predvsem koles z motorjem po Prešernovi ulici.

V mestu Ptuj je trenutno urejeno zelo malo kolesarskih poti oz. hodnikov za kolesarje, ki vsekakor predstavljajo nepogrešljiv sestavni del prometnega sistema (13 km kolesarskih poti, od tega 11,2 km v obe smeri, ostalo so enosmerne kolesarske poti). Trenutno na najbolj prometno obremenjeni Ormoški cesti se kolesarska steza začne pri krožišču pri nakupovalnem centru Supermesto, ki pa je prekinjena. Namreč do začetka Ormoške ceste so vmes odseki, kjer ni kolesarske steze na obeh straneh ceste. Podobno stanje je tudi ob drugih glavnih prometnicah proti mestu: ob Zagrebški in Slovenjgoriški cesti, medtem ko ob Mariborski cesti kolesarske poti ni, prav tako je ni ob glavnih cestah iz smeri Grajene in Podvincev. Urejene pa so kolesarske poti ob Puhovi ulici in ob navezavi Zagrebške ceste na Puhov most, vendar je kolesarskega prometa manj.

Situacija glede kolesarske infrastrukture se bo predvidoma izboljšala v prihodnjih letih (konec leta 2023), saj je gradnja kolesarskih poti eden od večjih regijskih projektov, za katerega so občine pridobile evropska sredstva. Tako se bo na območju Mestne občine Ptuj in ostalih občin v Spodnjem Podravju v zgradilo okoli 50 kilometrov kolesarskih povezav (Ptuj-Hajdina-Kidričevo-Majšperk, Ptuj-Juršinci, Ptuj-Markovci-Gorišnica, Ptuj-Destrnik) in izvedla se bo dograditev kolesarske povezave na Rogozniški cesti. Kolesarske steze so predvidene predvsem ob glavnih vpadnicah, da se kolesarji varno pripeljejo po ustrezni infrastrukturi do središča mesta.

V minulem obdobju so se na območju Mestne občine Ptuj zgradili krajši odseki kolesarskih stez v Gregorčičevem drevoredu, Peršonovi ulici in Ulici 5. prekomorske.

Skozi mesto oz. mestno občino je predvidenih več glavnih in daljinskih kolesarskih povezav. Omenjene povezave v naravi (še) ne delujejo oz. so le te premalo označene in opremljene s spremljajočo infrastrukturo. Najpomembnejša je Dravska kolesarska pot, ki povezuje Ptuj z Avstrijo in Hrvaško.

V Mestni občini Ptuj je bil leta 2018 vzpostavljen sistem »Pecikl«, ki omogoča brezplačno izposajo koles in ima 4 postaje z osmimi mesti za kolesa. Postaje se nahajajo na več lokacijah: parkirišče Zadružni trg, Mestni trg, parkirišče Rimska peč in Potrčeva cesta (pod bolnico Ptuj). Sistem izposoje je brezplačen.

Na območju Mestne občine Ptuj so naslednja parkirišča:

- plačljiva parkirišča, ki so namenjena dolgotrajnemu parkiranju: skupaj 425,
- plačljiva parkirišča, ki omogočajo kratkotrajno parkiranje (do 120 minut): skupaj 512,
- brezplačna parkirišča, ki omogočajo dolgotrajno parkiranje: skupaj 798.

Na območju Mestne občine Ptuj so od leta 2018 na voljo 4 polnilnice za elektro avtomobile. Vse e-polnilnice so prosto dostopne, vendar s 1. 1. 2023 plačljive.

Hrup

V Mestni občini Ptuj je prisoten hrup cestnega in železniškega prometa, hrup z gradbišč, hrup, ki ga povzroča kmetijska dejavnost in kmetijska mehanizacija ter občasno hrup, ki ga povzročajo javne prireditve. V zadnjih letih je prevladujoči vir hrupa promet. Izdelana je bila Strateška karta za poselitvena območja mesta Ptuj. Hrupno obremenjena so območja vzdolž najpomembnejših vpadnih cest, območja znotraj ozkega pasu vzdolž železnice in območja v bližini točkovnih virov hrupa. Določila varstva pred hrupom so opredeljena v odloku o občinskem in prostorskem načrtu Mestne občine Ptuj.

6.8 Energetika

Poraba toplotne in električne energije

V nadaljevanju so prikazani podatki analize dejanskega stanja porabe toplotne in električne energije za Mestno občino Ptuj. Analiza rabe toplotne energije zajema podatke za leto 2012 in 2020 (zadnji razpoložljivi podatke LEA Spodnje Podravje). V analizo so vključeni javni objekti, ki so v lasti oz. v upravljanju Mestne občine Ptuj in za njih LEA Spodnje Podravje vodi energetske knjigovodstvo.

Tabela 13: Stanja porabe toplotne in električne energije v Mestni občini Ptuj za leto 2020

2020						
EM	TOPLOTNA ENERGIJA			ELEKTRIČNA ENERGIJA		
	gospodinjstva	podjetja	javne stavbe	gospodinjstva	poslovni odjem	javna razsvetljava
MWh/a	68.926	99.731	3.901	40.200	87.574	975
%	39,9	57,8	2,3	31,2	68,0	0,8

Vir: LEA Spodnje Podravje, 2021

Tabela 14: Poraba toplotne in električne energije, skupna poraba energije v Mestni občini Ptuj

Leto	Poraba toplotne energije [MWh/a]	Poraba električne energije [MWh/a]	Skupna poraba energije [MWh/a]
2012	196.444	124.744	321.188
2020	179.061	128.751	307.812

Vir: LEA Spodnje Podravje, 2012 in 2021

Poraba toplotne energije na območju Mestne občine Ptuj znaša 179.061 MWh/a, poraba električne energije v letu 2020 pa 128.751 MWh/a. V primerjavi z letom 2012 se je poraba toplotne energije znižala za 8,8 %, medtem ko se je poraba električne energije v letu 2020 zvišala za 3,2 % v primerjavi z letom 2012.

Javne službe Ptuj d.o.o. so upravljalca sistema daljinskega ogrevanja in skupnih kotlovnice. Elektro Maribor d.d. pa je distributer električne energije za Mestno občino Ptuj.

Mestna občina Ptuj je leta 2015 pričela z aktivnim uvajanjem energetskega knjigovodstva. Kot posledica energetske prenove javnih objektov, posodobitve kotlovnice, uporabe javnega avtobusnega potniškega prometa in rekonstrukcije javne razsvetljave, so bile emisije CO₂ ocenjene na 4,29 ton/preb. v letu 2012 in 4,24 ton/preb. v letu 2020 (brez prometa – javnih podatkov o možnih emisijah cestnega prometa ni) (Vir: LEK Mestne občine Ptuj, delovno gradivo, 2021).

Poraba električne energije se povečuje na vseh segmentih odjema (industrija, mali poslovni odjemalci in gospodinjstva). Območje Ptuja je dobro pokrito z uvedbo naprednih merilnih sistemov, saj je 58% vseh merilnih mest vključenih v sistem naprednega merjenja, ki je pod upravljanjem Elektra Maribor d.d.

Poraba zemeljskega plina

Distribucijsko plinovodno omrežje na Ptuj je napeljeno v zadostnem obsegu, kjer je dolžina plinovodnega omrežja 73.081 m, skupaj z distribucijskim plinovodnim omrežjem je dolžina 108.342 m (stanje na 31.12.2020). Plinovodnega omrežja ni na Bregu, Mariborski in Mlinski cesti zaradi omejitev arheoloških najdb. Zemeljski plin je leta 2022 uporabljalo 1.781 gospodinjstev in 470 ne-gospodinskih odjemalcev. Podatki v tabeli 16 kažejo, da se je število (ne)gospodinskih uporabnikov povečevalo vse do leta 2021, nato se je trend v letu 2022 obrnil navzdol, kjer se je število uporabnikov zmanjšalo (na primerjalno leto 2020). Celotna poraba plina iz distribucijskega omrežja v mestni občini Ptuj je zelo odvisna od vremenskih razmer v času kurilne sezone. Dodatno so določena nihanja povzročila tudi vplivi epidemije COVID19 vplivi vojne v Ukrajini. V prihodnjih letih je, kljub vse bolj učinkovitim ukrepom učinkovite rabe energije, pričakovati trend rasti porabe plina iz distribucijskega omrežja, saj je zemeljski plin na ravni EU prepoznan kot trajnostni vir energije, katerega bodo postopoma nadomeščali obnovljivi plini.

Tabela 15: Odjem in odjemalci zemeljskega plina za obdobje 2018 – 2020

Leto	Gospodinski odjem [kWh]	Ne-gospodinski odjem [kWh]	Št. gospodinskih odjemalcev	Št. ne-gospodinskih odjemalcev
2018	20.567.688	102.741.307	1.803	498
2019	19.889.797	99.331.746	1.800	493
2020	20.120.097	102.706.245	1.781	488
2021	22.349.805	111.099.192	1.815	501
2022	18.612.576	102.251.840	1.781	470

Vir: Adriaplin d.o.o., 2022

Adriaplin beleži rast števila priključnih mest na distribucijsko plinovodno omrežje (l. 2018 – 2.488 vs l. 2022 – 2.541), medtem ko letna poraba skozi leta niha. Za nihanje letne porabe je najbolj vplivna temperatura zunanjega zraka, katere povprečje se spreminja po letih. Generalno gledano lahko govorimo o trendu povečevanja priljubljenosti uporabe plina, saj je v zadnjih letih zmanjšanje rabe energije tudi zaradi energetskih sanacij objektov. Leto 2020 ni merodajno za ugotavljanje trendov, saj se je zaradi epidemioloških posledic navada in obnašanje porabnika precej spremenila.

Potencial širitve plinovodnega omrežja

Adriaplin d.o.o. kot koncesionar za izvajanje lokalne javne gospodarske službe dejavnosti operaterja distribucijskega omrežja zemeljskega plina na območju Mestne občine Ptuj načrtuje širitve plinovodnega omrežja na območju Nove vasi in gradnjo novih priključnih plinovodov. Za naslednja leta obstaja potencial širitve distribucijskega plinovodnega omrežja v obstoječih in predvidenih industrijskih, poslovnih in obrtnih conah ter v strnjenih obstoječih in predvidenih naseljih blizu obstoječega plinovodnega omrežja. Predvsem so pomembne širitve plinovodnega omrežja v območjih nove prometno logistične cone Ptuj-Hajdina-Videm, nove gospodarske cone južno od kompleksa Perutnine Ptuj, nove industrijske cone na območju perutninskih farm, gospodarske cone Turnišče, gospodarske cone ob Puchovi ulici, MČ Breg v okolici Mariborske ceste in širitev proti CERO Gajke.

Izkoriščenost plinovodnega omrežja

Veliko še je potenciala za doseg večjega izkoriščenja distribucijskega plinovodnega omrežja. Najenostavnejša je aktivacija neaktivnih odjemnih mest na že obstoječih priključnih plinovodih. Dodatno je mogoče na distribucijsko omrežje priklopiti tudi ostale objekte, ki so locirani ob obstoječem omrežju. V naslednjih letih so predvidene tudi širitve omrežja, kjer bodo mogoče dodatne priključitve. Ob obstoječem plinovodnem omrežju je 3.161 objektov s svojo hišno številko, kar pomeni, da je ob upoštevanju 2.541 zgrajenih priključnih plinovodov vrednost indikatorja 80,4 %. S spodbujanjem aktiviranja že zgrajenih priključnih plinovodov bi z minimalnimi finančnimi vložki drastično zmanjšali obremenitve okolja. Tudi spodbujanje novih priključitev na obstoječe plinovodno omrežje bi bil stroškovno zelo učinkovit ukrep za zmanjševanje obremenitve okolja z emisijami (predvsem CO, CO₂, NO_x, SO_x, PAH, nezgoreli C_xH_y, trdni delci). Skladno z Nacionalnim energetske in podnebni načrtom (NEPN, 2020), bo imel plin eno najpomembnejših vlog v dekarbonizaciji energetske oskrbe, saj se bo v prihodnjih letih po plinovodnih pretakala mešanica različnih obnovljivih plinov (biometan, vodik in sintetični plin).

Daljinsko ogrevanje

Od leta 2012 v sistemu daljinskega ogrevanja Javne službe Ptuj d.o.o. izvajajo dejavnost oskrbe s toplotno energijo v Mestni občini Ptuj. Območje obsega približno 6,3 km², sistem daljinskega ogrevanja je med manjšimi v Sloveniji. Proizvodnja se vrši v večjih kotlovnica, kjer se kot gorivo uporablja zemeljski plin in lesna biomasa. V zaključni investicijski fazi je projekt DOLB na lesno biomaso, kjer je srednjeročni cilj prehod na 70-75 % lesne biomase.

Javne službe Ptuj d.o.o. kot upravljavec sistema daljinskega ogrevanja nastopa v vlogi tako proizvajalca kot istočasno distributerja toplote. Obratovanje proizvodnih naprav je sezonsko, kar pomeni, da izven obratovanja kotlovnice ne obratujejo, s tem pa se ne proizvaja toplote za pripravo sanitarne tople vode.

Daljinski sistem ogrevanja tvori skupno 6 kotlovnice, v katerih je nameščenih 18 kotlov za proizvodnjo toplote. Omrežje meri približno 6 km, v sklop katerega spada 51 toplotnih postaj. Sistem je avtomatiziran in lahko deluje samostojno ali preko daljinskega nadzora, ki se izvaja v glavni kotlovnici na naslovu Volkmerjeva cesta 20.

Na sistem daljinskega ogrevanja se je priključilo nekaj novih odjemalcev (Trgovina Lidl in večstanovanjska stavba Marof). Oba navedena objekta se nahajata na lokaciji Volkmerjeve ceste. Na območju Gregorčičevega drevoreda se je zgradilo cca. 300 m novega omrežja. V obravnavanem obdobju so se intenzivno pripravljali načrti in cilji za prihodnost na področju rekonstrukcije glavnega proizvodnega vira (kotlovnice) in dodatne širitve omrežja. Načrti in cilji so potekali predvsem v smeri modernizacije in optimizacije sistema ter vpeljavo obnovljivih virov energije v proces proizvodnje toplotne energije. Načrtovala se je tudi širitev omrežja daljinskega ogrevanja, ki predstavlja gradnjo novega omrežja in priključitev novih dodatnih odjemalcev toplote.

Sončna energija

Za izkoriščanje sončne energije za namene ogrevanja sanitarne vode ali ogrevanja objekta ne obstajajo stroge omejitve, kajti gre za individualne sisteme, ki se uporabljajo v kombinaciji z ostalimi viri energije. Tehnologija ogrevanja tople sanitarne vode je enostavna in tudi finančno sprejemljiva investicija za individualne hiše, še toliko bolj pa za objekte, kjer je poraba tople sanitarne vode velika. V primeru ogrevanja objekta s sončno energijo je investicija večja, saj je v objektu potrebno izvesti tudi talno ogrevanje. Zato je tak sistem primeren pri novogradnjah.

Sončna energija se lahko izrablja tudi za proizvodnjo električne energije. Količina sončnega obsevanja na letni ravni znaša na območju Mestne občine Ptuj 1.295,34 kWh/(m²a).

Tabela 16: Potencial za nadaljnjo izrabo OVE – sončna energija.

Potencial za nadaljnjo izrabo OVE po občinah	Količina sončnega obsevanja [kWh/(m ² a)]
Mestna občina Ptuj	1.295,34

Vir: LEA Spodnje Podravje

Na podlagi analize OVE in URE je Mestna občina Ptuj pripravila strateške usmeritve za oskrbo in rabo energije, uvajanja obnovljivih energetske virov in ukrepov za zniževanje rabe energije ter poviševanja energetske učinkovitosti z dokumentom Lokalni energetski koncept, s katerim občina cilja na:

- znižanje stroškov porabe energije in stroškov vzdrževanja energetskih naprav v javnih (občinskih) zgradbah ter ustanovah in zavodih kot so šole, vrtci, sakralni objekti, zdravstveni domovi, domovi ostarelih občanov ipd. ter obvladovanje teh stroškov,
- uvajanje obnovljivih virov energije na področjih, kjer je to smiselno, tehnično izvedljivo, geografsko možno in ekonomsko upravičeno,
- uvajanje energetske učinkovitosti v javne zgradbe, javna podjetja, zavode in storitve ter uvajanje energetske učinkovitosti v zasebni sektor (v industrijo in storitve),
- zagotavljanje čim višje stopnje sonaravnega prometa ter zmanjševanje negativnih vplivov prometa na okolje,
- uvajanje sistemov daljinskega ogrevanja, so-proizvodnje električne energije in toplote ter poligeneracije, kjer je to možno in ekonomsko upravičeno,

- izvajanje energetskih pregledov javnih zgradb, šol, vrtcev in podjetij, stanovanjskih stavb, stanovanjskih blokov ipd.,
- uvajanje energetskega knjigovodstva in managementa vključno s preventivnim energetskim vzdrževanjem naprav in sistemov zagotavljanja, rabe energije v javnih zgradbah in ustanovah ter podjetjih in zavodih,
- zniževanje končne rabe energije pri vseh porabnikih v občini vključno z javno razsvetljavo,
- promoviranje, izobraževanje in osveščanje ustanov, zaposlenih v javnem sektorju, prebivalstva, učencev, dijakov in ostalih v smeri učinkovite rabe energije, energijske učinkovitosti in obnovljivih virov energije,
- vključevanje vseh akterjev v občini v skupna prizadevanja za dvig energijske učinkovitosti v občini in rabo obnovljivih virov energije.

6.9 Vpliv industrije in storitvenih dejavnosti na okolje

Na območju Mestne občine Ptuj je najpomembnejša dejavnost predelovalna industrija (SKD), sledi ji prehrabna industrija in turizem. Glavne industrijske panoge in storitvene dejavnosti v Mestni občini Ptuj so obdelava kovin, elektro industrija, gradbeništvo in gradbeni proizvodi, prehrabna industrija in kmetijstvo, turizem in gostinstvo, informacijske in komunikacijske tehnologije, transport in logistika in druge podporne storitve.

Največje podjetje na področju živilsko predelovalna dejavnosti je Perutnina Ptuj d. d., ki je mednarodno podjetje in se ukvarja s proizvodnjo, predelavo perutninskega mesa, pridelavo vina in proizvodnjo krmnih mešanic. Proizvodne farme se nahajajo v širšem območju Podravja, predelovalni obrati Perutnine Ptuj pa so locirani v Mestni občini Ptuj (klavnica, predelava, kafilerija, čistilna naprava, tovarna krmil in vzdrževanje).

Na območju Mestne občine Ptuj sta dve poslovni coni, medtem ko so v fazi načrtovanja - v izvedbenem delu OPN, za katerega so se v letu 2021 začeli postopki pri nosilcih prostora - tri cone: širitev obstoječe cone ob Puhovi ulici, nova cona med Zagrebško cesto in navezovalno cesto na AC Slivnica – Gruškovje ter medobčinska poslovno-logistična cona.

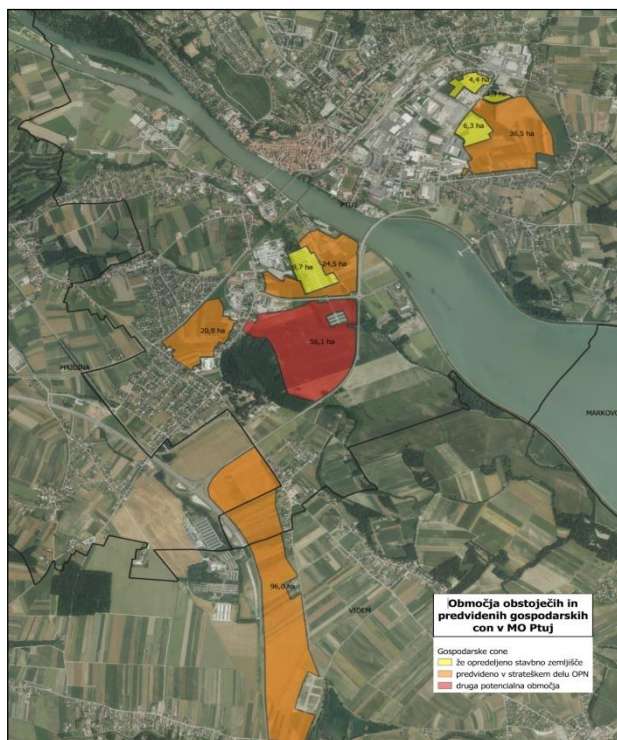
Tabela 17: Poslovne cone v Mestni občini Ptuj

Poslovne cone in prosta območja	Ime obrtne cone	Velikost v ha	Zasedenost v %	Velikost širjenja v ha
Poslovna cona Ptuj levi breg (večina v zasebni lasti; delno komunalno opremljena)	PC levi breg	124,45 (15 ha prostih površina)	85 %	36,5
Poslovna cona Ptuj desni breg (večina v zasebni lasti; delno komunalno opremljena)	PC desni breg	51,73 (7 ha prostih površina)	85 %	5,8

Poslovne cone in prosta območja	Ime obrtne cone	Velikost v ha	Zasedenost v %	Velikost širjenja v ha
Poslovna cona med Zagrebško cesto in navezovalno cesto na AC	-	56 ha (novo predlagano zemljišče)	0%	56,0
Medobčinska poslovna logistična cona Ptuj, Videm, Hajdina (načrtovana)	Medobčinska poslovna cona Ptuj	*Območje je veliko približno 95 ha, skupaj z že obstoječo manjšo gospodarsko cono *Lancova vas v Občini Videm v velikosti 6 ha je območje veliko približno 101 ha *Občina Hajdina 21 ha. *Mestna občina Ptuj 13 ha. *Občina Videm 61 ha + 6 ha	0%	96,0

Vir: Območni razvojni program Spodnje Podravje, 2021

Slika 6: Prikaz lokacij obstoječih in predvidenih poslovnih con v Mestni občini Ptuj

Zakonodaja na področju varstva okolja predpisuje dopustne emisije v okolje, ravnanje z odpadki in nevarnimi snovmi ter ravnanje z okoljem. Industrija in določeni drugi poslovni subjekti, ki so zavezanci z večjimi obremenitvami okolja, morajo izvajati stalni monitoring in poročanje. Manjša in srednja podjetja, ki pa običajno niso zavezanci za monitoring in poročanje, je kakovost nadzora v večji izziv. V okviru obremenjevanja okolja še vedno ostaja problematika emisij smradu na izvoru piščančjih farm na desnem bregu Drave in občasno iz kafilerije (TPK) Perutnine Ptuj d.d. Na območju Mestne občine Ptuj je 8 podjetij zavezancev za pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja glede emisij v vode, 2 podjetji za emisije v zrak, 6 podjetij kot upravljalcev za naprave onesnaževanja okolja večjega obsega in 1 podjetje kot upravljavca naprav z dovoljenji za izpuščanje TGP (ARSO, 2020).

Po podatkih Ajpes-a je 8 podjetij, ki se ukvarjajo z ravnanjem z odpadki v Mestni občini Ptuj. V Sloveniji je certificiranih 494 organizacij z okoljskim certifikatom ISO 14001:2005, od tega je 7 podjetij v Mestni občini Ptuj: CP Ptuj d.d., LP Mycron d.o.o., Perutnina Ptuj d.d., SM Mehan d.o.o., TPV prikolic d.o.o., Veterinarska ambulanta PP d.o.o. in Zaščita Ptuj d.o.o. Glede okoljske sheme EMAS (11 v Sloveniji) in učinkovitega energetskega upravljanja - ISO 50001 (38 v Sloveniji) pa ni vključeno nobeno podjetje iz območja Mestne občine Ptuj.

6.10 Odpadki

Ravnanje z odpadki je obvezna lokalna javna služba. Izvajalec gospodarske javne službe zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov v Mestni občini Ptuj so Javne službe Ptuj d.o.o. in so prav tako upravljavalec Centra za ravnanje z odpadki (CERO Gajke). Na območju Mestne občine Ptuj je urejeno ločeno zbiranje odpadkov s shemo »od vrat do vrat«, kar pomeni, da občani že doma ločeno zbirajo in ločeno zbrane odpadke tudi oddajo. CERO Gajke se nahaja na Ptujskem polju v severovzhodni Sloveniji, vzhodno od mesta Ptuj, znotraj nekdanje gramoznice. Geografsko pokriva območje občin Spodnjega Podravja in je v lasti Mestne občine Ptuj. Od leta 2015 se odlaganje in obdelava mešanih komunalnih odpadkov ne izvaja več na samem centru. Obdelava in odlaganje se tako oddajata drugim izvajalcem, ki imajo za to potrebna dovoljenja. Mestni svet je na svoji redni seji septembra 2020 izglasoval tudi zaprtje odlagališča CERO Gajke, ki bo izvedena v prihodnjih 3-5 let.

V odvoz odpadkov je vključenih cca. 23.000 prebivalcev iz Mestne občine Ptuj. Izvajalec Javne službe Ptuj d.o.o. je v zadnjem sedemletnem obdobju imel veliko dela pri pripravi in prilagajanju na spremembe zakonodaje. Zlasti gre za spremembe na področju zbiranja, skladiščenja in ločevanja odpadkov, ki se je v 6-letnem obdobju korenito spremenila. Tako država kot posledično tudi vsi izvajalci javne službe v Sloveniji so imeli vedno večje težave z neprevzemanjem odpadne embalaže od družb za ravnanje s komunalno odpadno embalažo, ki je v letu 2020 dosegla sam vrh. Na dvoriščih komunalnih podjetij je takrat ostalo več kot 50.000 ton embalaže. Z enako težavo se je soočal tudi izvajalec Javne službe Ptuj d.o.o. Količina embalaže, ki je ostala ne prevzeta je bila več kot 1.000 ton.

Center ponovne rabe

Glede na stopenjsko hierarhijo ravnanja z odpadki (preprečevanje, ponovna uporaba, recikliranje, drugi postopki predelave, odstranjevanje) so Javne službe Ptuj d.o.o. v letu 2015-2016 vzpostavile Center ponovne rabe na lokaciji CERO GAJKE, ki obratuje še danes. Rabljene in še uporabne predmete lahko občani pripeljejo na CERO Gajke, kjer se pregledajo in oddajo v Center ponovne rabe (CPR). V centru CPR se lahko oddajo izdelki iz gospodinjstva, kot so pohištvo, keramika, knjige, tekstil, kolesa, dekorativni dodatki, otroška oprema in vsi ostali zavrženi izdelki, ki imajo še uporabno vrednost. V centru CPR se izdelki popravijo, obnovijo in prodajo uporabnikom po simbolični ceni. Z nakupom izdelka kupec prihrani denar, prispeva k varčevanju naravnih virov in podpira lokalna delovna mesta. V centru CPR na CERO Gajkah (Rogozniška cesta 26) so naprodaj večji kosi pohištva in tehnična oprema ter manjši predmeti (porcelan, steklo, oblačila, knjige, igrače). V podjetju Javne službe Ptuj d.o.o. se srečujejo s problemom pomanjkanja delovne sile, zato je Center ponovne rabe na lokaciji CERO Gajke občasno zaprt.

Nov način zbiranja določenih vrst komunalnih odpadkov

Javne službe Ptuj d.o.o. si prizadevajo preko medijev (TV, radio, časopis, brošure ...) seznanjati in osveščati občane kot povzročitelje odpadkov o pravilnem ločevanju in zmanjševanju količin odpadkov. Šole so bile pozvane, da načrtujejo termine za izobraževanja. O novostih, urnikih odvoza in akcijah so povzročitelji odpadkov obveščeni mesečno tudi na položnicah in na spletni strani JS Ptuj.

Zbiranje stekla »od vrat do vrat«

Javne službe Ptuj d.o.o. so v letu 2020 izvedle 6-mesečni pilotni projekt zbiranja stekla po sistemu »od vrat do vrat« na območju strnjene naselja. Rezultati raziskav so pokazali, da si prebivalci želijo zbiranja po takšnem sistemu, zato se je s 1.1.2021 uvedlo zbiranje stekla »od vrat do vrat« za vse prebivalce Mestne občine Ptuj, hkrati pa se je s 1.1.2021 prenehalo zbiranje stekla na ekoloških otokih. Ekološki otoki so se tako ukinili.

Zbiranje odpadnega jedilnega olja iz gospodinjstev

V Mestni občini Ptuj so Javne službe Ptuj d.o.o. v letu 2018 pričele z zbiranjem odpadnega jedilnega olja iz gospodinjstev. Izvajalec Javne službe Ptuj d.o.o. je postavil 7 zabojnikov za zbiranje odpadnega jedilnega olja na območju Mestne občine Ptuj. V tabeli 19 so predstavljeni podatki o zbranih količinah odpadnega jedilnega olja po letih, kjer je opazno viden trend naraščanja zbranih količin in s tem posredno osveščenosti gospodinjstev na ravni sodelovanja.

Tabela 18: Zbrana količina odpadnega jedilnega olja po letih

Leto zbiranja	Zbrana količina (l)	Število vključenih gospodinjstev	Količina (l/gospodinjstvo)
2018	525	125	4,2
2019	1.187	250	4,7
2020	1.717	265	6,5
2021	2.212	350	6,3

Vir: Javne službe Ptuj d.o.o., 2022

Zbiranje odpadne električne in elektronske opreme

Javne službe Ptuj d.o.o. so se v letu 2017 pridružile projektu zbiranja odpadne električne in elektronske opreme na terenu in se povezale z družbo ZEOS v projektu E-cikliraj. Gre za evropski projekt zbiranja odpadne elektronike v posebnih zabojnikih, ki so se v letu 2018 pričeli postavljati na določenih lokacijah v Mestni občini Ptuj. Teh lokacij je 16 v celotni mestni občini Ptuj. Lokacije se lahko poiščejo na ZEOS spletni strani na povezavi: [Prevzemna mesta \(zeos.si\)](http://Prevzemna_mesta_(zeos.si)). Kljub organiziranemu ločenemu zbiranju odpadne električne in elektronske opreme se količina te vrste odpadkov v zbirnem centru CERO Gajke ni znižala.

Tekstil za ponovno uporabo in odpadni tekstil

V letu 2015 so Javne službe Ptuj d.o.o. v okviru projekta Poretexs vzpostavile ulične zbiralnike za zbiranje odpadnega tekstila po Mestni občini Ptuj. V ta namen se je nabavilo 10 uličnih zbiralnikov, ki so postavljeni po celotni ptujski občini na določenih lokacijah. Zbrani tekstil se nadalje preda Rdečemu križu ali Karitasu in podjetniku, ki iz odpadnega tekstila izdeluje krpice. Na letni ravni se zbere nekaj več kot 12 ton tekstila. Tudi Humana d.o.o. ima na lokaciji Mestne občine Ptuj postavljenih 9 zabojnikov za zbiranje rabljenih oblačil in tekstila. Lokacije zabojnikov so objavljene na spletni strani Humana (<https://www.humana.si/ptuj>).

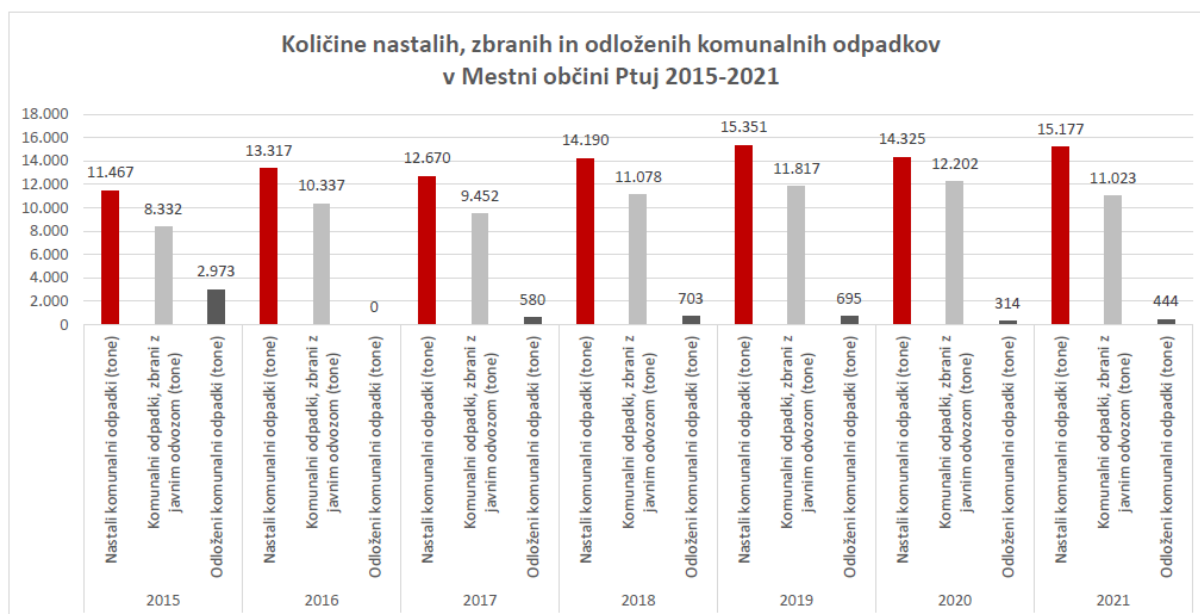
V zabojnikih se zbira oblačila, obutev, hišni tekstil (posteljnino, zavese, prte, brisače, ipd.), igrače in modne dodatke (torbice, pokrivala, šale, ipd.). Karitas zbira rabljena oblačila in obutev glede na potrebe (letni časi), predvsem za otroke.

Masni tok odpadkov

Od natančnejšega beleženja odpadkovnih tokov in predvsem večjega ločenega zbiranja komunalnih odpadkov se je trend ločenega zbiranja v primerjavi s prejšnjim 6-letnim obdobjem povečal. Na območju Mestne občine Ptuj je bilo v letu 2021 15.177 ton nastalih komunalnih odpadkov, kar je za 32,3% več v primerjavi z letom 2015. Prav tako je bila zabeležena porast pri komunalnih odpadkih zbranih z javnim prevozom, ki so leta 2021 znašali 11.023 ton. Občuten padec je bil zaznan pri odloženih komunalnih odpadkih (l. 2015 - 2.973 ton vs. l. 2021 - 444 ton).

Graf 24: Količine nastalih, zbranih in odloženih komunalnih odpadkov v Mestni občini Ptuj 2015-2021

Iz spodnjih podatkov je razvidno, da se povečuje količina odpadkov v gospodinjstvih, zbranih z javnim odvozom. Do tega prihaja zaradi vedno večje potrošnje prebivalstva. Tudi količina nastalih komunalnih odpadkov na prebivalca se postopoma zvišuje. Količina odloženih komunalnih odpadkov se iz leta v leto znižuje, kar nakazuje, da prebivalci Mestne občine Ptuj bolje ločujejo svoje komunalne odpadke.

Tabela 19: Odpadki na prebivalca Mestne občine Ptuj 2015-2021

Leto zbiranja	Nastali komunalni odpadki [kg/prebivalca]	Komunalni odpadki, zbrani z javnim odvozom [kg/prebivalca]	Odloženi komunalni odpadki [kg/prebivalca]
2015	495	360	128
2016	575	446	-
2017	548	409	25
2018	611	477	30
2019	504	504	30
2020	562	516	13
2021	645	468	19

Vir: SURS, <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/si/Data/-/2706104S.px>

Na območju Mestne občine Ptuj je v letu 2021 nastalo 645 kg komunalnih odpadkov na prebivalca. Nastali komunalni odpadki na prebivalca so za 127 kg na prebivalca nad slovenskim povprečjem in v primerjavi z letom 2015 za 150 kg na prebivalca višji.

6.11 Prostor

Prostorsko načrtovanje je sestavni del urejanja prostora. Omogoča skladen prostorski razvoj z obravnavo in usklajevanjem različnih potreb in interesov razvoja z javnimi koristmi na področjih varstva okolja, ohranjanja narave in kulturne dediščine, varstva naravnih virov, obrambe in varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Občina je na področju prostorskega načrtovanja pristojna za določanje ciljev in izhodišč prostorskega razvoja občine, določanje rabe prostora in pogojev za umeščanje posegov v prostor ter načrtovanje prostorskih ureditev lokalnega pomena.

Načrtovanje prostorskega razvoja Mestne občine Ptuj upošteva položaj občine v širšem prostoru, usmeritve posameznih sektorjev, oceno stanja in teženje v prostoru. Cilji prostorskega razvoja so opredeljeni v prostorskem aktu, da bi na podlagi tega lažje reševali obstoječe in pričakovane prostorske probleme v mestni občini ter preusmerjali negativne teženje po posegih na nova stavbna zemljišča in s tem dosegli večjo stopnjo urejenosti v prostoru.

Cilji prostorskega razvoja občine so:

- skladen, racionalen in učinkovit prostorski razvoj,
- skladen razvoj območij s skupnimi prostorsko razvojnimi značilnostmi z optimalno zasnovo poselitve,
- optimalna porazdelitev in razvoj dejavnosti v prostoru,
- prostorske možnosti za razvojno usmerjenost pomembnejših naselij v občini, zlasti občinskega središča in oskrbnih središč,
- dobra infrastrukturna opremljenost in povezanost infrastrukturnih omrežij,
- preudarna raba naravnih virov z uravnoteženo namensko rabo prostora,
- prostorski razvoj usklajen s prostorskimi omejitvami in skrb za ekološko ravnovesje in naravo,
- ohranjanje in varovanje okolja ter naravne in kulturne dediščine, z možnostjo vključevanja teh dobrin v gospodarski razvoj občine,
- zagotavljanje varstva ljudi, živali, premoženja, kulturne dediščine ter okolja pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Zaradi dosedanjega prostorskega razvoja občine ter strategije razvoja posameznih obstoječih in predvidenih dejavnosti v prostoru, je občina kot prednostne določila naslednje cilje prostorskega razvoja:

1. zagotovitev prostorskih pogojev za širitev in umestitev površin za potrebe bivanja v občinskem središču in v ostalih naseljih, v katera bo usmerjala širitev poselitve,
2. zagotovitev prostorskih pogojev za potrebe dejavnosti občinskega središča ter dejavnosti medobčinskega, regionalnega in nacionalnega središča,
3. zagotovitev prostorskih pogojev za širitev in razvoj obstoječih gospodarskih dejavnosti v občinskem središču – termalne in ostale oblike turizma, proizvodni obrati, gospodarska cona, transportno logistična cona,

4. zagotovitev prostorskih pogojev za širitev in razvoj obstoječih gospodarskih dejavnosti izven občinskega središča, zlasti agrarnih in dopolnilnih dejavnosti potrebnih za izboljševanje kakovosti bivanja,
5. zagotovitev prostorskih pogojev za izboljševanje stanja okolja na območju mestne občine – voda, tla, zrak, z ustreznim načrtovanjem razmestitve dejavnosti in sprotnim prilagajanjem okoljsko manj primernih dejavnosti v prostoru,
6. zagotovitev prostorskih pogojev za izgradnjo, širitev in posodabljanje okoljske infrastrukture, potrebne za izboljševanje stanja okolja in kakovosti bivanja ter zdravja ljudi v mestni občini in v njenem vplivnem območju,
7. zagotovitev prostorskih pogojev za izboljševanje, dopolnjevanje in posodabljanje ostalih infrastrukturnih omrežij v občini, zlasti delov prometnega omrežja s povečanjem prometnic, ki bodo zagotavljale dostopnost občinskega središča, z zagotovitvijo dolgoročne nemotene propustnosti prometnega omrežja med levim in desnim obrežjem reke Drave – umestitev nove premostitve reke Drave ter izboljšanje varnosti obstoječih prometnih povezav,
8. zagotavljanje prostorskih pogojev za izboljšanje, dopolnjevanje in posodabljanje medkrajevnega javnega potniškega prometa, javnega potniškega prometa na ravni občine in regije in ob izkazani potrebi zagotovitev pogojev za vzpostavitev javnega potniškega prometa v mestu in primestnih naseljih,
9. zagotovitev prostorskih pogojev za površine za mirujoči promet kot predpogojem za zmanjševanje in umiritev prometa v mestnem in ostalih naseljih in uresničitev prometne cone brez motornega prometa v SMJ ter delih mesta s povečanim številom pešcev,
10. ureditev in izgradnjo kolesarskega omrežja za potrebe kolesarjenja kot oblike trajnostne mobilnosti v območju občine, kjer prevoz s kolesom nadomešča uporabo osebnega vozila (npr. prevoz na delovno mesto, v šolo, po nakupih itd.) in kot dela dopolnilne rekreacijske dejavnosti v zelenem okolju ter vzpostavitev kolesarskih povezav s kolesarskimi omrežji izven občine ter sistema peš poti,
11. zagotovitev prostorskih pogojev za povečanje in povezovanje zelenih površin mesta kot površin s sprehajalnimi potmi, namenjenih športu, rekreaciji in oddihu na prostem ter souporabo teh poti za vsakodnevno mobilnost, ki nadomešča uporabo osebnega avtomobila,
12. zagotovitev prostorskih pogojev za umestitev, razvoj in posodobitev tistih energetskih omrežij, ki izboljšujejo kakovost bivanja v intenzivnih urbanih središčih in so primernejša za ohranjanje zdravja ljudi,
13. zagotovitev prostorskih pogojev za posodabljanje in dostopnost telekomunikacijskih omrežij na celotnem območju občine,
14. zagotovitev prostorskih pogojev za umestitev državnih ureditev na območju občine (posodobitev železniškega omrežja, glavna cesta Hajdina – Ormož, plinovod M9).

Urejanje prostora v Mestni občini Ptuj poteka na podlagi sprejetega Občinskega prostorskega načrta (OPN) s spremembami kot krovne dokumenta prostorskega razvoja lokalne skupnosti ter občinskimi podrobnimi prostorskimi načrti, s katerimi se podrobneje urejajo posamezne zaključene enote urejanja prostora ali njihovi deli. Analiza stanja na področju dosedanjega prostorskega razvoja v treh različnih prostorskih sistemih je predstavljena v nadaljevanju.

Sistem poselitve

Prednosti: ☐ dobra zasnova prostorskega razvoja občinskega središča in vzpostavljen poselitveni vzorec strnjenih ravninskih naselij; ☐ dobra strukturiranost in prostorska razporeditev obstoječih dejavnosti; ☐ prostorske možnosti za notranji razvoj in prenovo občinskega središča Ptuj; ☐ prostorske možnosti za notranji razvoj območij ostalih strnjenih naselij; ☐ izjemna območja kulturne dediščine.

Slabosti: ☐ neenakomerna razporeditev družbene infrastrukture, mestotvornih in mestoslužnih dejavnosti; ☐ velike površine suburbanega tipa pozidave; ☐ intenzivna širitev naselij ob prometnicah; ☐ razvoj v smeri mesta po meri avtomobila (ne človeka), razen urejanja starega mestnega jedra v posameznih segmentih; ☐ nesorazmerno vplivno območje mesta na levem in desnem bregu Drave; ☐ stihijška širitev mesta na severnem in vzhodnem robu urbane naselbine s pojavi razpršene gradnje; ☐ dopuščanje razpršene gradnje v okolici občinskega središča; ☐ močan pojav širjenja razpršene poselitve v gričevnatem delu območja občine z mešanjem avtohtone in novejšje poselitve; ☐ prostorske omejitve za širitev naselij zaradi varovanja najboljših kmetijskih zemljišč, reliefne oblikovanosti in strogih varovalnih režimov (arheologija); ☐ morfološki razvoj naselij; ☐ pritisk pozidave ob pomembnejše prometne smeri (Maribor, Spuhlja, Kidričevo) in na reliefno dvignjene površine ob severnem obrobju mesta; ☐ ekstenzivna raba prostora trgovske dejavnosti v industrijski coni in nastanek večjih nakupovalnih centrov namesto razvija mešanih con.

Sistem gospodarske javne infrastrukture

Prednosti: ☐ dobra cestna navezanost naselij na občinsko središče, ☐ dobra povezanost naselij med seboj in dobra navezanost na poselitvena območja izven mej občine; ☐ območje mesta Ptuj in obmestna naselja imajo boljša razvojna izhodišča kot preostali del vplivnega območja regionalnega središča ter gričevnati del mestne občine; ☐ zagotovljenost dostopa do energetskih in telekomunikacijskih omrežij na celotnem območju občine; ☐ zagotovljenost preskrbe s pitno vodo in ravnanja z odpadki na celotnem območju občine; ☐ delno izgrajen sistem odvajanja in čiščenja odpadne vode.

Slabosti: ☐ obremenjenost mestnega središča s prometno infrastrukturo in pomanjkanje površin za mirujoči promet v obliki garažnih hiš oziroma podzemnih garaž; ☐ slaba prometna povezanost med območji izvora in cilja prometa; ☐ nizek nivo trajnostne in aktivne mobilnosti: ☐ slaba opremljenost in povezanost s kolesarskimi potmi, ☐ zasedenost javnih površin z avtomobili in s tem odrinjenost pešcev, ☐ slaba razvejanost in frekvenca javnega potniškega prometa; ☐ zaostajanje izgradnje okoljske infrastrukture (zajemanje in čiščenje odpadnih vod) na okoljsko občutljivem območju varovanja vodnih virov; ☐ obremenjenost območja občine z velikimi infrastrukturnimi sistemi (prometni koridorji, energetski koridorji).

Sistem krajine

Prednosti: ☐ velike površine kmetijskih zemljišč Ptujkega in Dravskega polja ter južnega dela Slovenskih goric primernih za kmetijsko dejavnost; ☐ vodni viri, ☐ primerni za oskrbo s pitno vodo; ☐ reka Drava z obrečno krajino in del odvodnega energetskega sistema hidroelektrarn Zlatoličje in Formin kot potencialna območja za razvoj turističnih gospodarskih dejavnosti, predvsem vodnega, obvodnega in sonaravnega turizma, ☐ tudi turizma na kmetijah; ☐ bogata območja kulturne dediščine in ohranjene narave; ☐ primerna območja za izvajanje turizma kot dopolnilne dejavnosti izven izrazito turističnih območij; ☐ velike vodne površine in ohranjena območja narave.

Slabosti: ☐ obremenjenost poselitve z intenzivno kmetijsko dejavnostjo Ptujkega in Dravskega polja ter Slovenskih gorici; ☐ bivalno okolje (emisije kmetijske dejavnosti v naseljih in v odprtem prostoru); ☐ obremenjenost naravnih virov (tla, podtalnica Ptujkega in Dravskega polja) z intenzivno kmetijsko dejavnostjo (emisije kmetijske dejavnosti v naseljih in v odprtem prostoru); ☐ neprimerna strukturiranost krajinskega prostora; ☐ slaba členjenost krajine v ravninskem delu občine in pojavi zaraščanja kmetijskih površin v gričevnatem svetu občine.

OSNUTEK

7 Turizem in kulturna dediščina

7.1 Turizem

Turizem predstavlja pomembno razvojno in poslovno priložnost za Ptuj. V Mestni občini Ptuj je turizem danes del svetovnega in evropskega tržišča, ki je znan po odmevnih mednarodnih prireditvah, termalni, etnološki, kulturnozgodovinski, enološko-kulinarični ponudbi, območje pa je uveljavljeno tudi kot športno-rekreacijsko in sprostitevno središče. Turistična dejavnost niso le gostinski nastanitveni obrati, strežba hrane in pijače, zdravilišča, turistični agenti, prevozniki in turistični vodniki in drugi neposredni turistični ponudniki, temveč je turizem tudi izrazito usmerjen v mednarodno odprtost in odvisen od uspešnosti izvoza na mednarodne trge številnih izdelkov in storitev, združenih v doživetjih in izkušnjah turistov ter izletnikov.

Območje Mestne občine Ptuj je območje bogate kulturne dediščine, v katerem se nahaja veliko število arheoloških, etnoloških, naselbinskih spomenikov. Najpomembnejša turistična točka in glavna turistična znamenitost mesta Ptuja je Ptujski grad. Vedno večji je trend aktivnega turizma, turisti povprašujejo po kolesarskih in pohodniških poteh.

Turizem na Ptujju pa sledi tudi načelom trajnostnega razvoja, tako na okoljskem, gospodarskem kot družbenem področju. Zelena in trajnostno naravnana drža turizma na Ptujju, ki je skladna s širšo razvojno strategijo Mestne občine Ptuj in nacionalnim razvojnim okvirjem, je krovna usmeritev, skozi katero so presojani vsi ukrepi in aktivnosti na tem področju. Ptuj se je v letu 2016 vključil v Zeleno shemo slovenskega turizma kot slovenska zelena destinacija in pridobil srebrni znak »Slovenia Green«. Po recertifikaciji leta 2019 je pridobil bronasti znak »Slovenia Green«.

V letu 2021 so okoljski znak »Okoljska marjetica« pridobilo Prenočišče Panorama kot prva v Mestni občini Ptuj. Znak za okolje Evropske unije (Okoljska marjetica) izpostavlja tiste proizvode, ki imajo v primerjavi z drugimi istovrstnimi manjše negativne vplive na okolje. Merila za pridobitev znaka se nanašajo na varčevanje z elektriko, energijo, vodo, skrb za odpadno vodo, preprečevanje nastajanja odpadkov in njihovo ločevanje. Gre za prostovoljni instrument zagotavljanja varstva okolja, ki ga podeli Agencija RS za okolje pod jasno navedenimi predpisi EU.

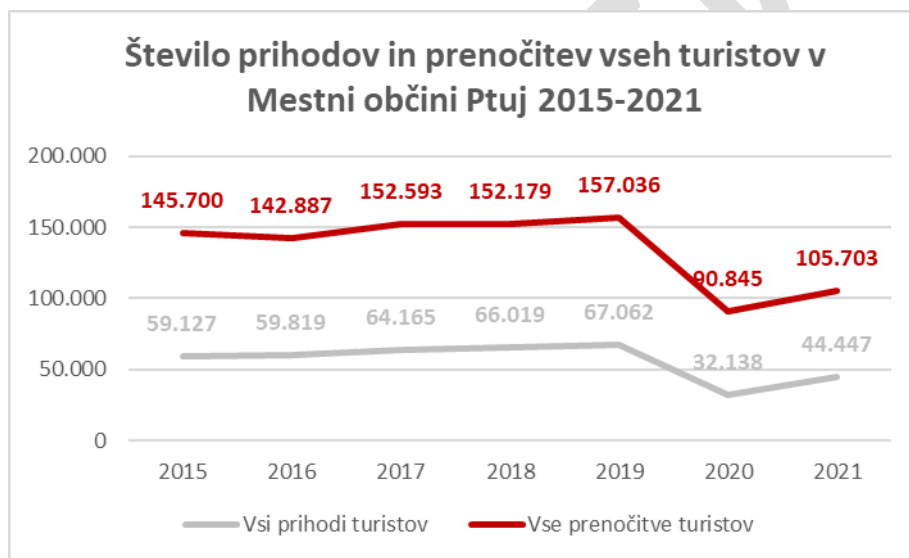
Tako kot slovenski turizem, se je tudi turizem v Mestni občini Ptuj v zadnjih dveh letih znašel na pomembnem razpotju med okrevanjem po posledicah zdravstvene krize pandemije covid-19 in pojavom novih varnostno-političnih groženj in tveganj zaradi vojne v Ukrajini. Ti na eni strani spreminjajo tržne pogoje in še dodatno zaostrujejo razmere, na drugi strani pa izpostavljajo strukturna neravnovesja na ponudbeni strani turizma, ki so bila prisotna že pred kriznim obdobjem. Posledice so se tako odražale v zadnjih dveh letih tako na številu in prenočitvah turistov, kakor tudi v višini izgubljenih prihodkov iz dejavnosti turizma.

Prihodi in prenočitve turistov

Število prihodov turistov je v Mestni občini Ptuj od leta 2015 do leta 2019 naraščalo. Če je v letu 2015 Mestna občina Ptuj zabeležila 59.127 vseh prihodov turistov se je število le teh do leta 2019 zvišalo za 134%. Trend naraščanja števila turistov je ustavila zdravstvena kriza pandemije covid-19, ki je v letu 2020 znižala število prihodov turistov na 32.138. Vendar se je število prihodov turistov v letu 2021 popravilo in se dvignilo za 38,3% v primerjavi z letom 2020. Podoben trend je opaziti tudi pri prenočitvah turistov v Mestni občini Ptuj. Če je v letu 2015 Mestna občina Ptuj zabeležila 145.700 vseh prenočitev turistov se je število le teh do leta 2019 zvišalo za 8,2%. Trend naraščanja števila turističnih prenočitev je ustavila zdravstvena kriza pandemije covid-19, ki je v letu 2020 znižala število prenočitev turistov na 90.845. Vendar se je število prihodov turistov v letu 2021 popravilo in se dvignilo za 16,4% v primerjavi z letom 2020.

Graf 25: Število prihodov in prenočitev vseh turistov v Mestni občini Ptuj, 2015-2021

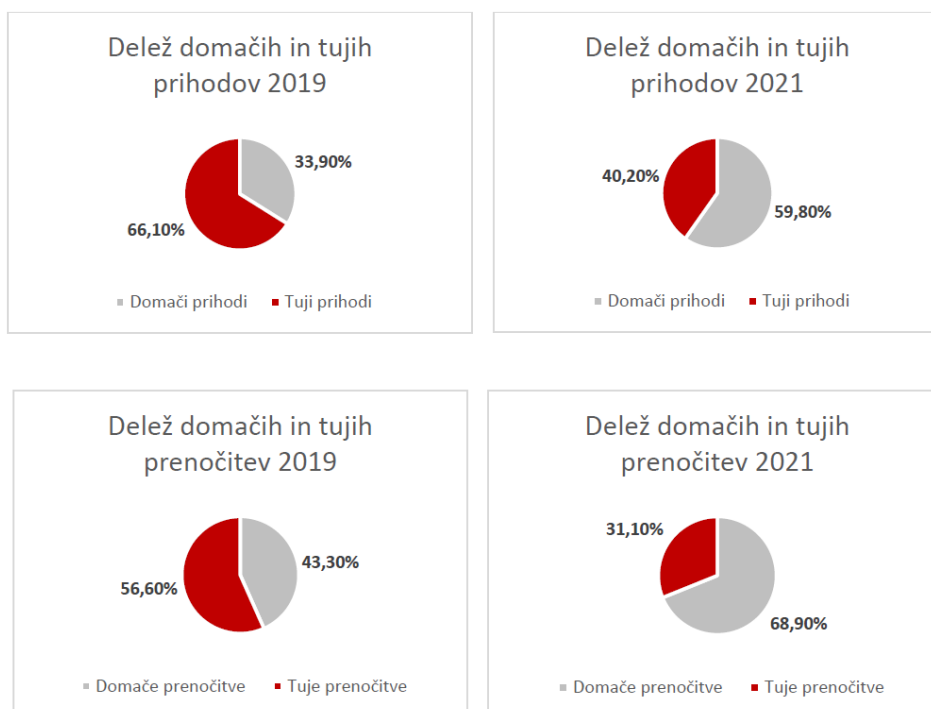

Vir: SURS, <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/2164525S.px>

V letu 2021 delež tujih prihodov iz visoko doseženih 66,1% v letu 2019 upade na 40,2, delež prenočitev tujih gostov pa iz rekordnih 56,6% v letu 2019 na 31,1%. V letu 2021 se je delež tujih prihodov in njihovih prenočitev izrazito znižal zaradi posledic epidemije covid-19, na račun porasta domačih prihodov. Sezonska razporeditev vseh prenočitev po posameznih letnih časih je, na primeru zadnjega normalnega leta pred epidemijo covid-19 relativno ugodna, zaradi ugodne strukture domačega in mednarodnih trgov. Sicer je v letu 2019, v primerjavi s predhodnim letom, sledilo izredno povečanje koncentracija v poletnih mesecih in delno tudi jesenskih mesecih, na račun upada v zimskih mesecih. V letu 2021, kot posledica omejitve dejavnosti zaradi epidemije covid-19, se kar 53% turističnih prenočitev izvede v poletnih mesecih in 38% v jesenskih, medtem, ko na pomladne mesece zaradi zaprtja dejavnosti odpade le 1% in na zimske mesece le 8%.

Graf 26: Struktura in deleži turističnega prometa 2019 in 2021

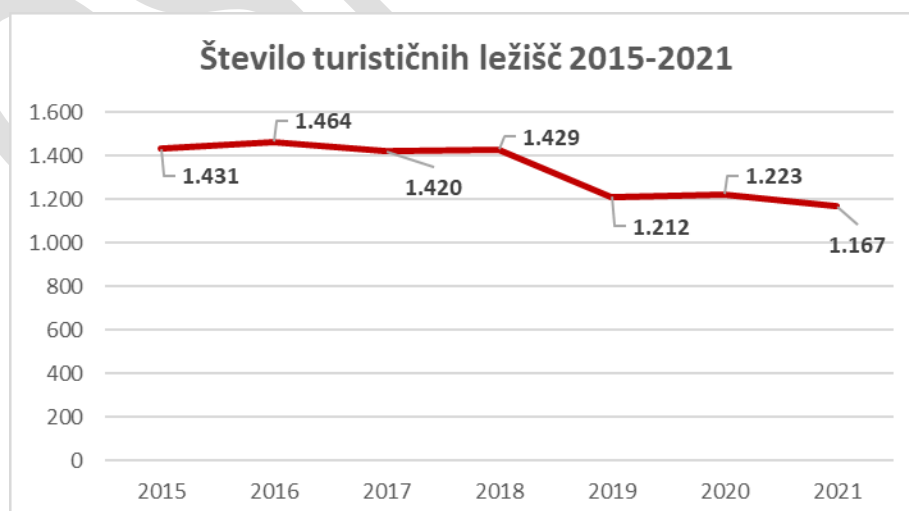

Vir: SURS, <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/2164525S.px>

Nastanitvene zmogljivosti

Število ležišč v turističnih kapacitetah je na območju Mestne občine Ptuj naraščalo vse do leta 2016, po tem letu pa se je pričel upad. Mestna občina Ptuj leta 2021 imela na razpolago 1.167 ležišč, kar je za 264 maj kot v letu 2015 in za 2097 manj kot leta 2016, ko je razpolagala z najvišjim številom ležišč v turističnih kapacitetah.

Graf 27: Število nastanitveni turističnih zmogljivosti v Mestni občini Ptuj 2015-2021

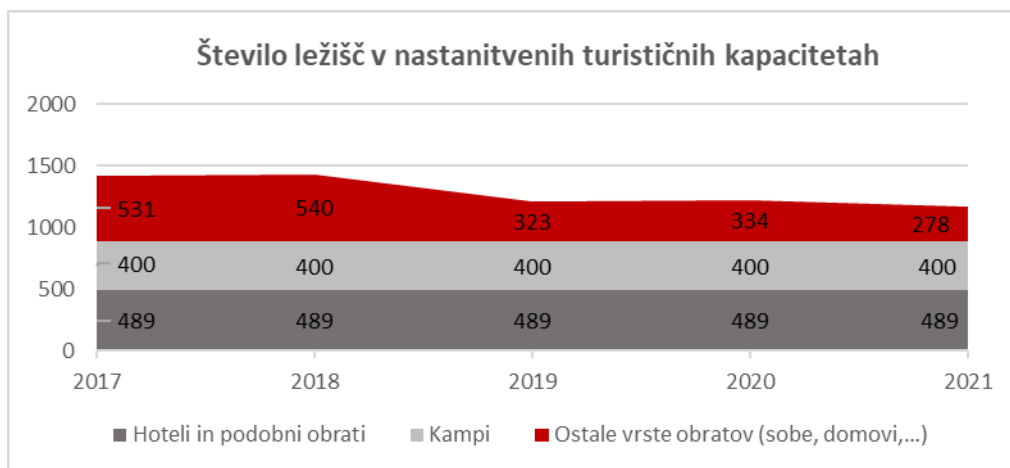
Vir: SURS, <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/2164527S.px/table/tableViewLayout2/>

V letu 2021 je Mestna občina Ptuj razpolagala z največjim številom ležišč v turističnih kapacitetah hotelov, ki so predstavljala 41,9% vseh ležišč. Sledila so ležišča v kapu ter z 23,8% ostale vrste obratov (sobe, domovi,...).

Število ležišč se v opazovanem obdobju ni spreminjalo v hotelih in kampu, padec je bil na področju števila ležišč v ostalih vrstah obratov (sobe, domovi,...). Mestna občina Ptuj je tako od leta 2017 do leta 2021 skoraj razpolovila število tovrstnih razpoložljivih ležišč.

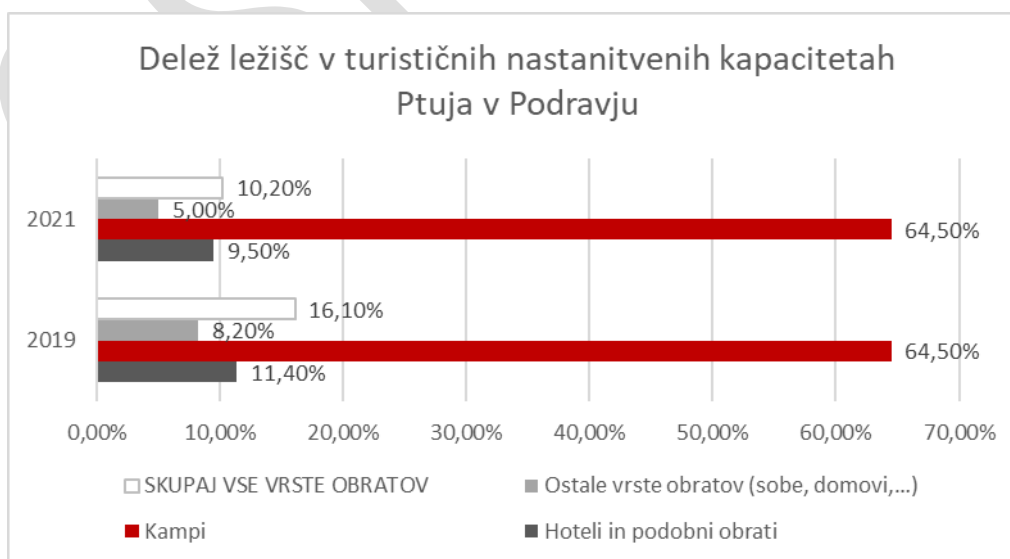
Graf 28: Število ležišč po nastanitvenih kapacitetah v Mestni občini Ptuj 2017-2021

Vir: SURS, <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/2164527S.px/table/tableViewLayout2/>

Če je Mestna občina Ptuj še v letu 2019 razpolagala z 16,1% vseh turističnih kapacitet v Podravju, se je ta dežen na račun zmanjšanja ležišč v turističnih kapaciteta v letu 2021 zmanjšal na 10,2%. Tako je Mestna občina Ptuj v letu 2021 z 10,2% vseh turističnih kapacitet v statistični regiji Podravje ustvarila 19,2% vseh prenočitev v tej regiji.

Graf 29: Primerjava Ptuja s Podravjem po turističnih nastanitvenih kapacitetah, 2019 in 2021

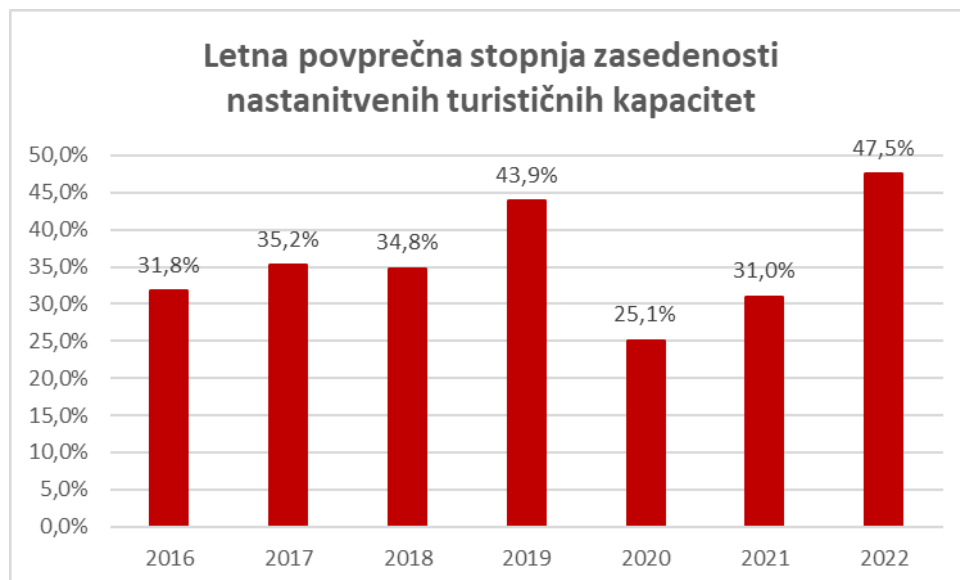

Vir: SURS, <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/2164527S.px/table/tableViewLayout2/>

Zasedenost vseh turističnih ležišč v Mestni občini Ptuj se je od leta 2016 povečevala, izjemoma v letih 2020 in 2021 zaradi epidemije covid-19. V letu 2022 so. do meseca oktobra 2022. nastanitvene kapacitete že presegle rekordno zasedenost, ki je bila v letu 2019, ko je znašala 43,9%.

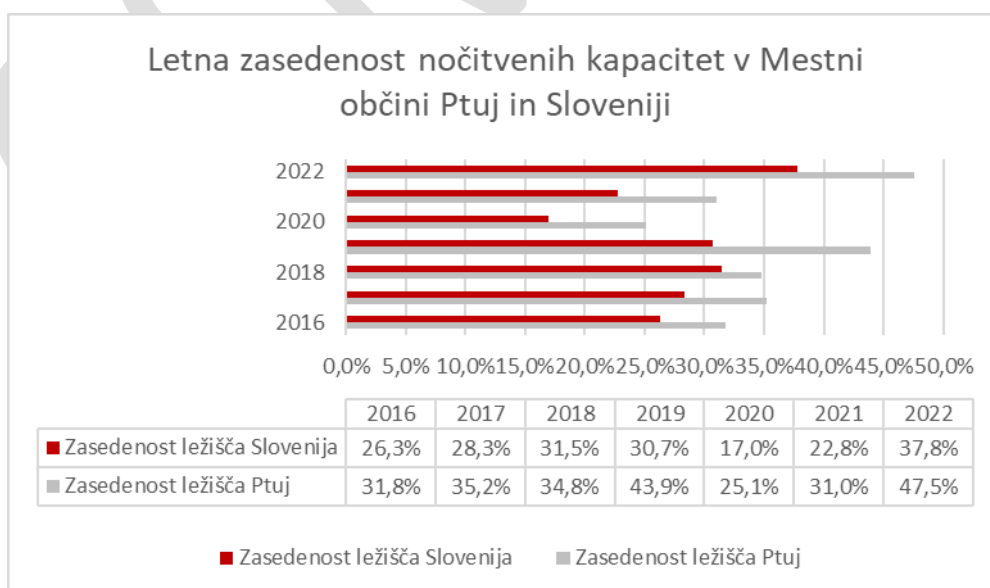
Graf 30: Letna povprečna stopnja zasedenosti nastanitvenih kapacitet v Mestni občini Ptuj 2016-2022

Vir: Zavod za turizem Ptuj, 2022

Pri primerjavi podatkov na ravni države in Mestne občine Ptuj ugotovimo, da je letna zasedenost vseh turističnih ležišč v destinaciji Ptuj, skozi celotno opazovano obdobje od leta 2016, višja v povprečju za slabih deset odstotnih točk.

Graf 31: Primerjava letne zasedenosti vseh turističnih ležišč v destinaciji Ptuj in v Sloveniji, 2016-2022

Vir: Zavod za turizem Ptuj, 2022

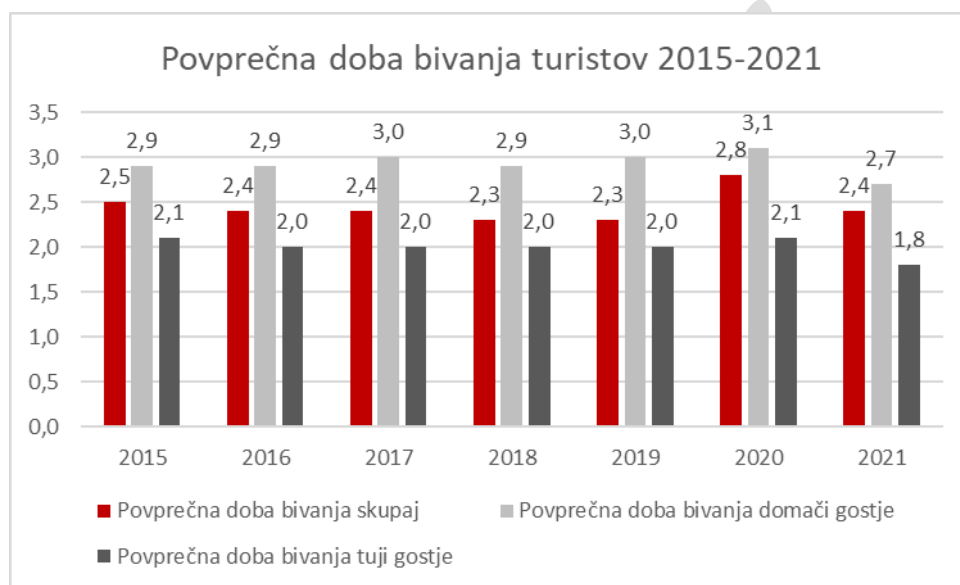

Povprečna doba bivanja

Povprečna skupna doba bivanja v destinaciji Ptuj je v letu 2021 znašala 2,4 dni, kar je pod slovenskim povprečjem, kjer je v letu 202 znašal 2,8 dni. Na Ptuju so v povprečju najdlje bivali domači turisti in sicer 2,7 dni v letu 2021. Povprečna doba tujih turistov je v letu 2021 znašala 1,8 dni.

Povprečna skupna doba bivanja se v obdobju od leta 2015 do leta 2021 giblje med 2,8 do 2,4 dni. Največji upad povprečne dobe bivanja je zaznati pri tuji turistih, kjer se je le ta od leta 2020, ko je znašala 3,1 dan v letu 2021 znižala na 1,8 dni.

Graf 32: Povprečna skupna doba bivanja in domači/tuji gostje 2015-2021

Vir: SURS, <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/2164527S.px/table/tableViewLayout2/>

Analiza tujih trgov

Geoprometni položaj Ptuja na sami Pyhrnski avtocesti (sever - jug), v neposredni bližini križišča z avtocesto (t.i. Panoniko), ki povezuje vzhod z zahodom, mu daje izrazito značilnost tranzitne destinacije, ki generira lahko še veliko večje število prenočitev turistov in tudi kratkih oddihov in s tem izletniškega dnevnega obiska.

Pozicija Ptuja v srednji Evropi, sredi močnega turističnega emitivnega tržišča, generira velik delež avtomobilskih potovanj v širši regiji, ki Ptuj kot turistični destinaciji omogočajo zraven obiska turistov za krajši ali srednje dolg oddih večkrat na leto tudi intenziven razvoj izletniškega turizma. Destinacija Ptuj je oddaljena le nekaj ur vožnje od velikih urbanih središč in najrazvitejših regij Evrope v Avstriji, Nemčiji, Italiji, Švici in vse bolj razvitih držav Vzhodne Evrope.

Slika 7: Pozicija Ptuja v srednji Evropi

Med glavne tuje trge (Top 5), ki generirajo največje število prenočitev tujih gostov pri turističnih ponudnikih na območju Mestne občine Ptuj so v letu 2021 spadale Nemčija, Češka, Avstrija, Nizozemska in Poljska (leta poprej Italija). Te so v letu 2021 dosegle 60% vseh tujih prenočitev in 18,69% vseh prenočitev realiziranih na območju Mestne občine Ptuj. Med glavnimi tujimi trgi je največjo rast od leta 2015 naprej zabeležila Nemčija (znatna gospodarska rast in stabilnost v tem obdobju) in tudi Nizozemska (slednji predvsem gostje v kampu Term Ptuj). Italija je v zadnjih letih beležila upad (ekonomska kriza v Italiji), razen ponovne rasti z odbojem v letu 2019. V zadnjih letih pa so strmo naraščale tudi prenočitve iz vseh drugih držav s posamičnimi manjšimi deleži.

Tabela 20: Število tujih prihodov in prenočitev po državah, 2021

Država	Prihodi	Prenočitve	Država	Prihodi	Prenočitve	Država	Prihodi	Prenočitve
Avstrija	2.006	3.956	Luksemburg	19	28	Združeno kraljestvo	99	183
Belgija	553	1.259	Madžarska	407	653	Druge evropske države	315	521
Bolgarija	49	74	Severna Makedonija	120	231	Južna Afrika	2	2
Bosna in Hercegovina	502	983	Malta	12	40	Druge afriške države	18	44
Ciper	13	21	Nemčija	3.512	6.236	Avstralija	21	40
Češka	2.261	4.010	Nizozemska	1.359	2.827	Nova Zelandija	1	3
Črna gora	24	39	Norveška	24	31	Izrael	17	63
Danska	127	207	Poljska	2.333	2.717	Japonska	4	7
Estonija	49	60	Portugalska	28	70	Kitajska (Ljudska republika)	24	52
Finska	25	29	Romunija	170	229	Koreja (Republika)	3	6
Francija	713	1.124	Ruska federacija	85	151	Druge azijske države	85	321
Grčija	27	41	Slovaška	266	405	Brazilija	6	7
Hrvaška	433	809	Srbija	524	1.905	Druge države Južne in Srednje Amerike	21	41
Irska	14	39	Španija	165	265	Kanada	5	31
Islandija	0	0	Švedska	60	85	Združene države (ZDA)	136	273
Italija	818	1.967	Švica	226	426			
Latvija	21	51	Turčija	34	59			
Litva	51	81	Ukrajina	98	190			

Vir: SURS, <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/2164466S.px>

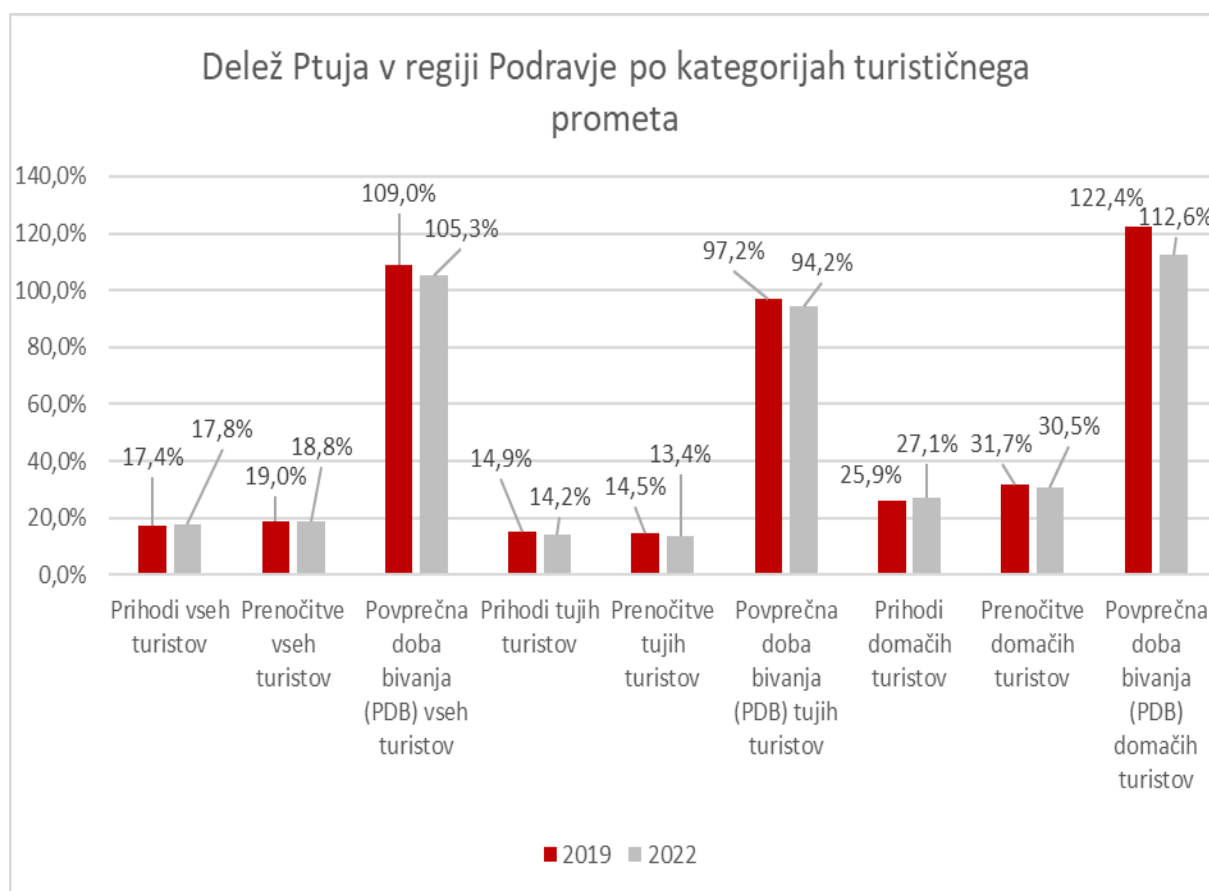
Tudi med glavnimi tujimi trgi (Top 5), ki generirajo največje število prihodov tujih gostov pri turističnih ponudnikih na območju Mestne občine Ptuj so v letu 2021 spadale Nemčija, Poljska, Češka, Avstrija in Nizozemska. Te so v letu 2021 dosegle 64,14% vseh tujih prihodov in 25,81% vseh tujih prihodov realiziranih na območju Mestne občine Ptuj.

Primerjava Mestne občine Ptuj s Podravjem, makro destinacijo Termalna Panonska Slovenija, z drugimi mesti in Slovenijo

Glede na kategorije turističnega prometa vidimo, da ima Ptuj pomembno vlogo v statistični regiji Podravje. Mestna občina Ptuj tako zagotavlja dobrih 18% vseh prihodov turistov v Podravju, glede na prenočitve domačih turistov dosega dobri 30% delež. Po povprečni dobi bivanja turistov pa Ptuj presega povprečno vrednost celotnega Podravja in sicer na račun kategorije povprečne dobe bivanja domačih turistov.

Graf 33: Primerjava Ptuja s Podravjem po kategorijah turističnega prometa, 2019 in 2022

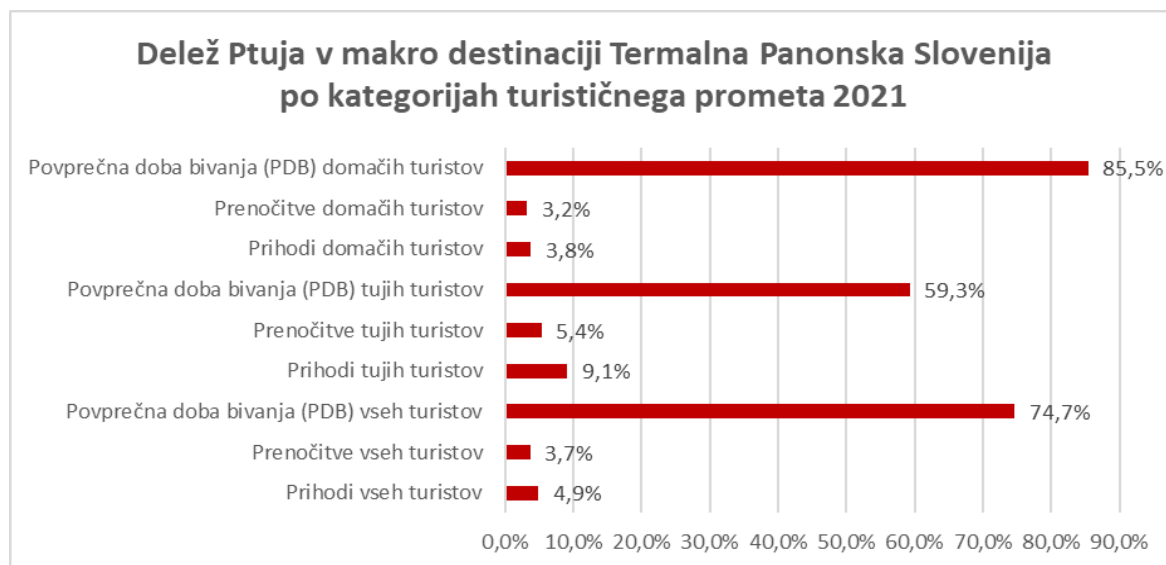

Vir: Zavod za turizem Ptuj, 2022

Slabši položaj pa dosega Ptuj v primerjavi z makro destinacijo Termalna Panonska Slovenija, kjer delež prihoda vseh turistov znaša 4,9%, delež prenočitve vseh turistov 3,7%, povprečna doba bivanja pa je pod povprečjem.

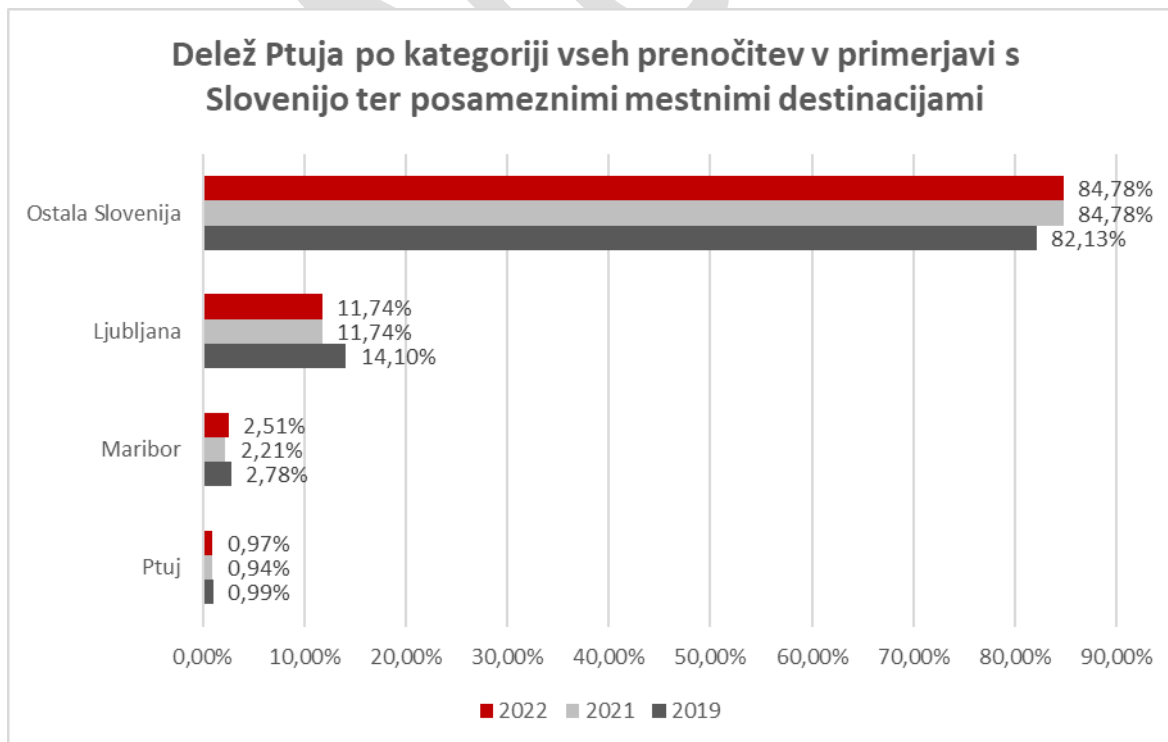
Graf 34: Primerjava Ptuja z makro destinacijo Termalna Panonska Slovenija po kategorijah turističnega prometa, 2021

Vir: Zavod za turizem Ptuj, 2022

Pri analizi deleža vseh prenočitev v destinaciji Ptuj, v primerjavi s Slovenijo in destinacijama Maribor in Ljubljana ugotovimo, da se delež Ptuja v opazovanih letih 2019, 2021 in 2022 približuje 1% vseh prenočitev na nacionalni ravni.

Graf 35: Primerjava Ptuja s Slovenijo in posameznimi mestnimi destinacijami po kategoriji vseh prenočitev, 2019, 2021, 2022

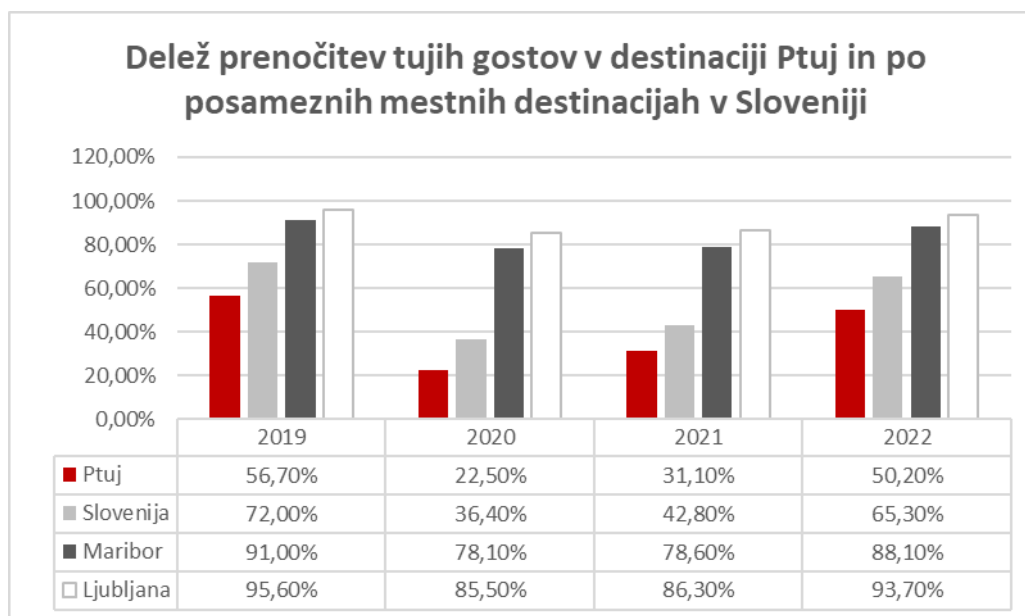

Vir: Zavod za turizem Ptuj, 2022

Pri analizi deleža prenočitev tujih gostov v destinaciji Ptuj, v primerjavi s Slovenijo in destinacijama Maribor in Ljubljana ugotovimo, da ima Ptuj najnižji delež tujih prenočitev skozi celotno opazovano obdobje.

Graf 36: Primerjava deleža prenočitev tujih gostov v destinaciji Ptuj in po posameznih mestnih destinacijah v Sloveniji, 2019-2022

Vir: Zavod za turizem Ptuj, 2022

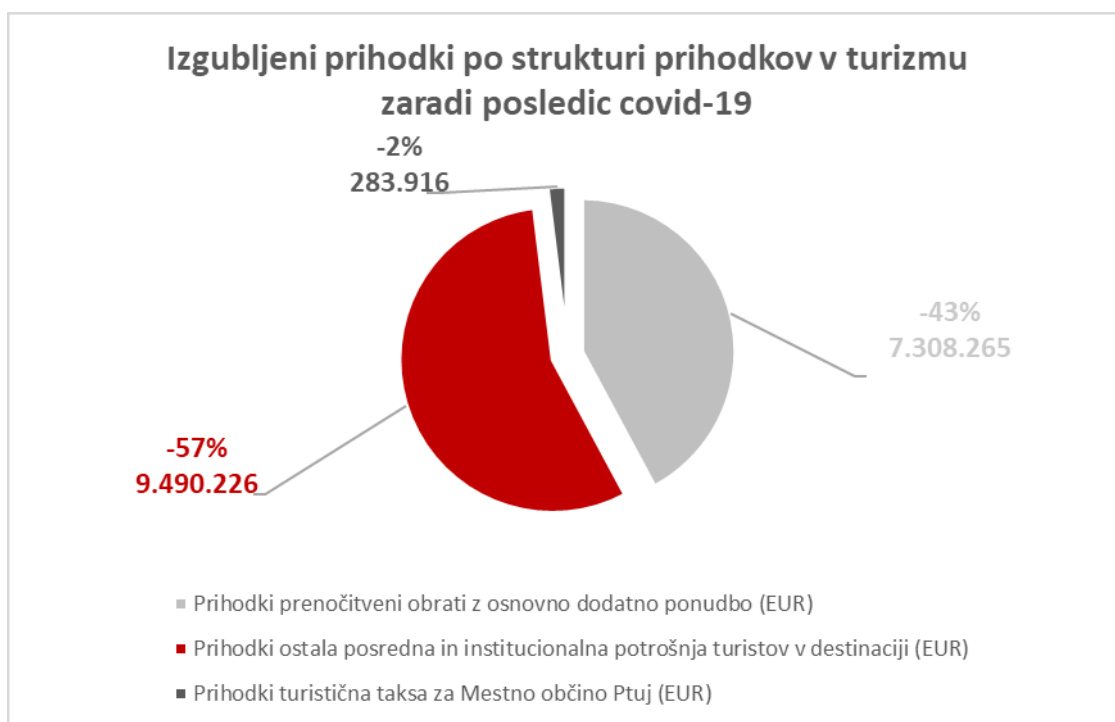
Vpliv covid-19 na turizem in s turizmom povezane prihodke

Pandemija covid-19 je pokazala, kako močno lahko nepričakovan kritičen dogodek prizadene turistično dejavnost. Pandemija covid-19 je prekinila trende predhodnega obdobja ter močno in nesimetrično zarezala tako v slovensko turistično gospodarstvo in destinacije. Obsežna vladna intervencija je sicer v večji meri pomagala ohraniti aktivnost turističnih, gostinskih in z njimi povezanih storitev, podjetij in delovnih mest, vendar je kljub temu turizmu bil zadan močan udarec, tako iz vidika poslovanja kot izgube številnih delovnih mest. Podatki SURS-a o turističnih gibanjih in podatki AJPEŠ-a o poslovanju gospodarskih družb v SKD dejavnosti I Gostinstvo za leto 2020 in 2021 v primerjavi z letom 2019 pokažejo na dejanske ekonomske posledice epidemije.

Turizem na območju Mestne občine Ptuj tukaj ni bil nobena izjema. Če pogledamo izgubljene prihodke v turizmu zaradi posledic pandemije covid-19 ugotovimo, da je bil v obdobju od meseca marca 2020 do meseca decembra 2021, skupaj celotni izgubljen prihodek destinacije ocenjen na 17.082.407 evrov. Prav tako je bilo izgubljenih/ogroženih 108 delovnih mest (delovna mesta, ki so bila izgubljeni, brez državnih pomoči in subvencij v času krize covid-19).

Graf 37: Ocenjena vrednost izgubljenih prihodkov v turizmu zaradi posledic covid-19

Vir: Zavod za turizem Ptuj, 2022

Festivali in tradicionalne prireditve v Mestni občini Ptuj

Festivali, tradicionalne in tudi občasne prireditve sodijo med pomembne dejavnosti ustvarjanja turistične podobe in znamke ptujskega turizma. Predvsem to velja za njegovo izletniško in enodnevno turistično ponudbo, ki je še 15 let nazaj bila takorekoč edina ali prevladujoča oblika turizma na Ptuj, postopno pa prireditve postajajo tudi motiv za turistični obisk Ptuja (z nastanitvijo). V nadaljevanju so navedene prireditve, ki predstavljajo ključne vrhunce po posameznih sezonah in so lahko ob ustreznem nadaljnjem razvoju dodatni motiv za turistični obisk mesta in okolice:

- Kurentovanje / ptujski Karneval – etnografske, karnevalske in zabavne prireditve na Ptuj in v okolici (10 dni, februar/marec)
- Dobrote slovenskih kmetij - strokovna razstava in spremljajoče prireditve tradicionalne kulinarike slovenskega podeželja (3-5 dni, maj)
- Salon Sauvignon, mednarodni vinski festival (3 dni, junij)
- Ptujске grajske igre, zgodovinska kostumirana predstavitev srednjeveške dediščine in kulture Ptuja (1 dan, junij)
- ART STAYS, mednarodni festival sodobne umetnosti (10-15 dni, 1. pol. julij)
- ARSANA, mednarodni poletni glasbeni festival (10 dni, 2. pol. julij)
- Rimske igre, zgodovinska kostumirana predstavitev antične rimske dediščine in kulture rimske Poetovione (3 dni, avgust)
- Festival poezije in vina, mednarodni umetniški festival (5 dni, 1. pol. avgust)
- Festival domače zabavne glasbe, nacionalni festival narodno zabavne glasbe (2-3 dni, 2. pol. avgust)

- Martinovanje, tradicionalna etnografsko enološka prireditve (3 dni, november)
- Božično novoletne prireditve, več dogodkov in okrasitev mesta v decembru (vse dni v decembru)
- potencial treh tradicionalnih sicer enodnevni sejmov, ki potekajo že več stoletij: Jurjevo 23.aprila, Ožbaltovo 5.avgusta in Katarinino 25.novembra.

7.2 Kulturna dediščina

Ključnega pomena pri obstoječi turistični ponudbi in pa potencialnem bodočem razvoju turizma v Mestni občini Ptuj je kulturna dediščina v najširšem smislu, ki sama po sebi predstavlja »kulturni kapital« območja, z vidika razvoja turizma, pa gre za »potencial«, ki je do neke mere že v rabi, kar nam izkazuje sedanja turistična ponudba, deloma pa bi ga veljalo intenzivneje vključiti v turistično ponudbo območja. Za kulturni potencial na splošno velja, da vanj vključujemo tako nepremično materialno kulturno dediščino, premično materialno kulturno dediščino, prav tako pa tudi živo dediščino in kulturni potencial družbe kot take. Številni dokumenti pričajo o tem, da Mestna občina Ptuj izstopa v mednarodnem okviru prav po izjemni koncentraciji kakovostne materialne in nematerialne kulturne dediščine, ki predstavlja kulturni, dediščinski, gospodarski in promocijski potencial. Prav tako lahko na omenjenem območju najdemo tudi izjemno veliko število zgodovinskih osebnosti, ki so povezane s slovensko kulturo (umetniki, znanstveniki, teologi), številne prireditve in festivale povezane s kulturo in dediščinami, delujočih je veliko število dediščinskih in kulturnih institucij.

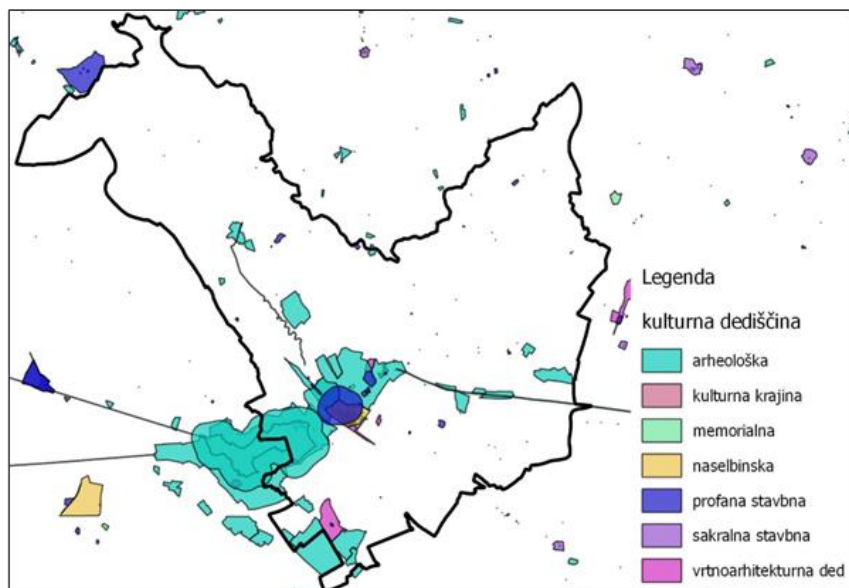
Kulturni potencial Mestna občine Ptuj moramo iskati tako na področju nepremične, premične in žive dediščine, kot v bogati zgodovini delovanja kulturnih in dediščinskih institucij, društev in posameznikov. Na področju nepremične kulturne dediščine lahko izpostavimo izjemno veliko koncentracijo dragocenih objektov kulturne dediščine. Kulturni potencial Mestne občine Ptuj lahko merimo tudi po stopnji raziskanosti lokalno regionalne zgodovine ter različnih materialnih pričevanjih v muzejih, arhivih, knjižnicah ..., kot tudi v delovanju najrazličnejših društev in posameznikov, prav tako pa tudi v razvitosti in strokovnosti s kulturo in dediščino povezanih prireditev. Razvoj kulture in ohranjanje kulturne dediščine je soodvisen od razmaha turizma, kot enega izmed najpomembnejših sektorjev gospodarstva na našem območju. Prihodnji razvoj bo tako v veliki meri odvisen prav od strateških partnerstev med turizmom in kulturno dediščino oz. med turističnim gospodarstvom ter dediščinskimi in kulturnimi institucijami, podjetji in društvi.

Nekateri objekti kulturne dediščine so potrebni celostne vsebinske in programske revitalizacije in vpetosti v sooblikovanje turistične destinacije. Takšni predstavljajo velik neizkoriščen potencial z vidika razvoja in revitalizacije obstoječe turistične infrastrukture. V mestu nujno potrebujemo sodoben arheološki muzej, saj je potrebno izkoristiti potencial, ki nam ga nudijo spomeniki, ki se trenutno hranijo v depozitu Pokrajinskega muzeja Ptuj Ormož. S vzpostavitvijo muzeja bi se Ptuj ponovno postavil na zemljevid pomembnih mest, kjer lahko sodoben kulturni turist uživa v bogati arheološki dediščini.

Za varovanje, ohranjanje in predstavitev kulturne dediščine na območju Mestne občine Ptuj skrbijo Pokrajinski muzej Ptuj-Ormož, Zavod RS za varstvo kulturne dediščine in Zgodovinski arhiv Ptuj.

V register nepremične kulturne dediščine Ministrstva za kulturo je na območju Mestne občine Ptuj vpisanih 309 enot kulturne dediščine, od katerih je 5 objektov državnega pomena: Ptujski grad, Grad Turnišče, Park gradu Turnišče, Orfejev spomenik in Tretji mitrej z rezervatom. Spomenikov lokalnega pomena je 152, od tega jih je 132 v starem mestnem jedru.

Slika 8: Kulturna dediščina v Mestni občini Ptuj

V spodnji tabeli je prikazana razdelitev nepremične kulturne dediščine Mestne občine Ptuj glede na tip.

Tabela 21: Nepremična kulturna dediščina Mestne občine Ptuj glede na tip

Tip enote kulturne dediščine	Število enot
Arheološka dediščina	30
Profana stavbna dediščina	220
Sakralna stavbna dediščina	40
Sakralna profana stavbna dediščina	2
Memorialna dediščina	10
Vrtnoarhitekturna dediščina	5
Naselbinska dediščina	2

Vir: [Register nepremične kulturne dediščine \(situla.org\)](http://situla.org)

Staro mestno jedro

Posebno pozornost moramo v Mestni občini Ptuj nameniti staremu mestnemu jedru. Glede na njegove specifičnosti ga je potrebno obravnavati s posebnim poudarkom glede na ostale dela mesta Ptuj. Stara mestna jedra evropskih mest predstavljajo potencial predvsem iz turističnega vidika in nič drugače ni na Ptuj.

Za privlačnost starega zgodovinskega mestnega jedra moramo uskladiti ključne dejavnike: ohranjena kulturna dediščina, bivanje v zgodovinskem jedru, promet ter uravnotežena struktura dejavnosti namenjena prebivalcem zgodovinskega jedra, ostalim prebivalcem občine in regije ter turistom.

Mesto Ptuj je usmerjeno k uskladitvi ključnih dejavnikov za razvoj zgodovinskega jedra. To je razvidno iz projektov, ki so bili v ta namen že izvedeni : od strateškega načrta (ADHOC), občinskih predpisov in prostorskih aktov, ki urejajo in usmerjajo razvoj, do konkretnih projektov prenove. To so predvsem prenove objektov v javni rabi in posamični objekti v zasebni rabi.

Področja, kjer so še opazni določeni primanjkljaji so predvsem razvoj dejavnosti v starem mestnem jedru, bivanje, saj je velik del stanovanjskih površin pod današnjimi standardi, mirujoči promet in osebni avtomobilski promet, usklajenost s službo varstva kulturne dediščine.

Kapitalskemu interesu je predvsem varstvo kulturne dediščine velika ovira, podobno je na področju prostorskih aktov, kjer kapital pogosto vidi oviro v izvedbenih pogojih, a ti v tako občutljivem območju kot je zgodovinsko mestno jedro morajo predstavljati okvire znotraj katerih so možne aktivnosti. Vloga občine je, da poskuša uskladiti interese, a ne na škodo javnega interesa. V starem mestnem jedru pa se srečujemo tudi z neusklajenostjo različnih javnih interesov, na primer dvig kvalitete bivanja in varstvo kulturne dediščine. Mestna občina se zaveda, da je kulturna dediščina mesta Ptuja bogastvo, ki ga je potrebno ohranjati in ki lahko mestu pripomore k razvoju, zato si želi poiskati pot, po kateri bo mogoč razvoj mesta ob ohranjanju kvalitet zgodovinskega mestnega jedra.

8 Kmetijstvo in razvoj podeželja

Območje Mestne občine Ptuj leži v osrednjem delu Slovenskih goric in je že od nekdaj bilo znano kot bogato kmetijsko območje z močnimi družinskimi kmetijami, čeprav se glede na podatke v zadnjih letih število kmetijskih gospodarstev manjša.

V mestu deluje največji slovenski Kmetijsko gozdarski zavod, ki preko kmetijsko svetovalne službe skrbi za neformalno izobraževanje in usposabljanje kmetov in zaposlenih na kmetijah. Na področju šolstva deluje srednješolski program Šola za ekonomijo, turizem in kmetijstvo, ki izvaja vrsto programov za pridobitev izobrazbe s področja kmetijstva in program višjega strokovnega izobraževanja Upravljanje podeželja in krajine na Višji strokovni šoli ŠC Ptuj. Kmetijsko zadruga Ptuj je s svojo 120 letno tradicijo nepogrešljiv partner številnim kmetijskim gospodarstvom v občini in širši regiji. Mesto še ponaša tudi z največjim agroživilskim podjetjem Perutnino Ptuj, ki predstavlja srednje veliko evropsko podjetje pri proizvodnji piščančjega mesa in vina

V Mestni občini Ptuj predstavlja kmetijstvo pomembno gospodarsko panogo, saj je na njenem območju v letu 2021 poslovalo 16% vseh podjetij v dejavnosti »C predelovalne dejavnosti«, ki so tudi zaposlovale 47,5% vseh zaposlenih.

8.1 Stanje na področju kmetijstva

Po zadnjem popisu kmetijstva (2020) je bilo na območju Mestne občine Ptuj 342 kmetijskih gospodarstev, kar predstavlja padec v primerjavi s popisom iz leta 2010, ko je to število znašalo 420. Je pa zaznati porast v obsegu kmetijskih zemljišč v uporabi, ki je leta 2020 znašal 2.458 ha, medtem ko je leta 2010 le-ta znašal 2.360 ha.

Tabela 22: Kmetijska gospodarstva, skupni KZU, GVŽ in povprečni GVŽ na ha KZU, 2010 in 2020

Leto	2010	2020
Število kmetijskih gospodarstev	420	342
Kmetijska zemljišča v uporabi [KZU]	2.360	2.458

Vir: SURS, <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/15P0414S.px>

Delež kmetijskih zemljišč v uporabi, glede na celotno površino občine, je v letu 2020 znašal 23,4% kar se skozi zadnjih deset let ne spreminja. Površina kmetijskih zemljišč v uporabi na 1.000 prebivalcev je v letu 2020 na območju Mestne občine Ptuj znašala 226 ha 2,6% manj v primerjavi z letom 2010. Površina kmetijskih zemljišč v uporabi na kmetijsko gospodarstvo pa 7 ha.

Tabela 23: Raba kmetijskih zemljišč, 2010 in 2020

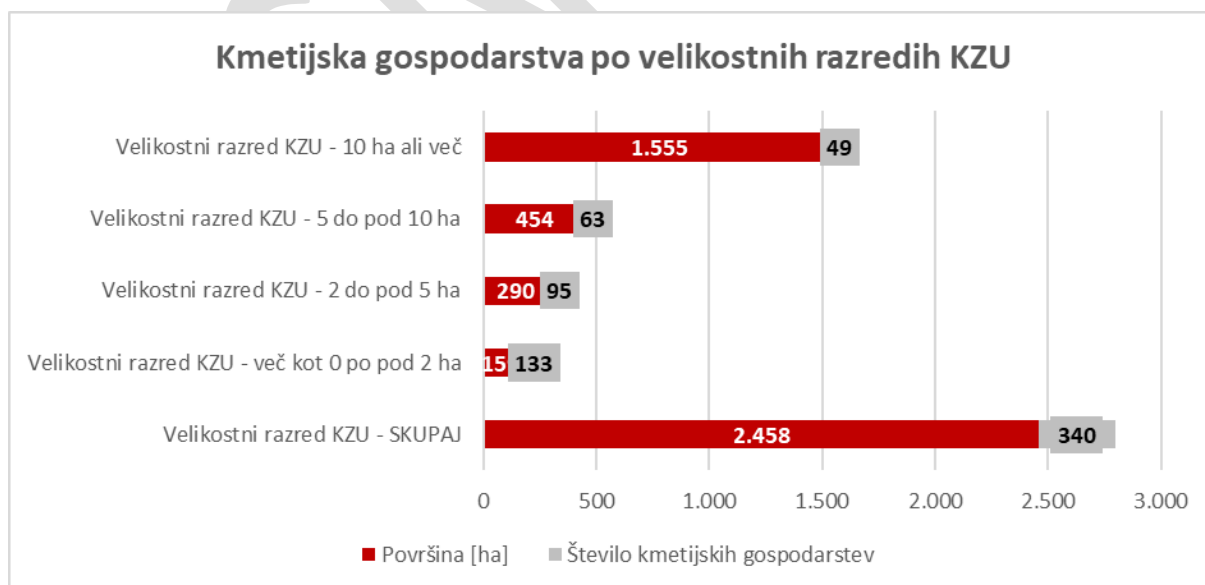
Leto	2010	2020
Površina kmetijskih zemljišč v uporabi na kmetijsko gospodarstvo [v ha]	6,4	7
Delež kmetijskih zemljišč v uporabi, glede na celotno površino občine [v %]	23,4	23,4
Delež površine njiv glede na kmetijsko zemljišče v uporabi [v %]	35,9	37
Delež površine trajnih travnikov in pašnikov glede na kmet. zemljišče v uporabi [v %]	58,5	57,2
Delež površine trajnih nasadov glede na kmetijsko zemljišče v uporabi [v %]	5,6	5,8
Površina kmetijskih zemljišč v uporabi na 1.000 prebivalcev [v ha]	232	226
Površina njiv na 1.000 prebivalcev [v ha]	83	84
Površina žit na 1.000 prebivalcev [v ha]	46	47
Delež kmetijskih gospodarstev z 10 ali več hektarov kmet. zemljišč v uporabi [v %]	15,3	21,9

Vir: SURS, <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/15P9202S.px>

Glede na površino vseh kmetijskih zemljišč v uporabi na območju Mestne občine Ptuj, predstavljajo kmetijska zemljišča 82,24 % delež. Na njivah v obsegu 1.702 ha, je kar 76,6% njiv namenjenih žitom, s pridelavo katerega se ukvarja 239 kmetijskih gospodarstev. Največ se prideluje koruze (612 ha), sledi pšenica in pira (373 ha) in ječmen (259 ha). Krmne rastline se gojijo na 291 ha, industrijske rastline na 51 ha in krompir na 10 ha. Od vseh kmetijskih površin v uporabi je 22,5% namenjenih trajnim travnikom in pašnikom in 202 ha sadovnjakom in vinogradom, s katerimi se ukvarja 169 kmetijskih gospodarstev. Gozd pokriva 452 ha površin, z gozdarstvom pa se ukvarja 222 kmetijskih gospodarstev.

Po velikostnih razredih prevladujejo kmetijska gospodarstva, ki glede na velikostni razred kmetijskih zemljišč v uporabi obdelujejo pod 2 ha zemljišč. Delež kmetijskih gospodarstev z obdelovalnimi 10 ha in več je leta 2020 znašal 14,4%.

Graf 38: Kmetijska gospodarstva po velikostnih razredih, 2020

Vir: SURS, <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/15P2211S.px>

Po tipu kmetovanja na območju Mestne občine Ptuj prevladuje pridelava poljščin (na 1146 kmetijskih gospodarstvih), sledi mešani tip kmetovanja – tako pri rastlinski pridelavi (41 kmetijskih gospodarstev), kot pri živinoreji (10 kmetijskih gospodarstev). Na področju specializiranih rejcev pašne živine deluje 32 kmetijskih gospodarstev, na področju specializiranega vrtnarstva delujejo 3 kmetijska gospodarstva ter na področju prašičerjcev in perutninarje 6 kmetijskih gospodarstev.

Graf 39: Kmetijska gospodarstva po tipu kmetovanja, 2020

Vir: SURS, <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/15P7205S.px>

Glede na način prodaje kmetijskih pridelkov opazimo, da kar 48 % kmetijskih gospodarstev prideluje izključno za lastno porabo, 16% za pretežno lastno porabo, 9% prodaja preko posrednikov in 27% prodaja neposredno potrošnikom. Iz tega gre sklepati, da bi se morali kmetijski gospodarji medsebojno povezati in skupno nastopiti na trgu.

Delež kmetijskih gospodarstev, ki redijo živino j v letu 2020 znašal 67,8%, kar je v primerjavi z letom 2010 za dobrih deset odstotkov manj. Povprečno število glav velike živine na kmetijsko gospodarstvo znaša 6, število glav velike živine na 1.000 prebivalcev pa 195.

Tabela 24: Glave velike živine [GVŽ], 2010 in 2020

Leto	2010	2020
Število glav velike živine na kmetijsko gospodarstvo	5,6	6
Število glav velike živine na ha kmetijskih zemljišč v uporabi	0,89	0,86
Število glav velike živine [GVŽ] na 1.000 prebivalcev	206	195
Delež kmetijskih gospodarstev, ki redijo živino [v %]	78,6	67,8

Vir: SURS, <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/15P9202S.px>

Po kategoriji živine so v letu 2020 prevladovala kmetijska gospodarstva, ki so se ukvarjala z rejo perutnine, teh je bilo 135, kar pa je v primerjavi z letom 2010 za 43 manj. Sledijo kmetijska gospodarstva na področju prašičereje in goveda (59 kmetijskih gospodarstev). Z drobnico pa se je v letu 2020 ukvarjalo 21 kmetijskih gospodarstev. Na območju Mestne občine Ptuj je bilo v letu 2020 zabeleženih 311 čebeljih družin, s katerimi se je ukvarjalo 11 kmetijskih gospodarstev.

Tabela 25: Število živine po kategoriji živine, 2010.2020

Kategorija	2010		2020	
	Število živali	Število kmetijskih gospodarstev	Število živali	Število kmetijskih gospodarstev
Govedo	1.812	108	2.365	59
Prašiči	2.750	226	1.619	111
Perutnina	z	177	227.563	134
Lihoprsti kopitarji	85	29	114	24
Drobnica	454	23	269	21
Kunci	234	34	108	16
Čebelarje družine	168	12	311	11

Vir: SURS, <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/si/Data/-/15P1201S.px>

8.2 Obremenitev vodnega telesa podzemne vode Dravska kotlina

Kmetijstvo je eno od potencialnih onesnaževalcev podzemne vode z dušikom na ožjem območju vodnega telesa podzemne vode Dravska kotlina (VVO). Največji potencial onesnaženja podzemne vode z nitrati na VVO je uporaba mineralnih gnojil, govedoreja in reja perutnine. Podatki v spodnji tabeli kažejo, da izrazito prevladuje delež dušika iz kmetijske dejavnosti in predstavlja kar 80 % vsega dušika.

Tabela 26: Delež dušika iz (ne)kmetijske dejavnosti

Skupna količina ne kmetijskega dušika	334.646,9 kg/leto	19,8 %
Skupna količina kmetijskega dušika	1.353.055,2 kg/leto	80,2 %

Vir: NUV III, <https://www.gov.si/teme/nacrt-upravljanja-voda-na-vodnih-obmocjih/>, marec 2022

8.3 Ekološko kmetijstvo

V ekološko kmetijstvo so bile leta 2022 vključene 4 kmetije (leta 2015 je bilo teh 6, leta 2021 pa 9), ki obdelujejo 59,37 ha kmetijskih površin, v ukrep operacije KOPOP (kmetijsko-okoljska-podnebna plačila) pa 41 kmetij, ki obdelujejo 832,48 ha površin in vzdržujejo prirejo 21,4 GVŽ avtohtonih oziroma tradicionalnih pasem.

V ekološko kmetijstvo je bilo vključenih nekaj manj kot 3 % kmetijskih zemljišč v uporabi (KZU); za primerjavo ko je bilo v EU v ekološko kmetijstvo vključenih približno 8 % vseh kmetijskih zemljišč v uporabi. Slovenija se sicer z 10-odstotnim deležem ekoloških kmetijskih zemljišč v uporabi po razvitosti ekološkega kmetijstva uvršča nad povprečje EU oziroma na deveto mesto med članicami EU in je na zelo podobni ravni kot so Slovaška, Španija, Danska in Grčija.

8.4 Trajnostne in okolju prijazne kmetijske prakse

Eden od pomembnih nadzornih mehanizmov je t.i. »navzkrižna skladnost« (na podlagi Uredbe o predpisanih zahtevah ravnanja ter dobrih kmetijskih in okoljskih pogojih pri kmetovanju), ki predpisuje minimalne zahteve s področij varovanja okolja, varovanja zdravja ljudi, živali in rastlin, ugodnega počutja živali ter dobrih kmetijskih in okoljskih pogojev. Zavezanci za izpolnjevanje minimalnih zahtev ravnanja ter dobre kmetijske in okoljske pogoje pri kmetovanju so vsi vlagatelji zahtevkov.

Skupna kmetijska politika podpira kmete in izboljšuje kmetijsko produktivnost ter zagotavlja stabilno ponudbo hrane po dostopnih cenah, zagotavlja kmetom ustrezne dohodke, jim pomaga v boju proti podnebnim spremembam in pri trajnostnem upravljanju naravnih virov, ohranja podeželje in krajino, ohranja podeželsko gospodarstvo s spodbujanjem zaposlovanja v kmetijstvu ter agroživilskem in povezanih sektorjih.

Kmetije morajo biti stroškovno učinkovite, hkrati pa vse bolj uporabljajo trajnostne in okolju prijazne kmetijske prakse ter ohranjajo tla in biotsko raznovrstnost. Kmetije so pred dvojnimi izzivi – proizvajati hrano, hkrati pa varovati okolje, naravo in biotsko raznovrstnost, ker je preudarno izkoriščanje naravnih virov bistveno za našo proizvodnjo hrane in kakovost življenja, tako danes kot jutri in za prihodnje generacije. Kmetijski sektor je bolj odvisen od vremena in podnebja kot številni drugi sektorji. Kmetijstvo zelo občuti podnebne spremembe, zato je velik poudarek na izobraževanju in svetovanju kmetom o prilagoditvah kmetijskih gospodarstev na podnebne spremembe ali blaženju le-teh. Posebno pozornost se posveča uporabi vode v kmetijstvu (namakanje, odvodnjavanje), preprečevanju erozije (odnašanje finih delcev prsti in siromašenje tal), poplav in postopnem prehodu iz mineralnih gnojil na druga organska, okolju prijazna, gnojila.

8.5 Izobraževanje in projektno vključevanje na področju kmetijstva

Izobraževanje gre v smeri čim manjše porabe gnojil in sredstev za varstvo rastlin ob hkratnem varovanju naravnih virov in organizmov. Kmetije na območju Mestne občine Ptuj sodelujejo skupaj s KGZS Zavodom Ptuj in drugimi raziskovalnimi ustanovami pri različnih domačih in mednarodnih projektih s kmetijskega področja: optimizacija rabe živinskih gnojil, povečanje organske mase, uporaba bioogljja v kmetijstvu (sekvestracija ogljika, dvig humusa), vermikompostiranje, ohranjanje in izboljšanje stanja biotske raznovrstnosti na kmetijsko intenzivnih območjih na osnovi ekosistemskih značilnosti, inovativni okoljsko-podnebno naravnani sistemi upravljanja govedorejske kmetije za zagotavljanje pridelave krme in optimalnih pogojev reje govedi, izboljšava procesa krmljenja živali v prireji mleka in mesa z upoštevanjem podnebnih sprememb in varovanja narave, prilagoditev pridelave grozdja na podnebne spremembe in ohranjanje biodiverzitete idr.

9 SWOT analiza

Prednosti	Slabosti
KAKOVOST ŽIVLJENJA <ul style="list-style-type: none">• Dobro razvita mreža osnovnih in srednjih šol;• Energetsko obnovljeni vrtci in šole;• Obstoj višje in visokega šolstva;• Skrb za vseživljenjsko učenje;• Zagotovljena dobra varnost občanov;• Razpoložljiva infrastruktura za številne športne dejavnosti (golf, plavanje, ekipni športi,...);• Veliko zelenih površin v mestu (parki, obrežje Drave, Panorama itd.);• Možnost razvoja športnih dejavnosti ob/na reki Dravi in Ptujskem jezeru;• Razvita mreža zdravstvenih in socialno varstvenih programov;• Na kulturi utemeljena mestna identiteta;• Kulturna pestrost, bogato in raznoliko kulturno dogajanje - veliko vrhunskih kulturnih ustvarjalcev;• Dobro razvita mreža društev;• Vpeljava ukrepov v strategiji pametne občine;• Razvejana ljubiteljska kultura;• Ohranjeno srednjeveško mesto;• Privlačni poletni festivali;• Praznično privlačno mesto (novoletna in pustna okrasitev)• Stabilno proračunsko financiranje kulture;• Kakovostno delo z mladimi ustvarjalci;• Digitalno motivirana občinska uprava, ki nudi večje število digitalnih rešitev. GOSPODARSTVO <ul style="list-style-type: none">• Ugodna geografska lega – ob avtocestni vpadnici;• Dobre prometne povezave;• Prihodki podjetij, ki poslujejo na območju Mestne občine Ptuj se od leta 2015, stalno povečujejo. Prihodki podjetij so v primerjavi z letom 2015 zrasli za 36 %. Podobno velja tudi za dodano vrednost, ki se je od leta 2015 do 2021 zviševala;• Možnost postavitve lokalnih dobaviteljskih verig;• Prepoznavnost in podjetniška tradicija;• Porast delovno aktivnega prebivalstva;• V občini ali v bližnji sosesčini navzočnost in prisotnost podjetij iz določenih sektorjev kovinska/avtomobilska/prehrabena predelovalna industrija, strojegradnja, logistika	DEMOGRAFIJA <ul style="list-style-type: none">• Negativen naravni in selitveni prirast;• Indeks staranja se povečuje;• Izseljevanje mladih iz mesta;• Pomankanje sredstev za investicije v javno kulturno infrastrukturo;• Šibka vpetost deležnikov na področju kulture v regionalne in mednarodne mreže. KAKOVOST ŽIVLJENJA <ul style="list-style-type: none">• Poglobljanje revščine;• Pomanjkanje vseljivih stanovanj za mlade, starejše;• Stanovanja v centru mesta so namenjena socialno ogroženim ljudem, ki pa nimajo sredstev za zahtevno vzdrževanje stanovanj v mestnem središču – posledično stanovanja v mestnem središču še bolj propadajo;• Velikosti stanovanj ne ustrezajo potrebam;• Ni popisa in javnega pregleda dostopnih stanovanj;• Neuskladen gravitacijski načrt za vpis v osnovne šole, kateri ne sledi povečani poseljenosti mestnih obrobni naselij (Žabjak, Kicar, Grajena,...);• Slabša raznolikost srednješolskih programov izobraževanja;• Pomanjkljiv javni prevoz znotraj občine;• Pomanjkanje parkirnih mest v mestnem središču;• Nezadostno vzdrževanje zelenih površin v mestu;• Slaba dostopnost za starejše do javnih storitev;• Odseljevanje mladih družin;• Neenakomeren razvoj pozidave mesta (pretežno levi breg; desni breg stagnira in zaostaja);• Nezmožnost koriščenja vseh zdravstvenih storitev zaradi pomanjkanja kadra, posledično slabša dostopnost do zdravstvenih storitev;• Zmanjševanje ponudbe v starem mestnem jedru;• Pomanjkanje tržno vabljenih prireditev na jezeru;• Kljub naravnim danostim so nekatere športne aktivnosti finančno težko dostopne (npr. plavanje);• Kulturna društva nimajo podmladka za nadaljevanje aktivnosti;• Slaba povezanost med kulturnimi društvi;• Lokalno okolje ne ponuja dovolj zaposlitvenega kadra;

<p>idr.) v regij, ki so globalno uspešni (Perutnina Ptuj, Reseda, Intera, Tenzor, Dorsen, Talam, Impol, Ledinek, ADK, Palfinger, Geberit, Boxmark, Ecolab, Henkel idr.);</p> <ul style="list-style-type: none">• Rast števila hitro rastočih podjetij in s tem razvoj novih delovnih mest (tudi z visoko dodano vrednostjo);• Vzpostavljena pisarna za organizirano vodenje in promocijo privabljanja tujih investorjev v Mestno občino Ptuj,• Šolska infrastruktura;• Velika akumulacija tehniškega znanja. <p>OKOLJE, PROSTOR IN INFRASTRUKTURA</p> <ul style="list-style-type: none">• Večinski delež prebivalcev priključenih na javni vodovod, ki je ustrezno upravljan;• Visok potencial obnovljivih virov energije (lesna biomasa, sončna in geotermalna energije);• Sprejeta energetska politika skozi Lokalni energetski koncept;• Redno izvajanje emisijskega monitoringa za zrak v industriji;• Dobro organiziran sistem ravnanja z odpadki;• Dobra organiziranost in sodelovanje na nivoju zaščite in reševanja na lokalnem nivoju;• Program varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami;• Visoka stopnja biotske raznovrstnosti – ohranjanje rastlinskih in živalskih vrst ter njihovih habitatov;• Dobra prometna povezanost občine z drugimi središči;• Terenski potencial za širjenje ukrepov trajnostne mobilnosti;• Geostrateška lega Ptuja (ob 5. transportnem koridorju in povezava). <p>TURIZEM IN KULTURNA DEDIŠČINA</p> <ul style="list-style-type: none">• Prepoznavno poimenovanje kot »najstarejše slovensko mesto«;• Uveljavljene in prepoznane tradicionalne prireditve (Kurentovanje, sejmi, Martinovanje) in uveljavljeni poletni festivali;• Bogata kulturna dediščina z kombinacijo starega mestnega jedra;• Opazen razvoj rekreacijsko-izletniškega turizma (kolesarjenje, pohodništvo);• Obstoječi Zavoda za turizem Ptuj, ki se sistematično ukvarja z operativno, razvojno, promocijsko in distribucijsko funkcijo;• Pridobljen naziv Global Green Destination« (zelene destinacija) v letu 2016;	<ul style="list-style-type: none">• Povečano priseljevanje tujcev, ki v lokalnem okolju ne ustvarjajo dodane vrednosti;• Gospodarstvo in javni sektor sta slabo povezana;• Mesto ima pomanjkljive ukrepe na področju izboljšanja kakovosti bivanja. <p>GOSPODARSTVO</p> <ul style="list-style-type: none">• Podjetniška miselnost in inovacijska kultura sta na nizki ravni, primanjkuje podjetniških pobud, ustvarjalnosti in inovativnosti ter managerskih znanj;• Priliv zunanjih naložb tako v regijo, kakor tudi v Mestno občino Ptuj je nizek;• Primanjkuje ustreznih pripravljenih lokacij za poslovne dejavnosti, cene zemljišč in poslovnih prostorov so visoke, gradnja poslovnih objektov je (še vedno) povezana z dolgotrajnimi in zapletenimi postopki;• Pomanjkanje dovolj privlačnih delovnih mest, še zlasti za mlade izobražene kadre;• Veliko gospodarskih subjektov deluje z zelo nizko dodano vrednostjo na zaposlenega;• Pomanjkanje managerskih znanj in veščin, Dolgotrajni postopki za prostorsko načrtovanje (OPN) ter sprememba namenske rabe zemljišča;• Odhod ustrezne (visokokvalificirane) delovne sile;• Za gospodarski razvoj občina nima lastnih zemljišč;• Nizka stopnja medsebojnega povezovanja gospodarskih subjektov;• Ni letnega sprejema gospodarstvenikov na občini;• Tog izobraževalni sistem. <p>OKOLJE, PROSTOR IN INFRASTRUKTURA</p> <ul style="list-style-type: none">• Slabo izvajanje OPN;• Občasno prekoračene mejne vrednosti onesnaženja posameznih vodnih črpališč;• Dotrajanost vodovodnega omrežja (izgube vode);• Slab odziv investorjev za javno-zasebno partnerstvo na področju energetskih projektov;• Zaščita kulturne dediščine zavira izvajanje pomembnih infrastrukturnih investicij;• Varovanje kulturne dediščine zavira vlaganja v energetske konstrukcije ter uvajanje URE in OVE;• Delno urejeno odvajanje odpadnih voda iz gnojšč in gnojnih jam v kmetijstvu;• Neuporaba gnojnice in bioloških odpadkov za proizvodnjo bioplina in potencialno nadgradnjo v biometan;• Onesnaženje zraka (PM10) iz prometa in vpliv malih kurišč, ki uporabljajo za gorivo (neustrezen) les in kurilno olje;
---	---

<ul style="list-style-type: none">• Več privlačnih turističnih točk obiska za katerimi stojijo že uveljavljeni in prodorni turistični ponudniki (Najstarejša vinska klet, zdraviliški turizem, muzejske zbirke). <p>KMETIJSTVO IN RAZVOJ PODEŽELJA</p> <ul style="list-style-type: none">• Razvojne možnosti že obstoječih pravnih subjektov in izobraževalnih institucij s področja kmetijstva in agroživilstva, ki imajo širši regijski, nacionalni in internacionalni vpliv;• Razvita in uveljavljena blagovna znaka »Dobrote slovenskih kmetij«;• Bogata vinska tradicija, vrhunska in pestra ponudba vin v bližnji okolici;• Razvita in uveljavljena blagovna znamka Perutnina Ptuj;• Velike količine vode za namakanje iz reke Drave;• Odlični klimatski pogoji za pridelavo hrane;• Visok nivo vlagan v proizvodne procese;• Naravne danosti za živinorejo in trajnostni razvoj;• Kakovostni sistem formalnih in neformalnih izobraževanj, znanj.	<ul style="list-style-type: none">• Emisije neprijetnih vonjav zaradi kmetijske dejavnosti in dejavnosti večjega perutninskega podjetja;• Pojavljajo se emisije aerosolov v dimnih plinih na območju poslovnih con;• Zastarela avtobusna postaja in neprimerna mreža mestnega prometa (mestni bus);• Pomanjkanje urejenih parkirnih prostorov v in izven mesta;• Pomanjkljiv nadzor nad prometnimi pravili;• Pomanjkanje varnih in medsebojno povezanih kolesarskih poti;• Slaba prometna povezanost za vozila preko železnice (samo dva prehoda za vozila v središču mesta);• Slaba prometna povezava Vzhod-Zahod;• Pomanjkanje varnih prehodov in pločnikov za pešce – slaba osvetljenost prehodov za pešce;• Občina kot celota generira preveč odpadkov kljub manjši količini odloženih odpadkov;• Tehnologija predelave ostankov po sortiranju;• Visoki stroški odstranjevanja mulja CČN Ptuj;• Slabo vzdrževani vodotoki;• Potok Grajena ni urejena skozi mesto Ptuj;• Slabo zagotavljanje finančnih virov za investicije na področju zaščite in reševanja;• Dotrajano in premalo zmogljivo energetska omrežje – slaba elektro-energetska razvitost;• Premalo urbanih zelenih površin;• Zmanjševanje biodiverzitete v mestu;• Slaba ureditev mestnega jedra za priklop na optiko. <p>TURIZEM IN KULTURNA DEDIŠČINA</p> <ul style="list-style-type: none">• Slabo izkoriščen turistični potencial ter produkti (staro mestno jedro, sejmi, festivali, reka Drava, poslovni turizem);• Omejena nastanitvena ponudba (obseg, struktura in kakovost – še posebej manjkajo nastanitvene zmogljivosti višje kategorije v mestnem jedru in manjše butične nastanitvene zmogljivosti);• Zaostajanje na področju vrhunske in raznolike gostinske ponudbe;• Prešibko sodelovanje in angažiranje gostinskih in drugih ponudnikov (za večji »utrip« v starem mestnem jedru);• Ponudniki še vedno večinoma tržijo predvsem svoje zmogljivosti in ne doživetij destinacije;• Zaostajanje destinacije na področju digitalnega trženja;• Še vedno imidž bolj izletniške kot stacionarne destinacije.
---	--

	<ul style="list-style-type: none">• Objekti kulturne dediščine so ogroženi• Še vedno prenizek nivo kakovosti turističnih produktov in storitev;• Neustrezna organiziranost ponudnikov turističnih storitev in pomanjkanje kadra, usposobljenega za razvoj turizma;• Nekonkurenčen delovni čas restavracij (zaprte v večernih urah) in turističnih zanamnitosti (npr. PMPO, III. Mitreji....);• Nezadostna podpora/interes gospodarskih subjektov – investitorjev v ptujski turizem;• Slaba informiranost lokalnih turističnih ponudnikov in lokalnega prebivalstva. <p>KMETIJSTVO IN RAZVOJ PODEŽELJA</p> <ul style="list-style-type: none">• Veliko število majhnih kmetij na Dravskem in Ptujskem polju;• Iskanje razvojnih priložnosti zgolj znotraj območja Mestne občine Ptuj;• Nizka stopnja zavedanja o prednostih povezovanja akterjev znotraj agroživilske verige;• Niso vzpostavljene verige dodanih vrednosti – »od njive do krožnika«;• Od leta 2015 do 2021 (v Sloveniji) je dodana vrednost na zaposlenega v kmetijstvu na polno delovno moč upadla za 15 odstotkov in smo na zadnjem mestu v EU;• Malo mladih se odloča za kmetijstvo, leta 2020 je bilo lastnikov kmetij, mlajših od 64 let, le enajst odstotkov;• Nekonkurenčnost naših izdelkov in storitev na globalnem trgu;• Negativni odnos javnosti do primarne kmetijske dejavnosti;• Neuporaba sodobnih tehnologij za ekonomsko uspešno proizvodnjo surovin (sadje, zelenjava);• Nizka finančna sposobnost in slaba fiskalna politika malih ter srednjih kmetij.
--	--

Priložnosti	Nevarnosti
KAKOVOST ŽIVLJENJA <ul style="list-style-type: none">• Organiziranje centra za reševanje za širše območje;• Povečanje interesa občanov in vodstva občine za uvedbo digitalnih in pametnih rešitev;• Hitrejša in učinkovita izvedba zdravstvenih storitev;• Privabljanje novih družinskih zdravnikov;• Zagotovitev novih, manjkajočih zdravstvenih storitvenih dejavnosti;• Zagotovitev novih, manjkajočih storitvenih dejavnosti;• Izboljšanje dostopnosti kakovostnih in raznolikih kulturnih vsebin;• Zagotovitev visoke stopnje vključenosti prebivalstva v procese priprave in izvedbe kulturnih vsebin,• Nadaljnji razvoj kompetenc zaposlenih na področju kulture,• Nadaljnji razvoj infrastrukturnih pogojev za delovanje in razvoj akterjev na področju kulture,• Razvoj občinstev in izvajanje kakovostnih pedagoško-didaktičnih programov za mlade;• Spodbujati prostovoljstvo;• Razvijanje skupnostnih oblik skrbi za starejše;• Prilagoditev storitev starejšim občanom;• Izboljšanje pogojev bivanja v institucionalnem varstvu;• Gradnja novih stanovanj;• Spodbujati priseljevanje mladih;• Nadaljnji razvoj športne infrastrukture;• Omogočiti zaposlitve v športnih društvih in klubih strokovnega kadra, s čimer prispevamo k boljšemu strokovnemu delu v športnih dejavnosti v občini;• Razvoj ponudbe Ptujskega jezera in Rance.• razvoj mesta za prebivalce Ptuja in ne le za turiste;• Izboljšati identiteto mesta za vključevanje prebivalcev Mestne občine Ptuj;• Oživitev tržnice in brezplačna uporaba za tržničarje, branjeveke. GOSPODARSTVO <ul style="list-style-type: none">• Izkoriščanje ugodne centralne lege regije med Avstrijo, Madžarsko in Hrvaško in spodbujanje aktivnega povezovanja z regionalnimi središči sosednjih držav in regijami;• Z ustvarjanjem ugodnih pogojev za inovacije, izobraževanje in raziskave lahko lokalna in regionalna politika spodbuja raziskave in razvoj, na znanju temelječe naložbe in s tem spodbuja	KAKOVOST ŽIVLJENJA <ul style="list-style-type: none">• Neizkoriščanje razvojnih priložnosti lahko vpliva na nadaljevanje negativnih tendenc in razvojno zaostajanje Mestne občine Ptuj;• Širjenje kapacitet vrtcev v sosednjih občinah;• Upadanje števila učencev v osnovnih šolah;• Nadaljevanje negativnih demografskih trendov;• Staranje prebivalstva;• Nadaljnji beg možganov in kompetentnega kadra;• Nadaljevanje togosti v srednješolskem sistemu izobraževanja brez povezovanja z gospodarstvom;• Večanje števila brezposelnih in slab gospodarski položaj regije;• Upadanje števila prebivalcev;• Pomanjkanje kakovostne in kompetentne delovne sile;• Izobraženim kadrom ne nudimo zadostnega osebnega dohodka;• Ni ukrepov za privabljanje in ohranjanje mladih talentov• Nizka kupna moč prebivalstva;• Povečevanje socialne neenakosti;• Zastoj na področju digitalizacije in informatizacije;• Kibernetski vdori in napadi;• Kratkoročna naravnost pri načrtovanju in izvajanju projektov;• Nepovezane in neučinkovite kulturne politike;• Slaba vzgoja kompetentnih bralcev / gledalcev, kar povzroča slab obisk kulturnih dogodkov;• Na področju športa prihaja do zmanjševanja števila klubov in društev. GOSPODARSTVO <ul style="list-style-type: none">• Nezadosten vpliv kapitala in novih tehnologij lahko povzroči dodatne težave na področju gospodarstva in prepreči njegovo okrevanje;• Slaba kapitalska ustreznost za koriščenje sredstev iz evropskih skladov;• Beg možganov - v primeru, da se plače v regiji primerno ne dvignejo bo regija ostala brez delovne sile;• Upravni postopki spreminjanja prostorskih planov, pridobivanja gradbenih dovoljenj itd.;• Pomanjkanje visoko izobražene delovne sile ter delavcev v storitvenih dejavnostih in v perspektivnih sektorjih zaradi odseljevanja;• Bistveno višje plače za primerljiva delovna mesta v tujini (Avstriji) in Osrednjeslovenski regiji;• Pojav nove zdravstvene krize (epidemije, COVID idr.) in zaostritev varnostnih razmer (vojna v Ukrajini);

<p>premiške v smeri aktivnosti poslovnih subjektov z večjo dodano vrednostjo.</p> <ul style="list-style-type: none">• Bližina večjih mest (Maribor, Ljubljana, Koper, Trst, Zagreb, Graz, Dunaj, Budimpešta, München idr.);• Vključevanje v mednarodne vrednostne verige in/ali izboljšanje položaja v mednarodnih vrednostnih verigah;• Regionalni prostorski načrt s specializacijo poslovnih con;• Revitalizacija degradiranih območij;• Vzpostavitev Inštituta za prehrano;• Zagotovitev vsaj 30 (ali več) hektarjev veliko poslovno cono v enem kosu na eni lokaciji za privabljanje novih investorjev (Medobčinska poslovna cona Hajdina-Ptuj-Videm idr.);• Uvajanje ukrepov za kakovostna delovna mesta in širitev baze podjetij, ki proizvajajo produkte z visoko dodano vrednostjo (>45.000 EUR po zaposlenem);• Spodbujanje štipendiranja, zlasti kadrovskega in za deficitarne poklice, praktično usposabljanje in uvajanje vajeništva za pridobivanje delovnih izkušenj. (preprečevanje bega možganov);• Razvoj programov izobraževanja in usposabljanja prilagojenih potrebam gospodarstva;• Bližina mednarodnega letališča Edvarda Rusjana;• Večje sodelovanje šolstva z gospodarstvom;• Nadgradnja managerskih veščin in znanj;• Vlaganje v izobraževalne ustanove;• Spodbujanje povezovanja podjetij za višjo dodano vrednost. <p>OKOLJE, PROSTOR IN INFRASTRUKTURA</p> <ul style="list-style-type: none">• Novelacija OPN z izvedbenim načrtom;• Novelacija starih odlokov - zeleni pas;• Velike zaloge vodnih virov;• Degradirana območja – prenova in sprememba;• Nova določitev vozlišč vodovodnega sistema;• Obnova vodovodnega sistema;• Iskanje novih lokacij za vodne vire;• Izboljšanje kakovosti podtalnice in s tem tudi pitne vode;• Celostna prostorska ureditev zadrževanja vode v mestu ob velikih nalivih;• Parkovna in mestna ureditev potoka Grajena;• Nadaljnji razvoj daljinskega ogrevanja na lesno biomaso za soproizvodnjo električne in toplotne energije oz. trigeneracijo (vključno s proizvodnjo hladu);	<ul style="list-style-type: none">• Pritisk urbanizacije na podeželski prostor (poslovni/trgovski centri);• Selitev kapitala v državo s poceni delovno silo;• Razvoj družbene infrastrukture ne bo sledil hitremu naraščanju prebivalstva in potreb;• Konkurenčnost EU in globalnega trga;• Nadaljnji razvoj sosednjih regij (Hrvaška, Madžarska) lahko poveča pritisk za selitev proizvodnje;• Iz občine ali širše (regije) ter pritegne potencialne tuje neposredne investicije z zagotavljanjem boljših pogojev;• Visoke cene fosilnih virov energije (v industriji in za ogrevanje);• Davčno nekonkurenčno okolje;• Izumiranje določenih poklicev. <p>OKOLJE, PROSTOR IN INFRASTRUKTURA</p> <ul style="list-style-type: none">• Urbanizacija in masovni turizem: prekomerna gradnja in spremembe namembnosti zemljišč; pozidava zelenih površin;• Stagnacija razvoja prometa na lokalni in regionalni ravni;• Dolgotrajni postopki za prostorsko načrtovanje (togost in fleksibilnost OPN) in sprememba namenske rabe zemljišča;• Neupoštevanje načel trajnostnega in sonaravnega razvoja;• Podnebne spremembe, naravne nesreče in drugi negativni vplivi na okolje in naravo;• Pogosto spreminjanje energetske politike;• Novo nastali odpadki sončnih panelov;• Uporaba neakovostnega lesa za proizvodnjo lesne biomase;• Upravljanje zelenih površin prepuščeno lastnikom;• Neustrezno izvajanje ukrepov/strategij;• Neznana pravila in ukrepi pri delu s tujim kapitalom za infrastrukturne investicije;• Vlaganje v nove investicije in zapostavljanje obstoječe infrastrukture, stavb idr. <p>TURIZEM IN KULTURNA DEDIŠČINA</p> <ul style="list-style-type: none">• Neizkoriščen turistični potencial;• Zmanjševanje investicij v turistično infrastrukturo, ponudbo in promocijo• Izguba tradicionalne kulturne krajine, turističnih programov in produktov;• Beg mladih ustvarjalcev iz mesta;• Propadanje kulturne dediščine, zaradi premalo ali preveč rigoroznih pravil;• Uspešnejši razvoj in pestrejša ponudba drugih slovenskih destinacij;• Pojav nove zdravstvene krize (epidemije, COVID idr.) in splošne varnostne razmere v Evropi
--	--

<ul style="list-style-type: none">• Vzpostavitev pametne regije (združitev koncepta pametnih omrežij, obnovljivih virov energije in trajnostne mobilnosti);• Termična obdelava dehidriranega blata in kogeneracija toplote in elektrike;• Energetska izraba vseh vrst biomase in alternativnih goriv, pridobljenih iz odpadkov;• (Plitka) geotermalna energija kot OVE;• Nova zelena delovna mesta v ponovni uporabi in predelavi odpadkov kot virov;• Lastna proizvodnja lesne biomase iz odpadnega in drugega lesa na zbirnem mestu za DO, vključno s skladiščenjem in sušenjem;• Ustrezna omejitev posegov v prostor, ki je v rdeči oz. oranžni coni ogroženosti;• Osveščanje in izobraževanje javnosti o varstvu narave in okolja;• Trajnostna in stabilna prometna varnost z regionalno poveztljivostjo.• Novi pristopi pri trajnostni mobilnosti kot mikromobilnost, hodljivost, ...• Vzpostavitev dodatnih »park & ride« parkirišč zunaj mesta in ojačati javni promet ter kolesarskih povezav v središče mesta;• Vzpostaviti dodatni pod/nadvoz preko železniške proge (npr. pri avtobusni postaji);• Izkoriščanje vetrnih, sončnih in geotermalnih virov za proizvodnjo elektrike in toplote;• Ojačitev podzemnega elektro-energetskega omrežja;• Združevanje infrastrukturnih projektov in zagotavljanje manjšega vpliva na okolje z infrastrukturnimi posegi;• Povečanje učinkovitosti distribucijskega plinovodnega omrežja, s čimer razbremenimo elektro omrežje na območjih, kjer je plinovodno omrežje;• Javni/zasebni kapital pri investicijah;• Trendi v arhitekturi na podlagi naravnih virov;• Vzpostavitev zemljiške politike Mestne občine Ptuj za pridobitev zemljišč za namen urabnizacije prostora;• Razvoj mikro-urbane regije: Ptuj – Kridričevo – Hajdina.	<ul style="list-style-type: none">• Bližina turistično privlačnih okoliških destinacij in zaostajanje v razvoju (Gradec, Zagreb ...).• Prevelika odvisnost od javnih sredstev. <p>KMETIJSTVO IN RAZVOJ PODEŽELJA</p> <ul style="list-style-type: none">• Prepočasna in nezadostna poklicna in strokovna usposobljenost na ravni kmetij;• Zniževanje obsega kmetijske zemlje zaradi gradnje infrastrukture;• Nekonkurenčnost zaradi nepovezanosti in razdrobljenosti pridelovalcev agro-živilskih proizvodov;• Nespoštovanje načel sonaravnega trajnostnega razvoja;• Nelojalna konkurenca tujih ponudnikov vprašljive kakovosti;• Neustrezno pozicioniranje kmetijstva in agroživilstva naše regije v strateške razvojne prioritete v Sloveniji;• Šole, ki nudijo kmetijske programe ukvarjajo z upadom vpisov v tovrstne programe (ni zanimanja za delo kmeta, program kmetijsko podjetniški tehnik v letu 2022 brez vpisa);• Slabšanje kakovosti tal in podtalnice s strani kmetijstva;• Opuščanje pridelave na težje pridelovalnih območjih.
<p>TURIZEM IN KULTURNA DEDIŠČINA</p> <ul style="list-style-type: none">• Usklajeno in skupno delovanje/povezovanje na področju oblikovanja ponudbe in promocije• Povečanje števila kakovostnih integralnih turističnih produktov;• Porast aktivnega turizma (kolesarjenje, tek, pohodništvo, Ptujsko jezero, reka Drava);	

- Kongresni turizem (Dominikanski samostan);
- Celostna revitalizacija starega mestnega jedra in objektov kulturne dediščine v okviru razvoja turistične infrastrukture;
- Potenciali za razvoj eko-zelenega turizma s vključevanjem naravovarstvenih vsebin;
- Razvoj kulturnega turizma ter porast kulturnih turistov;
- Dvig prepoznavnosti destinacije na področju vinske ponudbe in lokalne kulinarike;
- Medijsko učinkovitejša prezentacija osrednjih festivalov in dogodkov;
- Management mestnega središča.
- Vzpostavitev arheološkega muzeja Ptuj in drugih novih kulturnih prizorišč;
- Regionalno, državno in meddržavno – povezovanje;
- Spodbujanje razvoja digitalizacije.

KMETIJSTVO IN RAZVOJ PODEŽELJA

- Komasacije kmetijskih zemljišč na Dravskem in Ptujskem polju;
- Potencial za razvoj sadjarstva in vinogradništva ter dopolnilnih dejavnosti za trženje;
- Izgradnja namakalnega sistema;
- Večji poudarek na proizvodnji zelenjave, vzpostavitev zbirnega centra in predelovalnega obrata;
- Obnova vinogradov;
- Integralno in sonaravno kmetijstvo;
- Kmetije z mladimi gospodarji so bolj uspešne in steber slovenskega kmetijstva;
- Varovanje zaledja vodnih virov zagotavlja dolgotrajno varno oskrbo;
- Digitalizacija, avtomatizacija proizvodnih procesov;
- Uporaba geotermalne energije pri proizvodnih procesih;
- Razvoj ekološkega kmetijstva zaradi spremembe potrošniških navad;
- Krepitev verig trajnostnega kmetijstva.